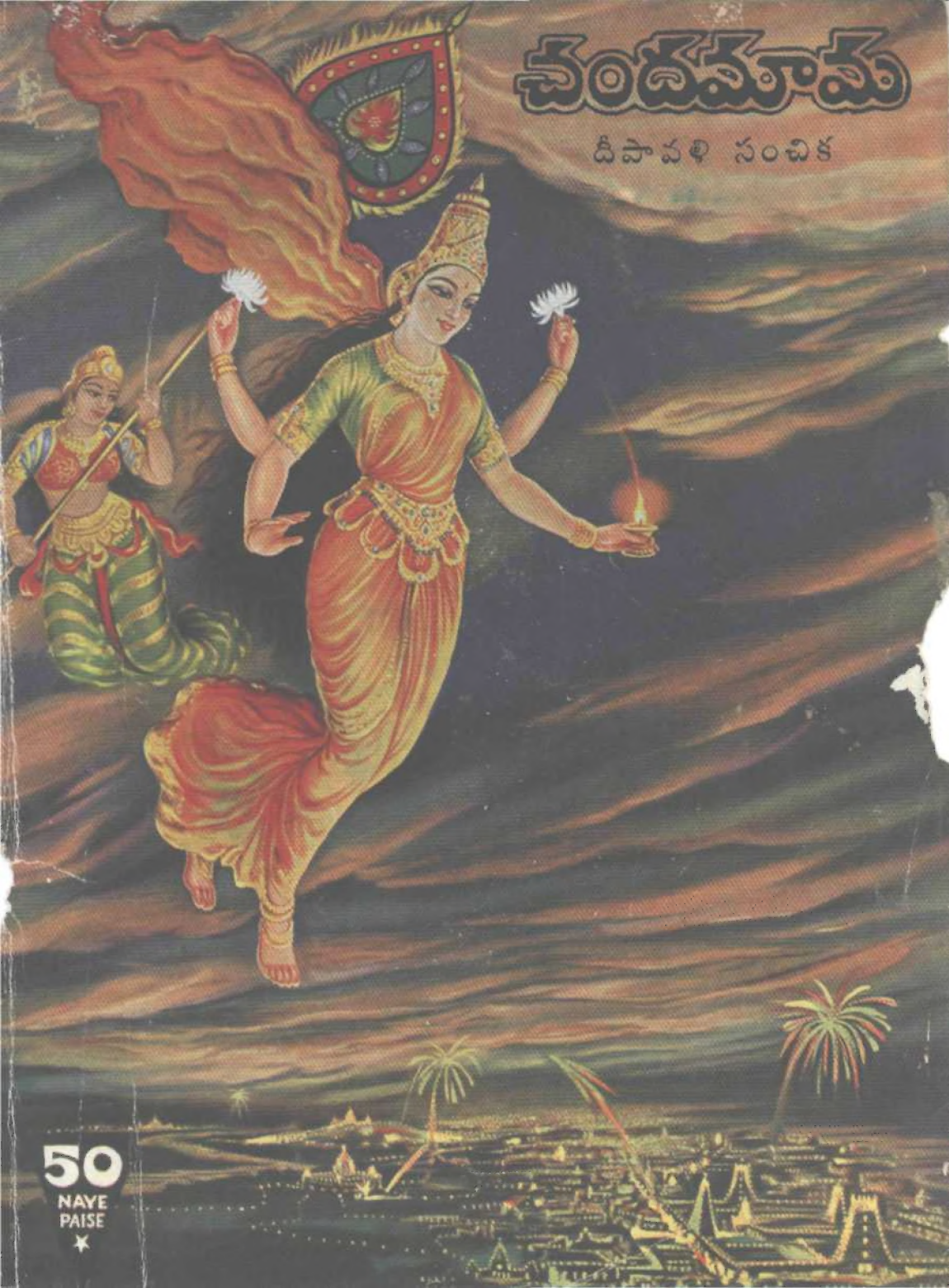

చందమామ

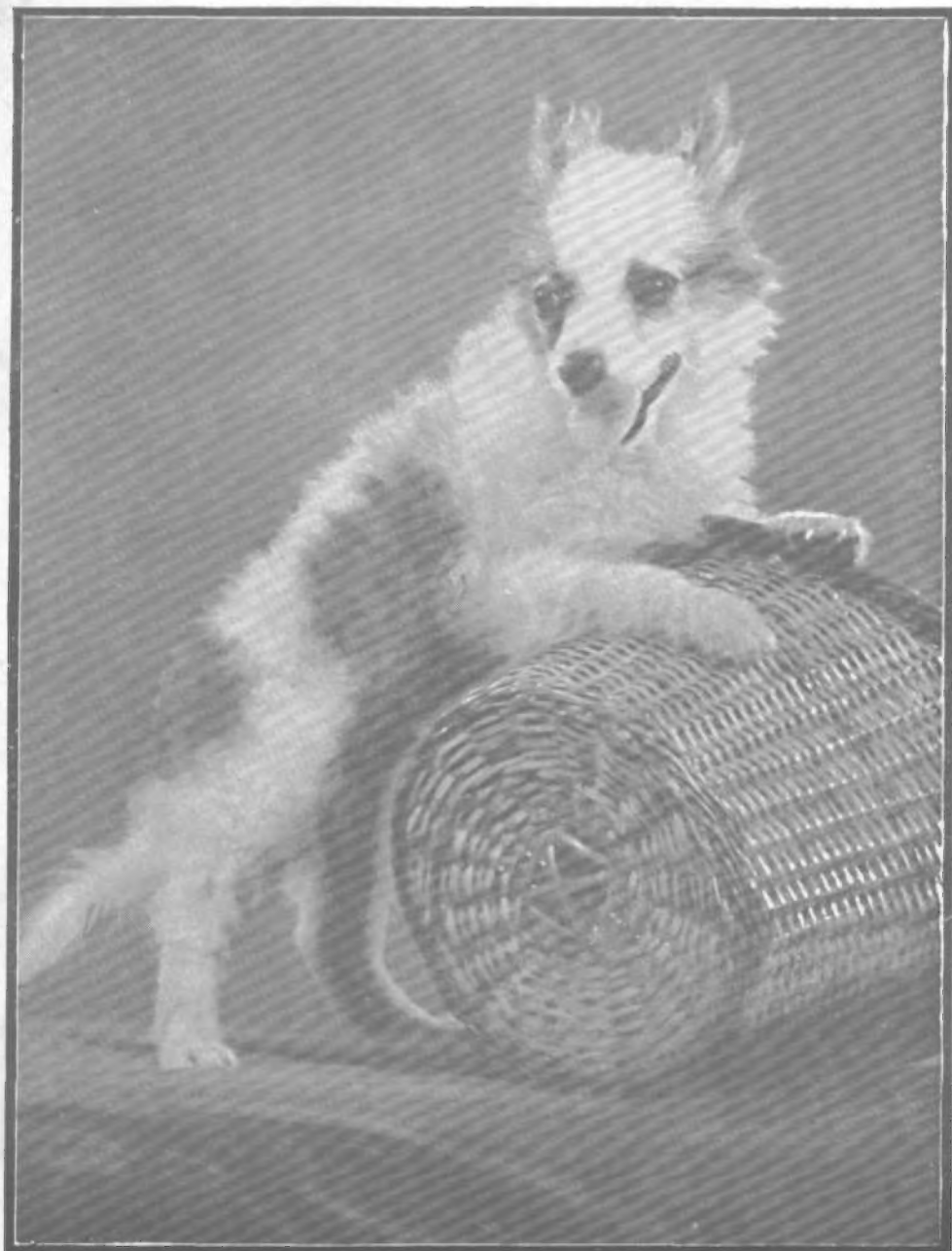
దీపావళి సంచిక

50

NAVE
PAISE

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

గ్రామసంహము

పందినవారు :
ఎ. వి. రామయ్య - శ్రీకొలను

మా అభిమానులందరికి దీపావళి అభినందనములు !

మనోహరమైన
ముఖ లావణ్యమునకు
సులభమయిన కిటుకు....

అశోకా

ప్రవర్ ఆఫ్ హెవెన్

స్నా

నవవికశిత పుష్పమువలెనున్న
మీ ముఖ వర్చస్సు అందరను
ఆశ్చర్యచకితులను చేయును.

విజయా కెమికల్సు, మద్రాసు - 7.

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

★

కాకోలూకీయం—

(గేయకథ) ... 3

కంచుకోట

(సిరియల్ -5) ... 9

అదృష్ట దురదృష్టాలు 17

సుహాసిని ... 26

కవల పిల్లలు ... 33

ఉత్తుత విందు ... 45

రూపధరుడి

యాత్రలు-17 ... 49

కష్టసుఖాలు ... 57

ప్రకృతి వింతలు ... 65

తగని బాధ్యతలు ... 70

ఇవి గాక :

చిత్రకథ, ఫోటో శీర్షికల పోటీ,

మొదలైన మరి ఎన్నో

అకర్షణలు.

పిల్లలకోసం—

గిబ్స్ డెంటిఫ్రెన్

రంగులు వేసే రెండవ పోటీ

బహుమతులను పొందినవారు :

1-వ బహుమతి: రాలీ సైకిలు

మాస్టర్ కె. శ్రీనివాసన్,

శ్రీరాంపురం, బెంగళూరు-3.

2-వ బహుమతి :

హెచ్. ఎమ్. వి. గ్రామోఫోను

మాస్టర్ కె. బి. ఎన్. మోహన్,

శ్రీకాకుళం, ఆంధ్రప్రదేశ్.

3-వ బహుమతి :

ప్యామాస్టర్ ప్రొజెక్టర్ సెట్టు

మాస్టర్ గౌతమ్ వెహరా,

చాణక్యపురి, న్యూ ఢిల్లీ.

ఇతర బహుమతులను పొందిన 100 మందికి

తపాలుద్వారా కంపెనీనుంచి తెలుపబడినవి.

‘చందమామ’ కు

విజంటల్లు లేనిచోట్ల ప్రతి ఊరా చిన్న చిన్న

విజంటల్లు కావాలి. మీరు విజంటల్లు కొద్ది

కాపీలుకూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు

ప్రతి నెలా 3-0-0 సంపుతావుంటే మీకు

8 కాపీలు సంపుతాము. ఈ పద్ధతిని మీకు

ప్రతినెలా 1-0-0 లాభం వుంటుంది.

పూర్తి వివరాలకు వ్రాయండి.

చందమామ పబ్లికేషన్సు,

వడవళని, మద్రాసు - 26

సకుటుంబముగా చూడవలసిన
సరసమైన సాంఘిక చిత్రము

జయంతి పిక్చర్స్
వారి

పెళ్ళినాటి ప్రమాణాలు

నిర్మాత. దర్శకుడు.

వాహినీ
విడుదల

కే. వి. రెడ్డి B.Sc.(HONS)

త్యరలో చూడండి!

BAKTHA.

హైదరాబాద్, తెలంగాణ : నవయుగ ఫిలిమ్స్, సికిందరాబాద్.

మా అభిమాను లిందరికీ
దీపావళి శుభసమయాన

అభినందనము లర్పిస్తున్నాము

మేలైన ముద్రణకు

నెల్ సన్ ప్రైవు లి నే

ఉపయోగించండి

నెల్ సన్ అండ్ కో

(ది ఫైన ఆర్ట్ ప్రైవ్ ఫౌండ్రీ)

స్థాపితము : 1916

చూలై

::

మదరాసు - 7

★

“చందమామ” నెల్ సన్ ప్రైవులతో ముద్రింపబడుతున్నది.

దీపావళి
అభినందనలు!

ది జే ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ లిమిటెడ్,
కలకత్తా.

ఉపా

కుట్టు యంత్రము

CM

DL. 448A-50 TL

అయ్యో నవోయ్యో!

లే, బిమ్మిడా
ఉపద్రయం?
వస్తువునాను!

బాగ్ త్రస్సుమూ-నేను నీకంటే
పక్కవ బిరువు...

ఆహో... ధూశావా! ఎక్కవ బిరువున
వాళ్లు, త్వరగా అలసి పోతారు...

అలా అవకు!
శంకా! నీవు వల్లనే
డంబాలు కొట్టే
టర్ని నిజంగా
చెయ్యనీ లంకా
నీవు ప్రతిరోజూ
పాటు అతిగా
మరియు 'డెల్టా'
లో నండబడిన
అవారం
భుజింటా!

ఎదిగే శరీరాలకు డెల్టా వనస్థితి
కొవారి; అది ఏ.డి.
విటమిన్ లుగల
శక్తి-నిత్య పండ్ల
క్రమ పదార్థము.
మరియు 'డెల్టా'
లో నండబడిన
అవారము
యింతో రుచిగా
సండును! మీ
ఆహార-
మును
'డెల్టా'తో

వండమని మీ అమ్మను
అడగండి.

నేడే కొనండి!

దీపావళికి ప్రత్యేక కానుకలు

ఉత్తమ గ్రంథాలు : అతి స్వల్పవెలలు

మా చందమామ పాఠకులకు —

మన పాపాయికి దీపావళి బహుమానం యేమిటి?—ఇదేనా మీ నమస్క ? ఈ పండగకుగాను ప్రత్యేకంగా మేము సేకరించి వుంచిన అద్భుత గ్రంథాలు యివ్వండి. వాటిని అందుకునే ఆ పాపాయి కళ్ళలో ఆనంద కిరణాలు ఎంతగా ప్రకాశిస్తాయో చూడండి!

1. పిల్లల బొమ్మల ప్రపంచ కథలు	1-50
2. శరత్ పిల్లల కథలు	1-00
3. జాతక కథామాల—	
నహనశీలుడు	0-63
సర్వోదయం	0-63
అత్మబలి	0-63
కరుణామూర్తి	0-63
ధర్మజ్యోతి	0-63
శాంతమూర్తి	0-63
4. మనదేశం	0-37
5. మన పండుగలు	0-37
6. రవీంద్రుడు	0-37
7. మిఠాయిచెట్టు	0-37
8. పిల్లల సయం	0-37

9. బాలల కథా సరిక్సాగరము—	
గుణాధ్యుడు	0-63
ఉదయసుడు	0-75
మదనమంచుక	0-75
రత్నప్రభ	0-75
నూర్వప్రభుడు	0-75
అలంకారపతి	0-75
మూడులకథలు	0-75
మృంగకదత్తుడు	0-75
విక్రమకేసరి	0-75
మకరందిక	0-75
సరవాహనదత్తుడు	0-75
పద్మావతి	0-75
10. బాబు కథలు	0-37
11. గ్రామలక్ష్మి వాచకం	0-37

ఇవికాక ఇంకా—ఇంకా ఉన్నాయి.

మీ పూరి పుస్తక విక్రేతను అడగండి. లేదా, సరాసరి మాకే వ్రాయండి :

కేటలాగ్ ఈ చిత్రం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ బుక్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

6549/4, రాష్ట్రపతి రోడ్ - సికింద్రాబాద్

విశాలాంధ్ర అంతటా
విజయభేరి మ్రోగి సుంస్తు

ఆర్.ఆర్. ఏకరూపా

కార్తవీరయనికథ

అత్యద్భుత హాస్యానికి జానపదగాథ..

ఈకాలిగోపాలం చూచి అనంతపురం చిత్రం

ప్రేక్షిం.. రామన్న

హామలు హామలు హామలు
మర్రిపల్లి సూరి * తేటకొండ కృష్ణశాస్త్రి * వి.యస్.మూర్తి

విజయ
రేణుక

చందాదారులకు మనవి

★

పైనెల చందమామలు యీనెల చివరి వారంలో పొప్పు అవుతవి. సకాలంలో అందనిదారు, వారి పోస్టాఫీసులో ఫిర్యాదుచేస్తూ, పై నెల పదేరింది లోగా మాకు తెలియవర్చ గోరుతాము. ఆ పైబడి వచ్చు కంప్లెయింట్లు, గతనెలలో చెరలేదనే కంప్లెయింట్లు గమనించబడవు.

★

చందమామ పబ్లికేషన్సు,

పడవళి, మద్రాసు - 26

అద్వితీయమైన నాణ్యము ! అతి సరసమైన మూల్యము !!

FOR *costly* PENS
Iris
INKS

ఐ రిస్
సిరాలు

ఫ్లెస్కెన్ కలములకు పేర్చెన్నిక కన్నవి.

1, 2, 4, 12, 24 బెన్సుల ప్యాకింగులలో లభించును.

కయాదకేయవాడు :

రీ సె ర్చి కె మి కల్ లె బో రే ట రీ సె

మద్రాసు-4 ★ న్యూఢిల్లీ-1 ★ బెంగళూరు-3

ఆల్ఫీటోన్ మన అందరకు

“రోజంతా ఆపీసులో పనిచేసి, అలసి ఇంటికి వస్తే ఒక్క కప్పు ఆల్ఫీటోన్ పుచ్చుకోవటంతో నాకు కొత్త జవము కలిగి, ఎంతో ఉత్సాహం వచ్చింది.”

“ఇప్పుడు నాకు పంటపని, యింటిపని అంటే భయంలేదు. ఒక్క కప్పు ఆల్ఫీటోన్ పుచ్చుకున్నానంటే నాకు కొత్తకత్తి కలుగుతున్నది. అందులోనూ ఆల్ఫీటోన్ అంటే నాకు మరి యిష్టం. ఏమంటే, కుటుంబంలో యావన్నీందీనీ అది ఆరోగ్యంగా వుంచి ఆనందాన్నిస్తుంది.”

చిన్నారి రామూ చదువులోనూ అట లోనూకూడా, అందరికీ ఇష్టమిది. అతనికి అంత ఉల్లాసమూ ఆరోగ్యమూ ఇచ్చేది ఆహారపానీయ మైన ఆల్ఫీటోన్.

ఆల్ఫీటోన్ కావాలని ఆడగండి

భారతదేశపు ప్రయోజనం ఆహారపానీయము కయారుచేయువారు : ఆల్ఫీటోన్ లేవరెటరీస్ మదరాసు - 16.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు—(కడప - అనంతపురం జిల్లాలు మినహా) స్వతంత్ర ఏజెన్సీస్, గాంధీనగర్, విజయవాడ-2,

K. ORR & COMPANY

40, CHINNATHAMBI STREET

MADRAS-1

STOCKISTS:

PHONE:

3519

GRAMS:

PRESUNDRY

PAPER, PRINTING INKS,

GERMAN LITHO PLATES,

PROCESS ZINC SHEETS

BUTTERFLY GUMMED TAPE

INDENTING AGENTS:

PAPER, METAL CHEMICALS

IRON & STEEL

PRINTERS' SUNDRIES

CHOICE SERVICES WITH
CHOICE COMMODITIES

త్యరలో ఎడుదల!

తిరుమలా పిక్చర్స్ వారి

సమాజం

దర్శకుడు: అద్దాల నారాయణరావు

నిర్మాత: మెర్ల జగన్నాథులు

స్టూడియో వాహినీ

చమ్రయూ రిలీజ్

“వికాలాంధ్ర అంతటా

....

....

విజయయాత్ర సాగిస్తున్నది”

మూడువకముల
అత్తగారలు
మూడువకముల
కోడళ్ళ కథ
మూడువకముల
కాదుగులుంటే
చూడవచ్చుచిది -

పాతికాలపు
ముసలియత్త

బడిత పూజలు
చేయు నేటివ

మంచి చెప్పల -
మధ్యమంబే
మగువ కోయత్త

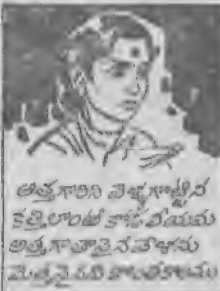
పెళ్ళయిన భయమోన
నిట్టవెళ్ళలకాని యింటను

తల్లి మాటకు
ఎదురుచెప్పుచి
చేనయిదేవంతు -

ఉమకునిత్రయంబున్నయిదకుడం
నుమకుమాత్రము కాదు నిజము
హృదయించె అమరమనసు
బుచ్చి మంతుండు

అత్తగారిని వెళ్ళగొట్టిన
కత్తిలాంటి కాళివేదము
అత్తగారైనవెళ్ళను
మెత్తనై కవి కాంతకాము

అత్తగారికి ఎదురుచెప్పుచి
ఉత్తమాల్లాడుతోడెడ

అనురాగికి ఎదురుచెప్పుచి
అధునికు జానకిద -

అత్తయ్యా ఒక
యింటికొడలు
అనెడి సూక్తిని
లాటి చాపు
చూడముచ్చట
గాబుపుణిలేం
నెడు చూడంబి

అసుపమ చిత్రం

అత్తా ఒకరింటి కాడలే!

నిర్మాత : దర్శకుడు : తిలక్ ... పూర్ణా రెడ్డి

విచిత్ర భూభాగ సందర్భనం

రనుణీయమైన కల్పా జిల్లా మార్పు పంజాబు రాష్ట్రంలో వుంది. ఈ జిల్లాలో మిన్ను ముట్టుకున్న హిమాలయా పర్వతాల ఒడిలో ఒక ప్రకాంతమైన ప్రదేశం వుంది. అదే కులూ రోయ్.

కులూ రోయ్ అంటే ఏమిటో తెలుసా? వృక్షమయమైన కొండలు, గలగలమని పారే పెంయేళ్లు, వీలకొన్న అవని మృగాలు, గుడ్డులు గుడ్డులుగా వ్రేలాడే పండ్ల తోటలతో తుంతుగుతూ శనుల పండువుగా వుంటుంది. ఇక్కడ నివసించేవారిలో చాలామంది దృఢకాయులు, గులాబీని పోలిన శరీర చ్చాయగల కొండజాతివారు. వీరి ఆరవారు రసించే విరుచైన ఆభరణాలు, రంగు రంగుల దుస్తులు పేరుపొందినవి. ఇక్కడి ప్రజలలో చాలామంది అసీచ్చు, అక్రికాచ్చు, పీచన్ వంటి పండ్లను బంగాళా దుంపలు, మొక్కజొన్నలను సందిస్తే మరికొందరు ఉన్నికోసం గొర్రెలను పెంచుతారు. వంటలో కొంత స్వంతానికి వుంచుకొని, మిగతాది

అమ్ముకుంటారు. విస్తారదేహంగా, ఎంత కష్టపడండి యిలా వండించగలరు! ఓ కప్పు వేడి వేడి టీతో మొదలైయే వీరి వని మరో కప్పు వేడి టీతో పూర్తవుతోంది. వీరికి బ్రూక్ బాండ్ టీ అంటే అత్యంత ప్రీతి. అవును మరి, దేశంలో అన్నిచోట్ల లాగే యీ రోయ్ ప్రజలకుమత విల్లప్పుడూ కాదాగా లభించే బ్రూక్ బాండ్ టీ అంటే యింకా అంత యిష్టంకాదు.

ఎంతో నివాస యోగ్యమైన యీ కులూ రోయ్ ప్రకృతి సౌందర్యానికి తోడు, శీతోష్ణస్థితికూడా చాలా అరోగ్యవంతమైంది. శీతాకాలంలో కాగా మంచు పడ్డప్పుడు తెల్లని తివానీ కప్పినట్లు యీ రోయ్ చాలా విచిత్రంగా కనిపిస్తుంది. నిజం చెప్పాలంటే చల్లని, వరిశుభ్రమైన కొండగారి యిక్కడి ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడితే, బ్రూక్ బాండ్ టీ వారి అలసట తీర్చి ఉత్సాహాన్ని, ఉల్లాసాన్ని చేకూరుస్తోంది.

బ్రూక్ బాండ్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.

== స్వ దేశి ==

అ త్యుత్తమ మైన చక్కటి
తైపులకు పెట్టినది పేరు

★ 14 భాషలలోనూ తైపులు పోసి సకాలంలో ఇవ్వగలము

★

★ హాఫ్టోన్, లైన్, ఎలెక్ట్రోప్లాకులు తయారుచేసి ఇవ్వ
గలము

★

★ అచ్చుపనులకు అవసరమైన అన్నిరకముల
మిషనులు, పరికరములు సప్లయిచేయుదుము

★

“యువ” ప్రొడరాబాద్ వారి వెన్
తైపులు, పరికరాలు మేమే సప్లయిచేశాము !

స్వ దేశి ప్రైవ్ షాండ్రి

పో.రా. 2433 చింతాద్రిపేట మదరాసు-2.

ఫోన్ :

84469

కేబిల్ :

“ BHUVANA ”

పరిపూర్ణమైన
ముఖవర్ణమివ్వండి!

నేషనల్ వారి
కాల్మర్ స్నో

ది నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బొంబాయి-2 • మదరాసు-1

CE-4712-58

కండరముల
నొప్పియా?

నోపెయిన్

నొప్పిని త్వరలో తగ్గించును

నీలవేరుబడి వరిశుభ్రమైన
గొట్టెములలో లభించును

కలకత్తా కెమికల్ వారుచేసినది

క్రొత్త రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు 'నోపెయిన్' త్వరలో ప్రచురించబడును.

ఏ రకపు ఆభరణాలైనా

గాజులుగాని కంఠహారములు కాని కంఠణములుగాని, చెవి హంగులేగాని ముక్కుకాడలేకాని—బంగారు ఆభరణాలు ఏవైనా వరే (స్రివాది, పగివీ చెక్కనేప, రత్నాలు వీడిగనవి), ఇవిగాక—వెండితో చేసిన డిస్కర్, టి, కాఫీ లెక లెమన్ సెట్లు—అనేక రకాలు, నమూనాలు నిర్దండా వున్నవి.....

కావాలంటే, మీ కొలితల ప్రకారం సరిగా తయారుచేసి యివ్వబడును.

అనమానమైన పనితనము.

Vimmidi
RAMIAH CHETTY, GURUSWAMY CHETTY & CO. Jewellers
23 - 25, CHINA BAZAAR ROAD, MADRAS-1.

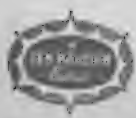
ఒక

రాలే

మీకు వుండడం

గర్వకారణం

రాలే

నవంబరు విడుదల!

సింగీతా వారి...

ఇంటర్ గ్రేడు

వర్చుకర్తవారి:

వేదాంతం రాఘవయ్య

నిర్మాత:

శాస్త్రి ఆకెళ్ళ B.Sc (Hons) B.L.

నిర్దేశకు:

M.S. ప్రకాష్.

Chandamama

Make LIGHT work of it!

USE

MAZDA

LAMPS

Made in India for the Agents for:

THE BRITISH THOMPSON HOUSTON CO., LTD.

Associated Electrical Industries (India) Private Ltd.

Head Office:

'CROWN HOUSE', 6, MISSION ROW, CALCUTTA

Madras Branch: 35/5, MOUNT ROAD (First Floor)

Post Box No. 2710, Madras-2. Telephone No. 86471/2

Branches also at

BOMBAY - NEW DELHI - BANGALORE - COIMBATORE - NAGPUR

అన్నిచోట్ల అందరికీ అందుబాటులోవుండే మా సాటిలేని

రాజా

బ ని య ను లు

రాజా నిట్టింగ్ కంపెనీ

P. B. No. 34, తిరువూరు

ఏ జంట్లు :

గొల్లపూడి బ్రదర్స్

సత్యనారాయణపురం :: విజయవాడ-2

పేరెన్నికగన్న మా "KKK" రకమును అడగండి.

బాధను ఆపి

లాభము

లేదు

దానిని

లాగివేయడానికి

అమృతాంజనము

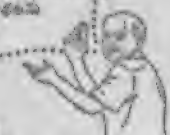
వాడండి

అమృతాంజనము దాదాపు లాగి వేస్తుంది. అమృతాంజనము 60 సం దశకములుగా వేరొందినది. శం బాపు, క్లెనాపు మొదలైనవాటిని లో అమృతాంజనం వని వేస్తుంది. దాదాగా ఉండేచోట మాత్రం వాడటంవల్ల అమృతాంజనం మీదేమాత్రం మాది వేరొందినది.

అమృతాంజనము! అమృతాంజనము కోర్కెకొంది అనుకుంటున్నారా? నిమిత్త నిర్మించి. ఈ అమృతాంజనము మొక్క నివాసి మీరే తెలుసుకొండి.

అమృతాంజనమునే వాటి దురుతి. వీటికి వర్ణం దాదాపు లాగివేస్తుంది.

అమృతాంజనం మిగిలే మృతాంజనం కొంతమంది వాడతారు.

అమృతాంజనం అమృతాంజనం అమృతాంజనం అమృతాంజనం అమృతాంజనం

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి.

అరుణ

గర్భాశయ టానిక్

Diamond

1898

1958

Jubilee

ఆయుర్వేదాశ్రమం (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్ మదరాసు - 17.

సౌందర్య

అతిశయం

రాజా స్నాన దగ్గరవుంటే,
మీరు ఎల్లప్పుడూ సౌందర్య
ర్యాతికయంతో ప్రకాశిస్తారు. రాజా హెయిర్
జయిల్ మురింత కాంతి
నిచ్చి, చక్కటి దీర్ఘమైన
కేశములను విరివిగా
పెంపొందిస్తుంది.

Use RAJA KASTURI SOAP for luxury Bath,
RAJA BAR SOAP for easy washing.

★ ★ ★

MFRS: MANYAM & CO., BANGALORE-3.....

GP

దంతక్షయమును నివారించుటకు

...అనందదాయకమైన మార్గము!

దంతక్షయమును నివారించండి! పరిశుభ్రమైన లిస్టరిన్ టూత్ పేస్ట్ వాడితే, పళ్ల ఊయల్లను ఈ 3 విధములుగా చక్కబరచును:

1. లిస్టరిన్ టూత్ పేస్ట్ విషక్రిములను పొర్రదోలును,
2. లిస్టరిన్ టూత్ పేస్ట్ శ్రమించు అంటివలెయు పళ్ల గారను తొలగించును.
3. లిస్టరిన్ టూత్ పేస్ట్ వేరనుండి నైవెందు కొన్ని ద్రవములను అరికట్టును.

లిస్టరిన్ టూత్ పేస్ట్ తో వేర తొలపముతరువాతను బ్రష్టును చేసుకొన్నయెడల దంతక్షయము నివారణమగును, అంతకు ముందు లేకుంటే కాంతితో పళ్లు తెల్లగా మెరిసిపోవును. దాని చక్కటి పరిమళము బిడ్డల కెంతో యిష్టము,

ముఖ్యముగా ఇది బిడ్డలకు అవశ్యకము!

సుప్రసిద్ధ లిస్టరిన్ అంటిసెప్టిక్ను చేసినవారే దీనిని తయారుచేశారు.

125

Made by the makers of famous LISTERINE ANTISEPTIC

పండ్లయొక్క
సహజ రుచిని గలిగిన...

పార్లేవారి | స్వేట్లు మరియు టాఫీలు

హైకోక్తో చేయబడినవి

ఫిక్షన్ ప్రోడక్ట్స్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, బొంబాయి.

PS-58-2 TEL.

EVEREST

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

దీపావళి

మరొక దీపావళి వచ్చింది !

దీపావళి అంటే ఏమిటి ?

నిరాశానిస్పృహల అంధకారం తొలగిపోయి ప్రపంచమంతటా ఆకాశ్మృతులు వెలగటం.

కష్టకాలం వెనకబడి సుఖానికి బాట విర్పడటం.

దారిద్ర్యం నుంచి, దాన్యం నుంచి ప్రజలు విముక్తి పొందటం.

దుఃఖభాజనమైన ఒక యుగం అంతరించి వికాసంతో, ఆనందోత్సాహాలతో, సూతన చైతన్యంతో తొణకిసలాడే ఒక కొత్త యుగం ప్రారంభం కావటానికి చిహ్నం దీపావళి.

ఆచారం ప్రకారం ఆందరమూ ఏటా దీపావళి చేసుకుంటున్నాం. కాని ప్రపంచానికంతకూ ఇంకా దీపావళి రాలేదు.

కాని రాబోతేంది ! అనాడు ప్రపంచప్రజలు యుద్ధభయంనుంచి, నిరాశానిస్పృహలనుంచి, దాన్యంనుంచి, దారిద్ర్యంనుంచి విముక్తిపొంది భవిష్యత్తును తేజోమయంగా, ఆనందమయంగా చూడగలుగుతారు !

సంపుటి 23 ★ నవంబర్ 1958 ★ సంచిక 5

కాకోతాకియం

కానలో సింహ మొక్కటి ఒకమారు
తానెంత తిరిగి కొంతయు తిండి లేమి
గవి నెక్కటిని జూచి - కడు డస్సి లోన
నవయుచు బడుకొనె - నంతలో నచట
నివసించు నక్క పెన్నిద్దుర వచ్చి
ఇవి యేమి అడుగులం - చెంతో యోచించె.
లోనికి పోయి అ-లో అనుకంటె
లోన యేమున్నదో - కానగావలయు
అని "గవీగవి" యని - అది పిల్వసాగె
విను పల్కితే గాని - నిను దూరననియె.
అది విని సింహ మా-హా చిక్కె నక్క
ఇది పల్కునో యేమో - ఇపు డూరకుండె
అని గవి బదులుగా - అతడు నటించు
పని కట్టుకొని ఓహె - యం చని వల్లె
సింహ గర్జను విని - చెడితి నటంచు
సింహ భీతిని నక్క - చెదరి పారినది.

అని చెప్పి రక్తాక్షు - చా గవి విడిచి
తన వారితో చేరి - తరలె నెక్కడికొ.
ఇది మేలని తలంచి-యే స్థిరజీవి
ఎద నెంచి మెల్లగ - నెండు పుల్లలను
గూడు కట్టుటకని - గుహముందు తెచ్చి
గోడగా నిల్చి త-క్కోరు గానకుండ.
వగటి చీకటి కండ్ల - వటులు గూబ
లోగి పడుకొనియుండ - నెక్కటె యేగె.
తన కాకరాజును - దర్శించి చెప్పె
"విను రాజ శత్రుల - విడిది చూపింతు
ఎండు పుల్లల నేరి - యుండితి నచట
మెండుగా నెక కొర్వి - మీరు చేకొనుడు"
అనినంత కాక రా - జాశ్చర్యమంది
వినిపింపు మెటు శత్రు-లను చేరి తనియె.
తరువాత నవి యెల్ల - తడయగరాదు
కొఱవి అందుంచిన - కూలునా గుంపు.
అని స్థిరజీవి యా-తని పురికొల్పె

చనె కాకులెల్ల కొ-ర్విని గొనె రాజు
 కొఱివి నా గుహలోని - గుట్టపుల్లలను
 త్వరలోన వేసిన - భగభగ మండి
 పగలు కన్నులు కనం-బడని గూబలకు
 భగభగ మంటలో - ప్రాణాలు పోయె,
 వైరుల నిటు చంపి - వాయుసా లెల్ల
 తాము ముందున్న ఆ - తరువునే చేరె,
 పేరోలగంబుండి - పెను కాకరాజు
 తీరుగా నిట్లనె - స్థిరజీవితోడ.

మేఘవర్షుడనే కాకరాజు :
 స్థిరజీవి నీ వెట్లు - చేరితి పగఱ
 అరులలో బ్రదుకుట - అతి కష్టమయ్యె

స్థిరజీవి :

అసిధారపై నుంట - అరులలో నుంట
 పసిగలి వానికి - సాధ్యమే యగును
 యజమానికై బాధ - లవి యివి యైన
 నుజనుడు తల యొగ్గు - చోద్యమా అదియు?
 తలదాల్చు శత్రుల - తరుణమ్ము కొఱకు
 అల త్రాచుపాము సే-యగలేదె మున్ను

మేఘవర్షుడు :

ఏమిటా కథ? త్రాచు - ఏమేమి చేసె?
 మీ మాటలన్ విన - మిన్నెక్కు నాన.

స్థిరజీవి :

మును త్రాచుపామొక్క-మునిపోల్చియయ్యె

తన బలమెల్లను - తగ్గెను ముదిమి
 తినుటకు గూడనే-దియు చిక్కదయ్యె
 అనుకొనె నప్పు డ-య్యది చిక్కులేక
 "వైయల బల్మిని బట్టగా లేను
 వారల యుక్తితో - బంధింపవలయు
 మెల్లన కోనేటి - మెటికలపైన
 తెల్లని పరువట్లు - తిరుగుచు నిలిచె.
 తినదు చూడదు భక్తి - కను లెత్తబోదు
 అని కప్పలెల్ల దా-నిని నమ్మినారు.
 ఒక కప్ప అడిగె "ఏ-టికి తపమయ్య ?
 నుకముగా నుండక - శుష్కింపనేల?"
 అన్న త్రాచనె, మును - నన్నెక ద్విజుడు
 కన్ను గానక కొడు-కును కాటువేయ
 శపియించె "కప్పల - చక్కగా మోసి
 తపియింతువని" ఇట - తడవాడుచుంటి
 అన నిజమనుకొని - ఆ కప్ప లెల్ల
 మునుకొని దానిపై - మూల్గి కూర్చుండ
 అటునిటు దిరుగుచు - నా కప్పరాజు
 గుటకల మింగుచు - కూర్చితో నుండె.

కడ కొక్కనాడేమో - కప్పల రాజు
 బడబడ పాముపై - నడయాడి వచ్చి
 ఇంత చిక్కితి వేమి - ఎందుల కన్న
 చింతకాదిది తిండి - చిక్కలేదనియె.
 సరి చిన్నకప్పల - పాదమ్ము గొనుము
 వెఱపెల ననె రాజు - సర అనె పాము.
 ఇక చూచుకో కప్ప - లొక్కటొక్కటియె
 టకటక పాము త-క్కక తినివేసె.
 కాన దేవా శత్రు-గణములో నెట్లో
 పూనిక చేరియే - పావలెగాని
 వెనుకాడజనదు వి-విధమైన గాని,
 చనవున గాని వి-చాయనే గాని
 వైయల వేళ్ళతో - వధియింపవలయు
 దారి చిక్కనినాడు - తగ్గిపావలయు.
 తఱి చూచి దెబ్బతో - తరలించవలయు
 మఱి అట్లే చేసితి - మన శత్రువులను.
 * * *
 అని స్థిరజీవి చె-ప్పిన కాకరాజు
 తని వండి పొగడి అ-క్కున జేర్చుకొనియె.

★ కాకోలూకియం సమాప్తం ★

నజరుద్దీన్ అవంతి

చైనాలో నజరుద్దీన్ అవంతి అనే హుస్సగా డుంకేవాడు. ఇతనిని గురించి చాలా హుస్స కథలు చెబుతారు.

ఒకనాటి రాత్రి అవంతి శృశాసంమీదుగా వెళుతున్నాడట. అతని వెనకగా కొందరు గుర్రాలెక్కి నవారీ చేస్తూ వచ్చారు. వాళ్లు దొంగలై ఉంటారని అనుమానం కలిగి అవంతి ఒక సమాధిలో దూరి దాక్కున్నాడు. ఆశ్వికులు అతను దాక్కొవటం చూసి వారు కూడా అతన్ని అనుమానించారు. అందు చేత వారు అతన్ని నమీపించి, "ఎవరు నువ్వు?" అని అరిచారు.

అవంతి సమాధిలోనుంచి తల బయటికి పెట్టి, "నేను చచ్చిపోయినవాణ్ణి, నన్నీ సమాధి కింద పాతిపెట్టారు," అన్నాడు.

"ఈ అపరాధివేళ చచ్చిపోయినవాడు పైకి రావలసిన పనేమిటో?" అన్నారు ఆశ్వికులు.

"చల్లగాలికోసం వచ్చాను," అన్నాడు అవంతి. "చచ్చినవాళ్లక్కూడా చల్లగాలి అవసరమా?" అన్నారు వాళ్లు.

"అవసరం లేదు... నేనే పొరపడ్డాను!" అంటూ అవంతి సమాధిలోకి దూరాడు.

ఇంకొక రోజు అవంతి ఇంట ఒక దొంగ పడ్డాడు. అవంతి దొంగను చూసి సందు గాయి పెట్టెలో దాక్కున్నాడు. దొంగ ఇల్లంతా వెతికి, ఏమీ దొరక్క, సందుగాయి పెట్టె మాత్రం ఎత్తి అవంతిని చూసి, "ఓహో, నువ్విక్కడ ఉన్నావా?" అన్నాడు.

"నీకు కావలసిన దేదీ మా యింటో దొరకడని సిగ్గేసి ఇందులో దాక్కున్నాను," అన్నాడు అవంతి.

మరొకసారి అవంతి ఇంట దొంగలు పడి ఇంటో ఉన్న సామానంతా మోసుకు పోసాగారు. ఒకటి రెండు చిల్లరసామాన్లతో అవంతి వారి వెనకనే బయలుదేరాడు.

దొంగలలో ఒకడు వెనక్కు తిరిగి చూసి,
“ఓహో, అవంతి? అర్ధరాత్రివేళ ఎక్క
డికో ప్రయాణమయ్యావే?” అని అడిగాడు.

“ఏం లేదు. చాలా రోజులుగా ఇల్లు
మారదామనుకుంటూ, బండిఖర్చుకు లేక
బద్దకించాను. ఇవాళ మీథర్మాన ఇల్లు మారే
అవకాశం దొరికింది,” అన్నాడు అవంతి.

“నీకు సూర్యుడంటే ఇష్టమా లేక
చంద్రుడంటేనా?” అని అవంతిని ఒక
మిత్రుడు అడిగాడు.

“చందమామే,” అన్నాడు అవంతి.

“అదేం?” అన్నాడు మిత్రుడు.

“చూడు, పట్టపగలు మనకు బోలెడంత
వెలుతురున్నప్పుడు సూర్యుడు వస్తాడు.
చందమామ చక్కగా చీకటప్పుడు వచ్చి
వెలుతురిస్తాడు,” అన్నాడు అవంతి.

“ప్రపంచంలో ఉన్న నీరంతా నిప్పుంటు
కుని మండటం మొదలుపెడితే చేపలన్నీ
ఏమవుతాయంటావు?” అని ఎవరో అవం
తిని అడిగారు. “అంతవనే జరిగితే చేప
లన్నీ చెల్లెక్కిపోవు?” అన్నాడు అవంతి.

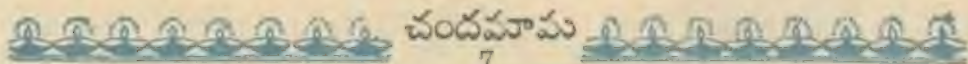
“తెల్లవారగానే మనుమలంతా లేచి
అన్నివైపులా పోతారుగదా, దీనికి కారణ
మేమిటి?” అని అవంతిని కొందరు మిత్రులు
అడిగారు. “అయ్యో విచ్చిమొహల్లారా, చేసినందుకు భగవంతుడి ఎడట ఏమి

కదికూడా తెలీదా? మనుమలందరూ ఒకే
వేపు పోతే భూమి అటు ఒరిగిపోదూ?”
అన్నాడు అవంతి.

“శవాన్ని సాగనంపేటప్పుడు శవపేటికకు
ముందుండటం మంచిదా, వెనక ఉండటం
మంచిదా?” అని ఎవరో అవంతిని అడిగారు.

“ఏదైనా మంచిదే; శవపేటిక లోవలఉండ
కుండా ఉంటే చాలు,” అన్నాడు అవంతి.

ఒకనాడు అవంతికి దారి తప్పిన గొర్రె
ఒకటి దొరికింది. అతను దాన్ని ఇంకా
తీసుకుపోయి కోసుకుతిన్నాడు. ఈ సంగతి
తెలిసి ఒక మిత్రుడు, “అవంతి, ఈ పాపం
చేసినందుకు భగవంతుడి ఎడట ఏమి

సంజాయిషి చెబుతావు?" అని అడిగాడు. "నేను గ్రెగ్ ను తినలేదని చెబుతాను," అన్నాడు అవంతి.

"గ్రెగ్ నీకు విరుద్ధంగా సాక్ష్యం చెప్పటానికి వస్తే?" అన్నాడు మిక్రుడు.

"గ్రెగ్ వస్తే ఇక చిక్కలేదు! దాన్ని తీసుకుపోయి దాని యజమానికి తిరిగి ఇచ్చేస్తాను!" అన్నాడు అవంతి.

ఒకనాడు అవంతికి డబ్బు కావలసి వచ్చింది. బరువులు మోసి డబ్బు సంపాదించే ఉద్దేశంతో అవంతి కట్టుకాళ్లు తీసుకుని బజారుకు వెళ్లాడు. అక్కడ ఒక పెద్ద మనిషి కొంత పింగాణిసామాను ఒక కొయ్య పెట్టెలో పెట్టుకుని కూలివాడికోసం చూస్తూ కనిపించాడు. ఆయన కూలిడబ్బులకు బదులు మూడు సలహా లిస్తాననటంవల్ల ఒక్క కూలివాడూ పలకలేదు.

"డబ్బు ఎప్పుడన్నా సంపాదించవచ్చు. మంచి సలహాలు అన్నప్పడల్లా దొరకవు,"

అనుకుని అవంతి ఆ పింగాణిసామాన్ల పెట్టెను తానుమొయ్యటానికి ఒప్పుకున్నాడు. ఇద్దరూ కలిసి ఆ పెద్దమనిషి ఇంటికి వెళ్ళి దారిలో అవంతి, "మీరు చెప్పే మంచి సలహాలేమిటో సెలవిస్తారా?" అన్నాడు.

"తిండి తినటంకంటే వస్తుండటం మేలని ఎవరన్నా అంటే నమ్మకు," అన్నాడు పెద్దమనిషి. "బాగానే ఉన్నది!" అనుకున్నాడు అవంతి.

కొంచెందూరం వెళ్లాక పెద్దమనిషి, "నవారీ చెయ్యటంకంటే కాలినడక మెరుగని ఎవరన్నా అంటే నమ్మకు," అన్నాడు.

మరి కొంచెందూరం వెళ్లాక పెద్దమనిషి, "నీకన్న మూడుడైన కూలివాడున్నాడని ఎవరన్నా అంటే నమ్మకు!" అన్నాడు.

వెంటనే అవంతి తన నెత్తిమీది పెట్టెను విసిరి కింద కొట్టి, "ఈ పెట్టెలో ఉండే పింగాణిసరుకు పగిలిపోలేదని ఎవరన్నా అంటే నమ్మకు," అని వెళ్లిపోయాడు.

కంచుకోట

5

[తనను వెంటతరుముతున్న శత్రుసైనికులనుంచి తప్పించుకుని సులూహుడు, రాజు ప్రాసాదం చేరి చంద్రవర్మతో శత్రువులు మాయోపాయం చేసి పట్టణంలో ప్రవేశించిన సంగతి చెప్పాడు. తరువాత చంద్రవర్మ తన సేనాని పరమల్లుడితో కలిసి పట్టణంలో బౌర బడి చాలామంది శత్రువులను హతమార్చాడు. కాని, యింతలో సర్పకేతుడు కొత్త సైన్యంతో వచ్చిన వార్త తెలిసింది. చంద్రవర్మ తన భటులనందరినీ వెంటబెట్టుకుని ప్రాసాద దుర్గరక్షణకు వెళ్లాడు. అనరికే శత్రువులు దాన్ని చుట్టుముట్టి తలుపులు బద్దలు కొడుతున్నారు. చంద్రవర్మ తన సైనికులతో హఠాత్తుగా వాళ్లను ఎదుర్కొన్నాడు. తరువాత—]

చంద్రవర్మ భటులకూ, సర్పకేతుడి సైని స్వల్పసంఖ్యాకులని తెలిసి, ధైర్యం తెచ్చు కులకూ దుర్గముఖద్వారంవద్ద భీషణ కుని తెగించి పోరాడసాగారు. పోరాటం జరిగింది. సంఖ్యలో నాలుగై ఈ విధంగా కొంతసేపు సంకుల సమరం దింతలున్న సర్పకేతుడి సైనికులు ప్రారం సాగింది. తను ఎంత ప్రయత్నించినా దుర్గ భంలో చంద్రవర్మ భటుల ధాటికి తట్టుకో ద్వారాలను చెరుకోలేకపోవటంతో చంద్ర లేక కొంత వెనుకకు తగ్గాడు. కాని, కొద్ది వర్మ ఏమి చేయటమా అని అలోచించేంతలో, సేపటిలోనే, వాళ్లకు చంద్రవర్మ భటులు దూరంగా మరొక ఆశ్వికదళం వస్తున్న

'చందమామ'

సూచనగా పెద్ద ధ్వని వినబడింది. ఆ వెంటనే సుబాహుడు తన గుర్రాన్ని చంద్రవర్మ వక్కకు వదిలి, "యువరాజా! మనం పెద్ద చిక్కులో పడబోతున్నాం. మనను వెనుకనుంచి ఎదుర్కునేందుకు నర్పకేతుడు కొత్త ఆశ్వికులను రంగంలోకి దింపుతున్నాడు," అన్నాడు.

అప్పటి వరస్థితుల్లో తను దుర్గంలోకి జొరబడగలగటం సాధ్యమయే పని కాదని నిర్ణయించుకున్నాడు చంద్రవర్మ. రెండు శత్రుసైన్యాలమధ్య చిక్కుకు పాకుండా బయటపడటమే తక్షణ కర్తవ్యంగా అతడికి తోచింది. సేనాని ధీరమల్లుడుకూడా

రానున్న విషమవరస్థితిని అర్థం చేసుకున్నాడు. సైనికులు చేసే రణగణధ్వనిలో అతడు పెద్దగా ఎలుగెత్తి, "యువరాజా! మీరు యిక్కణ్ణించి త్వరగా బయటపడటం మంచిది. నేను, నా భటులతో మీకు మార్గం కల్పిస్తాను," అన్నాడు.

చంద్రవర్మకు అలోచించేందుకూడా వ్యవధి లేదు. శత్రువుల ఆశ్వికదళం వెనుక నుంచి త్వరత్వరగా చేరువ అవుతున్నది. అతడు గుర్రాన్ని దుర్గవ్వారాలనుంచి వెనుకకు తిప్పతూ, "సుబాహూ!" అని పెద్దగా కేకవేసి తన కత్తితో శత్రుసైనికుల మధ్యగా దారి నరుక్కుంటూ తిరోగమించసాగాడు. సుబాహుడుకూడా తన యజమాని వెనకనే తన గుర్రాన్ని పరిగెత్తించాడు.

చంద్రవర్మా, సుబాహూడూ శత్రుసైనికుల మధ్యనుంచి బయటపడి పారిపోతున్నంతలో, అది గ్రహించిన శత్రుఆశ్వికులు కొందరు వాళ్లను వెంబడించేందుకు ప్రయత్నించారు. కాని, సేనాని ధీరమల్లుడు వారి మార్గాన్ని అటకాయించాడు. యీ అదనులో చంద్రవర్మా, సుబాహూడూ యుద్ధరంగానికి దూరంగా పారిపోసాగారు.

వాళ్లిద్దరూ ఆ విధంగా కొంతదూరం రాజమార్గంవెంట వెళ్ళి, తరవాత తమ గుర్రా

అను నగరదక్షిణద్వారంకేసి తిప్పారు. నగరంలోనుంచి బయటపడాలంటే, బహుశా తమకు ఆ దక్షిణద్వారం ఒక్కటే శరణ్యమని చంద్రవర్మ నిశ్చయించుకున్నాడు. తక్కిన ద్వారాలన్నీ శత్రువుల ఆధీనంలో వున్నట్టు అతడికి తెలుసు.

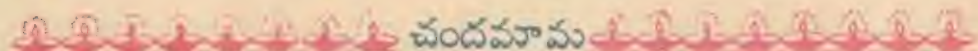
చంద్రవర్మ, సుబాహుడూ దక్షిణద్వారం అల్లంత దూరంలో వున్నదనగా తమ గుర్రాలను అపి, ద్వారందగ్గర శత్రుసైనికులకొసం పరిశించి చూశారు. అక్కడ పెద్ద శత్రు సైన్యం వున్న సూచనలు లేవు. కొందరు జనులు ఆ ద్వారంవెంట బయటికి పోతున్నారు. అయిదారుగురు శత్రుసైనికులు ద్వారానికి ఒక పక్కగా నిలబడి సంభాషించుకుంటున్నారు. వారి గుర్రాలు అంత దూరంలో మేకులకు కట్టివేయబడి వున్నవి.

"యువరాజా! సేనానిధిరమల్లుడు యింకా శత్రుసైనికులను మనసు వెంబడించకుండా నిలువరిస్తూ వుండాలి. అయినా, అతడికి సహాయంగా వున్న కొద్దిమంది భటులతో అతడు యింకెంతో సేపు శత్రువులు మనసు వెంబడించకుండా అపలేడు. కనుక, మనం త్వరగా నగరంనుంచి బయటపడటం మంచిది. ఒక్క దూకున ద్వారం చాటి పోదాం," అన్నాడు.

చంద్రవర్మ అవు నన్నట్టు తలపూసి, గుర్రాన్ని గట్టిగా అదిలించాడు. అదే సమయంలో ద్వారంపేద మంతనాలాడుతున్న శత్రుసైనికుల దృష్టి వాళ్ళమీదికి ప్రసరించింది. వాళ్లు ఉలిక్కిపడి అంతలోనే ఒరనుంచి కత్తులు దూసి, "హేయ్," అంటూ తమ గుర్రాలకేసి పరిగెత్తబోయారు.

"సుబాహూ! మనం వెంటనే ద్వారం చాటి పోవాలి. గుర్రాన్ని అపకుండా పరిగెత్తిస్తూనే, నీ కత్తివేటుకు దొరికితేమాత్రం యీ శత్రుసైనికులను తెగటార్చు," అంటూ చంద్రవర్మ తన గుర్రాన్ని ద్వారంకేసి పురికించాడు.

శత్రుసైనికులలో ముగ్గురు యాలోపల తమ గుర్రాలను చేరి, వాటిని మేకులనుంచి విప్పేతున్నారు. ఇరువురు సైనికులుమాత్రం చారికి అడ్డుగా నిలబడి. "అగండి! ప్రాణాలు దక్కవు," అంటూ కత్తులు దూకారు.

"ప్రాణాలు దక్కనిది ఎవరికి?" అంటూనే సుబాహుడు వేగంగా పరిగెత్తు తున్న తన గుర్రంమీడినుంచి ఒక పక్కకు ఒరిగి కత్తితో ఒక సైనికుడి తలను మొందెం నుంచి వేరుచేశాడు. రెండవ సైనికుడిపై చంద్రవర్మ కత్తి విసిరేంతలో ఆ సైనికుడు ప్రమాదాన్ని గ్రహించి చటుక్కున భూమి మీదికి బొర్లా పడిపోయాడు.

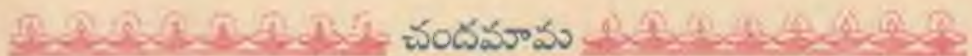
ఈలోపల శత్రుసైనికులు తమ గుర్రాలను ఎక్కి, చంద్రవర్మా, సుబాహులవెంట బడ్డారు. చంద్రవర్మ వెనుదిరిగి చూడ కుండా ద్వారాన్నుంచి తన గుర్రాన్ని వేగంగా బయటికి దూకించి సూటిగా పున్న బాటవెంట పరిగెత్తించసాగాడు.

ముందు చంద్రవర్మా, కొంచెం వెనకగా సుబాహుడూ తమ గుర్రాలను మహావేగంగా పరిగెత్తిస్తున్నారు. చారికి కొంచెం దూరంలో నలుగురు శత్రుఅశ్వకులు రణగణధ్వని చేస్తూ వస్తున్నారు.

"యువరాజా! మనం ఆగి, యీ శత్రు పుల అంతా తేల్చుకోవటం మంచిదేమో! వీళ్లు మనను పదిలేలా లేరు," అన్నాడు సుబాహుడు.

"మనం అగటం మహా ప్రమాదం. యీపాటికి మనం నగరంనుంచి పారి పోయిన సంగతి సర్పకేతుడివరకూ వెళ్ళి వుంటుంది. అతడు తప్పక మనను వేటా డేందుకు పెద్ద బలగంతో బయలుదేరుతాడు. ఈ శత్రుసైనికులను యింకా వెంబడించనీ, ఆ కనబడే కొండ సానువులు చేరగానే, వాళ్ల వని పట్టువాం," అన్నాడు చంద్రవర్మ.

చంద్రవర్మ మాట ముగించి ముగించక ముందే రివ్వుమంటూ ఒకబాణం అతడి

కుడిభుజాన్ని రాసుకుంటూ పోయి, బాటకు ఒకపక్కగా భూమిలో గుచ్చుకుపోయింది. "సుబాహా!" అంటూ చంద్రవర్మ పెద్దగా అరిచి గుర్రంమీద ముందుకు వారి దాని మెడమీదుగా కరుచుకు పడుకున్నాడు.

"అప్పటివరకూ నేను బతికే వున్నాను, యువరాజా!" అంటూ సుబాహుడుకూడా గుర్రం జూబుమీదికి వంగి తల వెనక్కు తిప్పి చూశాడు. శత్రు ఆశ్వికులలో ఒకడు విల్లంబు రెండుచేతులతో పట్టుకుని గురి చూస్తున్నాడు. గుర్రం కళ్ళెపుకాళ్ళను ఆతడు వళ్ళమధ్య గట్టిగా విగించిపట్టుకున్నాడు. యీ దృశ్యం సుబాహుడికి ఆశ్చర్యాన్ని, భయాన్ని కూడా కలిగించింది. కాని, అతడు చంద్ర వర్మకు యీ సంగతి చెప్పబోయేంతలో ఆ ఆశ్వికుడి గుర్రం కాలు బాటలో వున్న ఒక రాతిముక్కకు తగిలి ఒక్క తృటికాలం అది ఒక పక్కకు ఒరిగింది. అదే క్షణంలో వెనుక వేగంగా వస్తున్న గుర్రాలలో ఒకటి దాన్ని బలంగా తాకింది. బాణం విల్లూ పట్టివున్న సైనికుడు ఆ తాకిడికి గుర్రంమీది నుంచి నాలుగైదడుగుల ఎత్తున గాలిలోకి లేచి పెద్దగా అరుస్తూ కింద పడిపోయాడు. అతణ్ణి నలగతొక్కు కుంటూ తక్కిన గుర్రాలు ముందుకు దూకినై.

సుబాహుడు అనందంతో ఎగిరి గుర్రం మీద నిశాచరుగా కూర్చున్నాడు. ఈ దెబ్బతో తక్కిన ఆశ్వికులు తమను వెంట తరమటం మాని, తమతోటి వాడికి సహాయం చేసేందుకు ఆగుతారని అతడు అనుకున్నాడు. కాని, అతడి ఆశ నిరాశ అయింది. శత్రు ఆశ్వికులు తమవాడితోను వెనుదిరిగినా చూడకుండా గుర్రాలను వేగంగా పరి గెత్తిస్తున్నారు. కాని, వాళ్ళల్లో విల్లంబులు పట్టినవాడెవడూ లేడన్న సంగతి సుబా హుడికి ఎంతో ఉత్సాహాన్ని కలిగించింది.

"యువరాజా! శత్రుఆశ్వికుల్లో బాణాలు పడిలేవాడు, వాడి అనుచరుల గుర్రం గిట్టల

పాడు. ఇంతలో సుబాహుడుకూడా అక్కడికి వచ్చి తన గుర్రాన్నికూడా నిలుపరించాడు. ఆ వెంటనే శత్రు ఆశ్వికులు గుర్రాలను ఆపి, చంద్రవర్మా, సుబాహుల కేసి చూస్తూ ఏదో మాట్లాడుకొసాగారు.

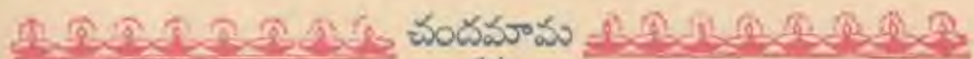
"యువరాజా! ఈ దుర్మార్గులు మనతో కలియబడటానికి భయపడుతున్నట్లున్నది. వాళ్ళు ధైర్యంచేసి యిక ముందుకు రారు. మనమే వెళ్ళి వాళ్ళ పని పట్టిద్దాం?" అన్నాడు సుబాహుడు.

చంద్రవర్మ శత్రు ఆశ్వికులకేసి ఓ క్షణ కాలం చూసి, "నరే, సుబాహూ! మనం వీళ్ళను త్వరగా పరలోకయాత్రకు ప్రయాణం కట్టించాలి. అలస్థం అయితే, మరికొందరు శత్రువులు యిక్కడికి రావెచ్చు," అంటూ గుర్రాన్ని శత్రు ఆశ్వికుల కేసి నడపసాగాడు.

చంద్రవర్మా, సుబాహూడూ తమకేసి రావటం చూస్తూనే, శత్రు ఆశ్వికులు ముగ్గురూ తమ గుర్రాలను గిరుక్కున వెనక్కు తిప్పి, సగరంకేసి పోనివ్వసాగారు. చంద్రవర్మ తన గుర్రాన్ని డెక్కల్లో గట్టిగా పొడిచి వేగంగా ముందుకు దూకించాడు. కాని, శత్రు ఆశ్వికులుకూడా తమ గుర్రాలను గట్టిగా అడిలించి పారిపోసాగారు.

కింద నలిగి చచ్చాడు. ఇప్పుడు మనసు వెంటడించి వస్తున్నవాళ్ళు ముగ్గురు. వాళ్ళ దగ్గర వున్న ఆయుధాలు కత్తులుమాత్రమే. ఆగి, వాళ్ళను యమపురికి పంపుదామా?" అన్నాడు సుబాహుడు.

చంద్రవర్మ వెనుదిరిగి చూశాడు. శత్రు ఆశ్వికులు ముగ్గురు. వాళ్ళను తుదముట్టించటం ఏమంత కష్టం కాదు. కాని, యీలో పల మరికొందరు శత్రువులు అక్కడికి రావటం జరిగితే తమ పరిస్థితి ప్రమాద కరంగా పరిణమిస్తుంది. అతడు యీ విధంగా ఆలోచిస్తూ, తన గుర్రం వేగాన్ని తగ్గించి, బాటకు ఒక పక్కగా దాన్ని నిలి

శత్రువులను తరుముకుంటూ చంద్ర వర్మా, సుబాహుడూ దాదాపు ఒక కొసెడు దూరం నగరంకేసి వెళ్ళారు. హఠాత్తుగా వారికి నగరంవైపునుంచి వస్తున్న కొందరు రౌతులు కనిపించారు. చంద్రవర్మ వాళ్ళను చూస్తూనే తన గుర్రాన్ని ఆపి వెనక్కు తిప్పతూ, "సుబాహూ! శత్రువుల ఎత్తుగడ అర్థమైందా? ఇక మనం పారిపోవటమే వుత్తమం. మనం, యీ ముగ్గురినీ అందుకునే లోపల ఆ శత్రుపటాలం అంతా వచ్చి మనను చుట్టుముట్టుతుంది," అన్నాడు.

చంద్రవర్మా, సుబాహులు తమ గుర్రాలను వెనక్కు తిప్పి పరిగెత్తించే లోపల శత్రుఆశ్వికులు ముగ్గురుకూడా తమతమ గుర్రాలను మళ్ళించి వాళ్ళవెంట పడ్డారు. క్రమక్రమంగా శత్రుఆశ్వికులకూ, చంద్ర వర్మా సుబాహులకూ మధ్య వున్న దూరం తగ్గుతున్నది.

"యువరాజా, మనం యీసారి నిజంగా ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నాం," అన్నాడు సుబాహుడు పెద్దగా ఆయాసపడుతూ.

చంద్రవర్మ జవాబివ్వలేదు. తనను అనుసరించి రమ్మన్న సూచనగా అతడు సుబాహుడికేసి చేయిమాత్రం పూపాడు. పారిపోతున్నవాళ్ళూ, తరుముకు వస్తున్న

వాళ్ళూకూడా తాము ఎలాంటి మార్గాన వస్తున్నదీ గమనించటం లేదు. చూస్తూ వుండగానే వాళ్ళు బాటకు యిరువైపులా వున్న పొదలూ, గుట్టలూ దాటి ఒక కొండ దారిని బడ్డారు.

చంద్రవర్మా, సుబాహుడూ ఎక్కిన గుర్రాలు బాగా డస్సిపోయినై. అవి యింకెంతసేపా తమను మోయలేవని చంద్ర వర్మ గ్రహించాడు. అతడి దృష్టి శత్రు ఆశ్వికులకేసి మళ్ళింది. వాళ్ళు ఎక్కిన గుర్రాలుకూడా రొప్పతూ, నోటివెంట నురుగులు కక్కుతున్నవి. అతడి దృష్టి కొండకు దిగువగా ప్రసరించింది. దాదాపు బాణం

వేట దూరంలో పడీ పన్నెందుమంది శత్రు అశ్వకులు తమకేసే వస్తున్నారు.

"నుబాహూ, యిక మనం ఈ గుర్రాలను నమ్ముకుని లాభంలేదు. అవి ఏకీజానయినా బ్రాహ్మలు వదలవచ్చు. మనం పొదచారులుగా పొరిపోవటమే మంచిది," అంటూ చంద్రవర్మ గుర్రంమీదినుంచి దిగాడు. అతడి వెంటనే నుబాహూడుకూడా గుర్రం దిగాడు. అదే క్షణంలో శత్రుసైనికులు పెద్దగా కేకలుపెడుతూ తమ తమ గుర్రాలనుంచి దిగి, చంద్రవర్మా నుబాహూలకేసే పరిగెత్తి రాసాగారు.

చంద్రవర్మ తనచుట్టూ ఒకసారి కలయచూచి, కొండమీద ఏటవాలుగా వున్న ఒక ప్రదేశంకేసి పరిగెత్తి, అక్కడ వున్న రాళ్లనూ, చిన్న చిన్న అడవిమొక్కలనూ పట్టుకుంటూ కిందికి దిగసాగాడు. నుబాహూడుకూడా అతణ్ణి అనుసరించాడు. యిద్దరూ కలిసి అగాధంగా వున్న దిగువప్రాంతంకేసి

బాగ్రత్రగా పోతున్నంతలో, ఏటవాలుగా వున్న ప్రదేశంమీదికి వడీ పన్నెందుమంది శత్రుసైనికులు వచ్చారు.

వాళ్ళల్లో ఒకడు పెద్దగా గొంతెత్తి, "మనం వాళ్ళను అనుసరించి పోవటం ప్రమాదకరం. పట్టు తప్పితే కింద అగాధంలో వున్న నదిలో పడిపోతాం. యిక్కడే వుండి వాళ్ళమీదకు రాళ్ళు దొర్లించండి," అని అరిచాడు. ఆ వెంటనే పెద్ద పెద్ద బండరాళ్ళు చంద్రవర్మా నుబాహూలకేసి దొర్లిరాసాగినై.

అసరికి చంద్రవర్మా, నుబాహూడూ అగాధం అంచుకు చేరారు. చంద్రవర్మ ఒక్కసారి వైనున్న శత్రుసైనికులకేసి చూసి, "నుబాహూ, యిక మనకు మార్గాంతరం లేదు. నీకు యీత పచ్చను గదా...." అంటూ అగాధం అంచున పొంగులువాడుతూ పాడుతున్న నదిలోకి చెంగున దూకాడు. —(ఇంకా వుంది)

అదృష్ట దురదృష్టాలు

ఈజిప్టు దేశానికి ఖలీఫాగా ఉండిన మహమ్మద్ ఇబన్ తైలాన్ చాలా సజ్జనుడు. ఆయన సింహాసనం ఎక్కుతూనే తన తండ్రి చేసిన అక్రమాలను సరిదిద్ది అరాజకాన్ని తొలగించాడు. తన తండ్రి ప్రజలను హింసించి కూడబెట్టిన ద్రవ్యంతో ఆయన కవులనూ, వీరులనూ పోషించి, పెదసాదలకు సహాయపడ్డాడు. అందుచేత ఆయన పరిపాలనలో దేశం సుఖికిమయింది.

ఒకనాడు ఖలీఫా మహమ్మద్ తన పరివారంలో ఎవరెవరికి జీతాలు ఎక్కువగానూ, పని తక్కువగానూ ఉన్నదో, ఎవరెవరికి పని తక్కువగానూ జీతాలు ఎక్కువగానూ ఉన్నదో విచారించి జీతాలు తక్కువగా ఉన్నవారికి జీతాలూ, పని తక్కువగా ఉన్నవారికి పని హెచ్చించాడు. అందరి విషయమూ విచారించినాక ఒక వృద్ధుడు

మాత్రం మిగిలాడు. “తాతా, నా పరివారంలో నువ్వు చేసే పని ఏమిటి? నీ జీతమెంత?” అని ఖలీఫా అడిగాడు.

“కిర్తిశేషులైన మీ తండ్రిగారు ఒక చిన్న పెట్టె ఇచ్చి దాన్ని కాపాడమన్నారు. అంతకు మించి నేను చేస్తున్న పని ఏమీలేదు. అందుకుగాను నాకు నెలకు పది బంగారు దీనారా లిస్తున్నారు,” అన్నాడు వృద్ధుడు.

“ఆ కాస్త పనికి అంత జీతమా? ఆ పెట్టెలో ఏమున్నది?” అని ఖలీఫా అశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“దాన్ని నలభై ఏళ్లుగా కాపాడుతున్నాను గాని అందులో ఏమున్నదీ నాకు తెలియదు,” అన్నాడు వృద్ధుడు.

ఖలీఫా ఆ పెట్టెను తెప్పించి చూశాడు. అది బంగారపు పెట్టె. దాన్ని తెరిచి చూడగా అందులో ఏదో ఎర్రని పొడి, తోలుపై రాసిన

ఎదటికి తెచ్చారు. ఖలీఫా బంగారుపెట్టెను ఆయనకిస్తూ, “ఇది మీ సొత్తని తెలిసింది. మీరే తీసుకోండి,” అన్నాడు.

హసన్ అబ్దుల్లా అనందబాప్పాలు రాలుస్తూ, “మహాప్రభూ, మీ తండ్రి బలాత్కారంగా లొక్కున్న ఈ పెట్టెను నేను ఇచ్చావూర్వకంగా మీకిస్తున్నాను, పరిగ్రహించండి,” అన్నాడు. ఖలీఫా హసన్ అబ్దుల్లా చేతిని ముద్దు పెట్టుకుని ఆ పెట్టె కథ విమిటో చెప్పమన్నాడు. హసన్ అబ్దుల్లా తన కథను ఈ విధంగా చెప్పాడు :

ఒక శాసనమూ కనిపించాయి. అయితే ఆ శాసనం ఏ భాషలో రాసి ఉన్నదో, దానికి అర్థమేమిటో దర్బారులో ఒక్కరికి బోధ పడలేదు. ఖలీఫా దాన్నిగురించి ఆరా తీయగా ఆ పెట్టె హసన్ అబ్దుల్లా అనేవాడి దనీ, అతన్ని ఖలీఫా తండ్రి ఖైదుచేశాడనీ తెలియపచ్చింది.

హసన్ అబ్దుల్లా ఇంకా జీవించి ఉన్న పక్షంలో వెంటనే విడిపించి తీసుకు రమ్మని ఖలీఫా ఉత్తరువిచ్చాడు. నలభై ఏళ్లు ఖైదు అనుభవించి ముసలివాడైన హసన్ అబ్దుల్లాను ఖైదులోనుంచి బయటికి తెచ్చి, ఆయనకు బట్టలు పెట్టి సత్కరించి ఖలీఫా

కైరోనగరంలో ఉన్న వర్తకులలోకెల్లా మాతండ్రి చాలా ధనికుడు. నేనాయనకు ఒక్కణ్ణి కొడుకును కావటంచేత నాకు గొప్ప గురువులను ఏర్పాటు చేసి విద్యాపంతుణ్ణి చేశాడు. నాకు చక్కని కన్యను చూసి పెళ్లి చేశాడు. నే నామెతో పదేళ్లపాటు సుఖంగా కావరం చేశాను.

ఆ తరువాత ప్రపంచంలో ఉన్న కష్టాలన్నీ ఒక్కసారిగా నాపైన విరుచుకుపడ్డాయి. నా తండ్రి ప్లేగు తగిలి మరణించాడు. మా ఇళ్లు కాలిపోయాయి. మా నౌకలు సముద్రంలో ముణిగిపోయాయి. నేను సమస్తమూ పోగొట్టుకుని ముప్పైవై జీవించ వలసివచ్చింది. ఒక్కొక్కసారి నేనూ, నా

భార్య, పిల్లలూ వస్తులుండవలసివచ్చేది. అటువంటి పరిస్థితిలో ఒకనాడు నా భార్య తన అఖరు దుస్తులు నా చేతికిచ్చి, అవి అమ్ముకుని పిల్లలకు ఇంత రొట్టె తెమ్మన్నది.

నేను నా భార్యబట్టలు తీసుకుని పోతూండగా ఒంటెమీద సవారి అయి ఒక బదవీ నా కెదురుపచ్చాడు. అతను నన్ను చూసి ఒంటె దిగి, "హసన్ అబ్దుల్లా అనే గొప్ప వర్తకుడి ఇంటికి దారి ఎటు?" అని అడిగాడు.

"అరబ్బు మహశయా, ఆ పేరు గల వాడెవడూ కైరోలో ఉన్నట్టు నాకు తెలియదు," అంటూ నేను దాటి పోబోయాను. కాని అతను నా చెయ్యి వట్టుకుని అవి, "నువ్వు హసన్ అబ్దుల్లావు కావా? అల్లా పంపిన అతిథిని వదిలించుకుంటావా?" అంటూ మందలించాడు. తరవాత అతను నన్ను ఆప్తదిలాగా అలింగనం చేసుకుని నావెంటే మాయింటికి వచ్చాడు.

నేను నాభార్య దుస్తులు అమ్మటానికి మరొకసారి బయటికి పోతూండగా అతను నన్ను అవి, నేను పోతున్న పని గ్రహించి, నా చేతిలో పది బంగారు కాసులు పెట్టి ఇంటికి కావలసిన సంబారాలన్నీ తెమ్మన్నాడు. అతను పదిహేను రోజులపాటు

నాకు అతిథిగా ఉండి ప్రతిరోజూ పదేని బంగారు కాసులు నా చేత ఉంచుతూ వచ్చాడు. పదహారోనాడు అతను నాతో అకస్మాత్తుగా, "నాకు అమ్ముడవుతావా, హసన్? అందుకు నువ్వు కోరినంత ధనం ఇస్తాను," అన్నాడు.

అతను వేళాకోళానికి అంటున్నాడనుకుని, "ఒక్క దెబ్బకు చచ్చేవాడి విలవ వెయ్యి దీనారాలు, అంతకన్న ఎక్కువ దెబ్బలకు గాని చావనివాడి విలవ పదిహేనువందలు. ఈ విషయం ఖురానులోనే చెప్పి ఉన్నది," అన్నాను. అతను పదిహేనువందలు ఇస్తానన్నాడు. అప్పుడు నాకు అతను నిజంగానే

పదిరోజులు ప్రయాణం చేసి పడకొండో రోజుకు ఒక మైదానం చేరుకున్నాం.

ఆ మైదానం మధ్య ఒక ఎత్తయిన రాతి స్తంభం ఉన్నది. దానిపైన రాగితో చేసిన ఒక యువకుడి విగ్రహం నిలబడి ఉన్నది. ఆ యువకుడి కుడిచేయ్యి చాచి వేళ్లు తెరిచిఉన్నవి. అయిదు వేళ్లకూ అయిదు తాళపుచెవులు తగిలించి ఉన్నాయి. వాటిలో ఒకటి బంగారపుది, ఒకటి వెండిది, ఒకటి రాగిది, ఒకటి ఇనుపది, ఒకటి సేసపుది. నాకు అప్పట్లో ఆ తాళపుచెవుల మర్మం తెలియక పోవటంచేత కష్టాలపాలయాను.

అంటున్నాడని తెలిసింది. నాభార్యా పిల్లలైనా సుఖపడిపోతారని అమ్ముడు పోవటానికి ఒప్పుకున్నాను. అతను పదిహేనువందల దీనారాలు ఎంచి ఇస్తూ, “నేను నిన్ను నా ప్రయాణానికి తోడు ఉండగలందులకు కొన్నానే గాని, నీ ప్రాణానికి స్వేచ్ఛకూ ఆటంకం ఏమీ ఉండబోదు,” అన్నాడు.

ఆ సామృంతా మావాళ్ల వరం చేసి, బదచి కొరిన ప్రకారం ఒక ఒంటెను కొనుక్కుని, ప్రయాణానికి అవసరమైన పదార్థాలన్నీ కొని అతనివెంట బయలుదేరాను. త్వరలోనే మేము ఎడారిమార్గం పట్టి మనుష్య సంచారం లేని ఆ మార్గాన

స్తంభాన్ని చేరగానే మేము ఒంటెలు దిగాము. బదచి ఒక మెలికల విల్లూ బాణాలూ తీసి, ఎక్కుపెట్టి రాగివిగ్రహం కేసి కొట్టాడు. కాని బాణం అంత ఎత్తు పోలేదు. అతను విల్లును నా చేతికిచ్చి, విగ్రహం చేతివేళ్లకు తగిలించిన తాళపు చెవులు పడగొట్టమన్నాడు. అదృష్టవశాత్తూ నా మొదటి బాణంతో బంగారు తాళపుచెవి పడగొట్టి దాన్ని నాయజమానికివ్వబోయాను, కాని అతను నన్నే ఉంచుకోమన్నాడు. అది కష్టాలు తెచ్చేది. ఆ సంగతి నేనెరగక దాన్ని బొడ్డులో పెట్టుకున్నాను. తరవాత నేను పడగొట్టిన వెండి తాళపుచెవినికూడా నా

యజమాని నన్నే ఉంచుకోమన్నాడు. అది బాధలు తెచ్చిపెట్టేది.

తరవాత నేను ఇనపతాళపు చెవిని, సినపుతాళపు చెవిని పడగొట్టాను. బదవి నా బలాన్ని, గురిని అనందంతో మెచ్చుకొంటూ, ఆ రెండు తాళపుచెవులనూ తీసుకున్నాడు. అవి సుఖాన్ని, జ్ఞానాన్ని సమకూర్చేవి. నేను మరొక బాణం ఎక్కుపెట్టి రాగి తాళపు చెవిని పడగొట్టబోతుండగా బదవి విల్లును నా చేతినుంచి లాగేసుకుని, “ఏం పనిచేస్తున్నావు, నిర్భాగ్యుడా?” అన్నాడు. అతను విల్లును నా చేతినుంచి గుంజటంలో బాణం నా కాలిమీద పడి గాయమై బాధ పెట్టసాగింది. అదే నా కష్టాలకూ బాధలకూ ఆరంభం. ఆ రాగితాళపు చెవి మృత్యువు తెచ్చిపెడుతుందట.

నా యజమాని నా గాయానికి కట్టుకట్టి నన్ను ఒంటెపై ఎక్కించాడు. మేము మూడు రోజులు ప్రయాణించి ఏవో వళ్ల తోటలు గల ఒక ప్రదేశానికి వచ్చాం. నా గాయం సలుపు పెడుతూనే ఉన్నది. నాకు దాహంగా ఉండటంచేత కుంటుకుంటూ వెళ్లి చెట్టుమీద ఉన్న ఆ నవనవలాదే వళ్లలో ఒకటి కోసి నోటపెట్టుకుని కొరికాను. మరుక్షణం నా పళ్లు ఆ పండులో విగుసుకు

పోయాయి. అరవటానికికూడా అవకాశం లేని స్థితిలో నేను గుడ్లు వెళ్లబెట్టి నేల మీద పడిపోయాను.

నా యజమానికి నా దుస్థితి అర్థంకాగానే ఆ చెట్లకిందికి పోయి కింద రాలిన వళ్లన్నీ విరిచూసి, పురుగులు తినేస్తున్న పండొకటి విరిచాని పురుగులను తీసి నా నోట్లో ఉన్న పండుపైన పెట్టాడు. అవి నా పండును తిని నన్ను రక్షించటానికి మూడురోజులు పట్టింది. ఆ మూడురోజులు నేను పడిన బాధ వర్షనా తీతం. నా యజమాని నన్ను విడిచిపెట్టి వెళ్లక నా వెంటనే ఉన్నాడు; నా పక్కనే కూచుని ఆహారం తిన్నాడు, నిద్రపోయాడు.

తనమని నా కిచ్చాడు. అది రుచిగానూ, బలకరంగానూ ఉన్నది.

చంద్రదయం అయేవేళ నేను కంబళి పరుచుకుని సుఖంగా పడుకుని నిద్రా సౌఖ్యం అనుభవించామనుకుంటుండగా బదవీ నా కొక పని తగిలించాడు. "నువ్వు ఇప్పుడే ఈ కొండ ఎక్కి ఈ రాత్రి కొండ శిఖరంపైన గడపాలి. ఇదే నువ్వు నాకు చేయబోతున్న అసలు సహాయం. సూర్యోదయమైనదాకా కొండ శిఖరంపైన ఉండి, నమాజు చేసుకుని ఆ తరవాత కిందికి దిగిరా. పొరపాటునకూడా నిద్రపోవద్దు సుమా. నిద్రపోతే ఆ కొండగాలికి నీకు వాయువు కమ్ముతుంది," అన్నాడు.

అమ్ముడుపోయినవాణ్ణి యజమాని మాట వినకుండా ఎలా? అందుచేత నేను చచ్చి నట్టు మూలుగుతూ ముక్కుతూ ఆ కొండ ఎక్కి శిఖరాన్నిచేరుకున్నాను. అప్పటికే నేను శరీరం బాధతోనూ, నిద్ర లేమితోనూ సలిగి ఉండటంచేత నిద్ర ముంచుకు వచ్చేసింది. మర్నాడుదయం సూర్యోదయం కాబోతుండగా నేను నిద్ర లేచి నా శరీరమంతా పుచ్చు కాయలాగా వాచి ఉండటం గమనించాను. అతి కష్టంతో నేను లేచి నిలబడి తూర్పుగా తిరిగి నమాజు చేసి కిందికి దిగబోయాను.

నేనుమాత్రం అకలితో దహించుకు పోయాను. నా నేరు నాకు స్వాధీనమై వీదైనా ఇంత తిని మంచినిళ్లు తాగుదాంగదా అనుకునేసరికి మా ఆహారపు సంచి, నీళ్ల తిత్తి ఖాళీ అయిపోయాయి. నేను భోరుమని విడిచాను. బదవీ నన్ను ఏదేవిధంగా ఊరడించి నాచేత ప్రయాణం కట్టించాడు. మేము ఆ రోజల్లా ప్రయాణించి ఒక కొండ దగ్గరికి వచ్చాము. నా యజమాని నన్ను అవీ ఇవీ తిని లేనిపోని బాధలు తెచ్చుకోవద్దని హెచ్చరించి తానే వెళ్లి కొన్ని బ్రహ్మజెముడు మట్టలు కోసి తెచ్చాడు. అతను వాటి ముళ్లు చెక్కిసి, కత్తితో తోలుతీసి లోపలి గుఱ్ఱ

కాని నా అవయవాలు ఏమాత్రమూ స్వాధీనంలో లేనందున నేను పడి కొండ కిందిదాకా దొర్లాను.

నా యజమాని నాకేసి చూడనుకూడా లేదు. ఆయన నేలమీద ఏదో గీతలు గీస్తూ, "నీ నీడనుబట్టి రహస్యం తెలిసిపోయింది. ఇక్కడ తవ్వడాం పట్టు!" అన్నాడు. నేను పెద్దగా ఏడవసాగాను. అప్పుడు అతను నాకేసి చూసి, కొండమీద నిద్రపోయినందుకు నన్ను కోప్పడి కత్తితో నా కీళ్ళలో పొడిచాడు. రక్తానికి బదులు నీరు వచ్చింది. నా బాధ చాలావరకు నివారణ అయింది.

అతను గుర్తుపెట్టిన చోట ఇద్దరమూ తవ్వగా లోతున ఒక చలవరాతి సమాధి కనిపించింది. అందులో మనిషి అస్థికలూ, తోలుపైన రాసిన ఒక శాసనమూ కనిపించాయి. బదవీ ఆ శాసనాన్ని అత్రంగా చదివాడు. "హసన్, మనుష్యమాత్రులెవరూ చూడని ఇరామ్ నగరానికి మార్గం ఇందులో రాసిఉన్నది. ఏ లోహస్థాయినా బంగారంగా మార్చగల సిందూరగంధకం అక్కడ మనకు దొరుకుతుంది," అన్నాడతను.

మేము కొండను చుట్టి పడమరగా మూడు రోజులు ప్రయాణించి ఒక పాముల లోయ

లోకి చేరాం. అక్కడ ఎటు చూసినా నల్లటి కొండచిలువలు పాకుతూ కనిపించాయి. నా యజమాని నా చేతికి విల్లూ, బాణమూ ఇచ్చి, "కొమ్ములుండే పాముగా చూసి దాన్ని చంపి దాని తలా గుండెకాయా పట్టుకురా," అన్నాడు. నేను ప్రాణాలపై ఆశ విడిచిపెట్టి ఆ లోయలోకి వెళ్లాను. కొంతసేపటికి నాకొక కొమ్ములు గల పాము కనిపించింది. అదృష్టవశాత్తూ నేను దాన్ని చంపి తలా, గుండెకాయా తీసుకు రాగలిగాను. నా యజమాని నాచేత నిప్పు చేయించి దానిమీద ఒక ఇనప భగోణి పెట్టి అందులో పాముతలా, గుండే వేసి కాచాడు.

అందులో ఇంకేదో ద్రావకం రెండు చుక్కలు వేసి మంత్రాలు చదివాడు. తరవాత ఆయన తన భుజాలమీద ఆ భగవోని ద్రవాన్ని రుద్దమన్నాడు. నేనలా చేసేసరికి ఆయనకు అప్పటికప్పుడే రెక్కలు మొలిచాయి. నాకు కూడా అలాగే రెక్కలు తెప్పించినాక ఆయన నాతోపాటు అకాశంలోకి ఎగిరాడు.

అలా ఎగురుతూ మేము ఇరామనగరం చేరాము. ఆ నిర్జననగరంలో మేము చూసిన నిరసంపదలు వర్ణించ నలవికాదు. కాని మేము అక్కడినుంచి తెచ్చుకున్నది "కిమియా" అనే సింధూరగంధకం మాత్రమే. నాకా కిమియాలో సమ్మకం లేక రత్నాలూ, ముత్యాలూ పొగుచేయ యత్నించాను. కాని నా యజమాని మండి పడి నాచేత వాటిని పారేయించాడు.

తరవాత మేము ఎలాగో కైరో చేరు కున్నాం. ఎందుకోగాని అన్ని కష్టాలూ నాకే కలిగాయి. నేను ముందుగా మా యింటికి

వరిగెత్తాను. కాని అక్కడ నావారెవరూ లేరు. అందరూ పోయినట్టు తెలిసి నేను దుఃఖంతో కుమిలిపోయాను. నా యజమాని నన్ను ఓదార్చి తనవెంట నన్నొక అద్భుత మైన భవనానికి తీసుకుపోయాడు. మేము తెచ్చిన కిమియాతో అంతులేని బంగారం చేశాము. కొంతకాలానికి నా యజమాని చనిపోయి తన సర్వస్వమూ నావరం చేశాడు.

నావద్ద ఉన్న బంగారు వెండితాళపు చెవులే నన్నిన్నిబాధలూ పెట్టాయని తెలిసి వాటిని కరిగించివేస్తుండగా మీ తండ్రిగారి భటులు వచ్చి నన్ను ఖైదుచేశారు. నన్ను మీ తండ్రిగారు బంగారం చేసే మర్కం చెప్పమన్నారు. నేను చెప్పలేదు. మీకు చెప్పేస్తున్నాను. ఈ ఎర్రపాడే ఆ మర్కం. దీన్ని మీరు వినియోగించుకొండి.

ఈ కథ విని ఖలిఫా మహమ్మద్ ఎంతో సంతోషించి హసన్ అబ్దుల్లాను తన అప్తలలో ఒకడుగా చేసి ఎంతో ఆదరించాడు.

కాకి తెచ్చిన టపా కాయలు

ధవళగిరి రాజైన యశోధనమహారాజు ఆదర్శప్రాయుడైన రాజు. ప్రజలను సుఖ పెట్టటానికి ఆయన అస్తమానమూ, పాటు పడేవాడు. ఒకనాడాయన తన రాజధాని శివార్లలో మారువేషంతో తిరుగుతూండగా ఒక పూరిగుడిసెలో ముగ్గురు అప్పచెల్లెళ్లు కూచుని మాట్లాడుకుంటూ ఉండటం ఆయనకు వినిపించింది.

ముగ్గురిలోకి పెద్దది, "నాకు రాజుగారికి ఫలహారాలు చేసేవాణ్ణి పెళ్లాడాలని ఉన్నది. అలా అయితే రాజుగారు తినగా మిగిలిన ఫలహారాలన్నీ కూచుని హాయిగా తిన వచ్చు," అన్నది.

"ఫలహారాలతో ఏం కడుపు నిండుతుంది. నాకు రాజుగారి వంటవాణ్ణి చేసుకోవాలని ఉన్నది," అన్నది రెండవది.

మూడవది ఏమీ అనలేదు. కాని దాని అక్కలు ఒత్తిడిచేసి, "నీకెవరిని చేసుకోవా

లని ఉన్నదో చెప్పు!" అన్నారు. చివరకామె "నాకు రాజుగారివే చేసుకుని రత్నాలవంటి బిడ్డలను కనాలని ఉన్నది," అన్నది.

ఈ మాటలు విన్న రాజుగారు వారి ముగ్గురి కోర్కెలూ తీర్చటానికి నిశ్చయించి, మర్నాడు ఆ అప్పచెల్లెళ్ళను పిలిపించాడు. ఒకే ముహూర్తంలో ముగ్గురికీ పెళ్లిళ్ళు అయ్యాయి. అయితే అఖరు చెల్లెలి పెళ్లి రాజుగారితో గనక అత్యంత వైభవంగా అట్ట హసంగా జరిగింది.

తాను రాణి అయినానని అఖరు చెల్లెలు గర్వించలేదు. ఆమె తన అక్కలను ఎంతో ఆదరంతో చూసేది, వారి కేలోటూ రానిచ్చేది కాదు. కాని అక్కలుమాత్రం తమ చెల్లెలి వైభవం చూడలేక ఎప్పుడూ అసూయతో కుమిలిపోసాగారు.

యశోధనమహారాజు మాత్రం తన భార్యను ఎంతో ప్రేమగా చూసేవాడు. ఆమె

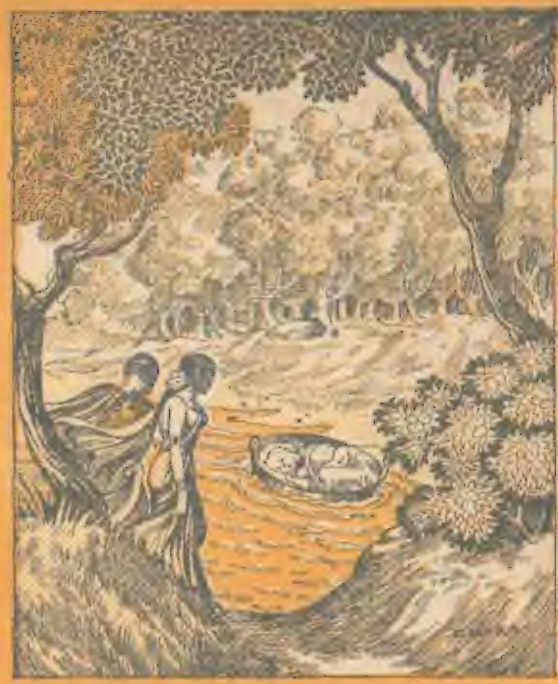
తక్కువ వంశంలో జన్మించినా ఎంతో
ఉదార బుద్ధి ధర్మగుణం కలది. ఆమె
అన్నివిధాలా ఆయనకు తగిన భార్య అని
పించుకున్నది.

కొద్దికాలానికి రాణి గర్భవతి అయింది.
కనే రోజులు వచ్చాయి. ఆమె అక్కలా
ఆమెకు స్వయంగా పురుడు పోయవచ్చారు.
రాణికి చక్కని మగపిల్లవాడు పుట్టాడు.
అది చూసి వాళ్ళు మరింత అసూయ
పడ్డారు. వారా పిల్లవాణ్ణి ఒక తొట్టెలో
పెట్టి రాజభవనం పక్కగా ప్రవహించే కాల
వలో వదిలేసి, ఒక కుక్కపిల్లను తెచ్చి
బాలింతరాలి పక్కలో పెట్టారు.

తన భార్య కుక్కపిల్లను ప్రసవించిందని
వినగానే రాజుకు గుండె ఆగిపోయి
నట్టయింది. కాని ఆయనకు తన భార్యపైన
ఆగ్రహం కలగలేదు.

రాణిగారి అక్కలు తొట్టెలో పెట్టిన
కుర్రవాడు రాజుగారి తోటమాలికి దొరికాడు.
సంతానం లేని ఆ తోటమాలి ఆ పిల్లవాడికి
సుజాతుడని పేరు పెట్టుకుని పెంచుకో
వారంభించాడు.

మరుసటి ఏడు రాణి మరొక పిల్లవాణ్ణి
ప్రసవించింది. ఆమెకు పురుడు పోసిన
అక్కలు ఈసారి ఆమె పక్కలో ఒక పిల్లిని

పెట్టి ఆ కుర్రవాణ్ణికూడా కాలవలో వదిలే
శారు. వాడుకూడా తోటమాలికి దొరికాడు.
తోటమాలి వాడికి సుకేతుడని పేరు పెట్టు
కుని పెంచసాగాడు.

తన రాణి వరసగా రెండుసార్లు గర్భ
వతి అయి జంతువులను ప్రసవించటం
చూసి రాజు చాలా బాధపడ్డాడు, కాని
రాణిపై ప్రేమ గలవాడు కనక క్షమించాడు.

మూడవసారి రాణి ఆడపిల్లను ప్రస
వించింది. ఆమె అక్కలు ఈసారి
ఆమె పక్కలో ఒక ఎలుకను ఉంచి ఆడ
పిల్లనుకూడా నీటిలో వదిలేశారు. ఆ పిల్ల
కూడా తోటమాలికి దొరికింది. ఆ పిల్ల

చాలా అందగత్తె. ఆమె ముఖం వికసించిన పుష్పంలాగా ఉండేది. ఆమె నవ్వుతే ముత్యాలు రాలేవి. ఆమెకు తోటమాలి సుహాసిని అని పేరు పెట్టుకున్నాడు.

ముగ్గురు పిల్లలూ ఇంకా చిన్నవాళ్ళుగా ఉండగానే తోటమాలి భార్య మరణించింది. ఆతను రాజుగారివద్ద కొలువు చాలించుకుని, ఆయన ఇచ్చిన సొమ్ముతో ఊరి బయట ఒక చక్కని ఉద్యానవనం నిర్మించుకుని, అందులో పెద్ద కుటీరం వేసుకుని, తన బిడ్డలను చూసి ఆనందిస్తూ చాలాకాలం జీవించాడు. పిల్లలు ఎదిగివచ్చే సమయానికి తోటమాలి చనిపోతూ సుహాసినిని

ప్రాణంతో సమంగా కాపాడమని సుజాతుడికి, సుకేతుడికి చెప్పిపోయాడు.

అన్నలు ఎప్పుడైనా వేటకు వెళ్లేవారు గాని సుహాసిని ఎన్నడూ తన ఉద్యానవనం దాటి బయటికి వెళ్ళి ఎరగదు. ఒకనాడామె ఆ ఉద్యానంలో ఒంటరిగా ఉన్న సమయంలో ఒక ముసలిది వచ్చి, "అహ, ఎంత చక్కని తోట! ఈ చెట్ల నీడలో ఎంత చల్లగా ఉంది! కాస్సేపు ఇక్కడ కూచుని పాని ప్లావా, తల్లీ?" అని సుహాసినితో అన్నది.

సుహాసిని ఆ ముసలిదానితోబాటు చెట్ల నీడన కూచుని, "ఈ తోటలో నీకేమైనా లోపాలు కనిపించాయా, అవ్వా?" అన్నది.

"మాట్లాడే పక్షి, పాడే చెట్టు, జీవజలమూ ఉన్నట్టయితే ఈ తోటలాటిది ప్రపంచంలో మరొకటి ఉంటుందా, తల్లీ?" అన్నది ముసలిది.

ఆ మూటిని ఎలాగైనా సాధించాలని సుహాసినికి తోచింది. "అవి ఎక్కడ ఉంటాయవ్వా?" అని ఆమె ముసలిదాన్ని అత్రంగా అడిగింది.

"తూర్పుగా బయలుదేరి ఇరవై రోజులు గుర్రంమీద ప్రయాణం చేసి ఇరవయ్యో రోజున కనిపించే మొదటి మనిషిని అడిగితే అవి ఎక్కడ ఉండేవి చెబుతాడు. కాని వాటిని తీసుకురావటం సులభంకాదు,

తల్లీ!" అన్నది ముసలిది, లేచి తన దారిన బయలుదేరుతూ.

అన్నలు ఇంటికి రాగానే సుహాసిని వారితో ముసలిదాని మాటలు చెప్పింది. అంతా విని సుజాతుడు, "నేను రేపే బయలుదేరి వెళ్ళి వాటిని తెచ్చి మన ఉద్యానంలో ఉంచుతాను!" అన్నాడు.

అతను మర్నాడే తన గుర్రం ఎక్కి తూర్పుగా బయలుదేరాడు.

అతను ఇరవై రోజులూ పగలనక రాత్రనక ప్రయాణం చేసి ఒక అరణ్య మధ్యంలో ఉన్న ఒక పెద్ద కొండ దగ్గరికి వచ్చాడు. కొండ కింద గల ఒక మహావృక్షం

కింద అతనికి తపస్సు చేసుకుంటున్న కపిల మహాముని కనిపించాడు.

ఆ రోజు తనకు కనబడిన మొదటి మనిషి ఆయనే గనక సుజాతుడు ఆయనను పలకరించి, "మునిశ్వరా, మాట్లాడే పక్షి, పాడేచెట్టూ, జీవజలమూ ఎక్కడ ఉంటాయో దయచేసి చెబుతారా?" అని అడిగాడు.

"అవి ఈ కొండ శిఖరంపైనే ఉన్నాయి. కాని వాటికోసం వెళ్ళినవారెవరూ తిరిగి రాలేదు, నాయనా!" అన్నాడు కపిలుడు.

సుజాతుడు భయపడక కొండ ఎక్క పోగాడు. అతనికి దారివెంబడి నల్లరాతి మనుష్య భిగ్రహాలు కనిపించాయి. మను

ష్యులే శిలలుగా మారారని అతనికి తెలియదు. కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి అతన్ని ఎవరో గదమాయిస్తున్నట్టూ, భయపెడుతున్నట్టూ అనిపించింది.

అతను అగి అటూ ఇటూ పరీక్షగా చూశాడు. మరుక్షణమే అతనుకూడా ఒక శిల అయిపోయాడు.

నలభైరోజులు గడిచినా తన అన్న తిరిగి రాకపోవటం చూసి సుకేతుడు బయలుదేరాడు. వెళ్ళవద్దని సుహాసిని ఎంత బతిమాలినా అతను వినలేదు. 'అతనుకూడా అన్నలాగే కపిలుణ్ణి చూసి, ఆయన వద్దంట్టున్నకొద్దీ కొండ ఎక్కి, కేకలు విని భయపడి చుట్టూ తిరిగి చూసి నల్లరాతిశిల అయిపోయాడు.

తన అన్నలు తిరిగి రారని రూఢికాగానే సుహాసిని హృదయం రాయిలాగా అయిపోయింది. ఆమె కనీసం వారినైనా తెచ్చుకుందామనే ఉద్దేశంతో గుర్రమెక్కి బయలుదేరి కపిలుడుండే చోటికి వచ్చింది. ఆమె తన సంగతి యావత్తూ ఆయనతో చెప్పకుని, "మునిశ్వరా, నా అన్నలు ఇటుగా వచ్చారా?" అని కపిలుణ్ణి అడిగింది.

"వచ్చారు. వారు శిలలైపోయారమ్మా!" అన్నాడు కపిలుడు.

"స్వామీ, వారిని బతికించుకోవటం మెలాగి? వాళ్ళు తప్ప నాకు దిక్కులేదు," అన్నది సుహానిని.

"ఆ కొండ ఎక్కి మాట్లాడే పక్షిని, పాడే చెట్టునూ, జీవజలన్నీ తెచ్చుకుంటేనే నీ అన్నలను బతికించుకోగలవు. నీవు వాటి కోసం కాక, నీ అన్నలకోసం పోతున్నావు గనక నీకు విజయం లభిస్తుంది!" అన్నాడు కపిలుడు.

ఆమె కొండ ఎక్కి టప్పుడుకూడా కేకలూ, అరుపులూ వినిపించాయి. కాని ఆమె వాటికి బెదరలేదు. ఆమె కొండ శిఖరాన్ని చేరుకుని అక్కడ పంజరంలో ఉన్న పక్షిని చూసింది. అదే మాట్లాడే పక్షి.

ఆ పక్షి ఆమెకు పాడేచెట్టునూ, జీవజలం ఉన్న మడుగునూ చూపింది. పక్షి సలహాపై ఆమె పాడేచెట్టు మండ ఒకటి విరుచుకుని జీవజలం తీసుకుని పక్షితోసహా బయలుదేరింది. ఆమె దారిలో ఉన్న శిలలన్నిటిపైనా జీవజలం ఒక్కొక్క చుక్కవేస్తూ వచ్చింది. అక్కడవున్న రాళ్ళన్నీ రాజకుమారులుగా మారాయి. వారిలో ఆమె అన్నలుకూడా ఉన్నారు.

ముగ్గురూ కలిసి తమ తోటకు తిరిగి వచ్చారు. తోటలోకి మాట్లాడే పక్షి రాగానే

ఎక్కడెక్కడి పాడే పక్షులూ పచ్చి తోటలో కాపరం పెట్టి సంవత్సరం పాడుగునా పాడసాగాయి. పాడేచెట్టు మండ పాతిపెట్టగానే దాని ఆకులు పాడసాగాయి. ఆ పాట వినటానికి పిల్లవాయువులు తోటను ఆశ్రయించాయి. జీవజలం ఒక చుక్కవేసేటప్పటికి ఆ తోటలోని నీటికాలపలన్నీ గలగల శబ్దం చేస్తూ ఏడాదిపాడుగునా పారటం ఆరంభించాయి.

సుహానిని ఉండే తోటను గురించి అందరూ వింతగా చెప్పకోసాగారు. రాజు గారికికూడా ఈ వార్త తెలిసింది. తన భార్య మూడవసారికూడా జంతువును

కన్నట్టు తెలిసినాక ఆయన ఆమెను కారాగృహంలో పెట్టించాడు. అది మొదలు ఆయన ఆనందమన్నది ఎరగదు. ఈ తోటలో కాస్తేపు కూచుంటే మనస్సు బరువు తగ్గుతుందేమోనని ఆయన ఒకనాడు ఒంటరిగా అక్కడికి వచ్చాడు.

ఆ సమయాన సుహాసినీ ఒంటరిగా ఉన్నది. రాజుగారు తనకు అతిథిగా వచ్చాడని తెలియగానే ఆమె కంగారుపడి మాట్లాడే పక్షి వద్దకు వెళ్లి, "పక్షీ, పక్షీ! రాజుగారికి ఏమి వంటకాలు చెయ్యమన్నావు?" అని అడిగింది.

"ముత్యాలు కూరిన అరిసెల్లు వండి పెట్టు!" అన్నది పక్షి. సుహాసినీ అలాగే చేసి అరిసెలు రాజుముందు పెట్టింది. రాజు ఒక అరిసెను విరిచిచూసి, "ఇదేమిటి, ఇందులో ముత్యాలు కూరారు. ఇలాటి వంటకం ఎక్కడైనా ఉంటుందా?" అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"రాణీ గర్భవాసాన కుక్కలూ, పిల్లలూ, ఎలుకలూ పుట్టటం ఎక్కడైనా ఉందా, మహారాజా?" అని మాట్లాడే పక్షి ఆయన్ను అడిగింది.

రాజుకు గుండె గతుక్కుమన్నది. "నా భార్య ఫిల్లలనే కన్నదా? వా రేమయారు?" అని ఆయన పక్షిని అడిగాడు. సరిగా ఆ సమయానికే సుబాతుడూ, సుకేతుడూ వేట నుంచి తిరిగివచ్చారు.

"ఇరుగో నీ పిల్లలు!" అన్నది మాట్లాడే పక్షి వారిని రాజుకు చూపుతూ.

రాజుకంట ఆనందబాష్పాలు రాలాయి. ఆయన తన పిల్లలను అలింగనం చేసుకుని ఇంటికి తీసుకుపోయాడు. తన భార్యను చెర విడిపించి ఆమెకు క్షమాపణ చెప్పాడు. అక్కలు తనకు తీరని ద్రోహం చేసినా రాణీ వారిని క్షమించింది.

తరవాత యశోధన మహారాజు తన భార్య తోనూ పిల్లలతోనూ సుఖంగా జీవించాడు.

కవల పిల్లలు

పూర్వం కాంచన నగరంలో ధనపాలుడనే వర్తకుడుండేవాడు. ఆయన వర్తకం నిమిత్తమై స్వర్ణద్వీపానికి వెళుతూ తన భార్యనుకూడా వెంటపెట్టుకు వెళ్లాడు. వారక్కడ ఒక సంవత్సరం ఉండవలసి వచ్చింది. ఆ కాలంలో ధనపాలుడి భార్య కవలపిల్లలను ప్రసవించింది. వారిద్దరూ మగపిల్లలు, అచ్చగా ఒకే పోలిక. ధన పాలుడు తన కొడుకు లిద్దరికీ మాధవుడు అనే పేరు పెట్టుకున్నాడు; ఒకడు పెద్ద మాధవుడు, రెండోవాడు చిన్నమాధవుడు.

చిత్రమేమిటంటే ధనపాలుడి భార్య కవలపిల్లలను కన్నరోజునే ఆ సమీపంలో ఒక పేదవాడి భార్యకూడా కవలపిల్లలను కన్నది; వారూ మగపిల్లలే, ఒకే పోలిక గల వారే. వారి తండ్రిఅయిన పేదవాడు ధన పాలుడితో, "బాబూ, మాకే పొట్ట గడవటం లేదు, ఈ పిల్లలను నేను పెంచలేను. మీ

పిల్లలతోబాటు వీళ్లనుకూడా పెంచుకోండి, మీ పిల్లలకు నౌకరీ చేస్తూ బతుకుతారు," అని ప్రార్థించాడు. ధనపాలుడు ఆ పేద వాడికి ఇంత దబ్బిచ్చి ఆ కవలపిల్లలను కూడా తానే పెంచాడు. వారి కిద్దరికీ రాము డనే పేరు పెట్టారు. ఒకడు పెద్దరాముడు, ఇంకొకడు చిన్నరాముడు.

ఈ కవలలు పుట్టిన కొద్ది మాసాలకు ధనపాలుడు వచ్చిన పని అయిపోయింది. ఆయన ఒక నౌకలో తన భార్యనూ, ఇద్దరు మాధవులనూ, ఇద్దరు రాములనూ ఎక్కించు కుని స్వర్ణద్వీపంనుంచి కాంచననగరానికి బయలుదేరాడు. కాని దురదృష్టవశాత్తూ సముద్ర మధ్యంలో తీవ్రమైన తుపాను చెలరేగింది. నౌక దారితప్పి పోయిపోయి ఒక పర్వత మయమైన తీరాన పగిలి ముక్కలయింది. ఈ ప్రమాదంమూలాన ధనపాలుడూ, పెద్దమాధవుడూ, పెద్ద

పరాక్రమాలు ప్రదర్శించి మంచి కీర్తి సంపాదించుకున్నాడు. అతను మంజరి అనే ఆమెను పెళ్లాడాడు. అతని నౌకరయిన చిన్నరాముడుకూడా గంగ అనేదాన్ని పెళ్లాడి తన యజమాని ఇంటనే ఉంటున్నాడు. గంగ పంటపని, ఇంటిపని చూస్తూ మంజరికి సేవ చేస్తున్నది.

ధనపాలుడి వెంటఉన్న పెద్దమాధవుడు తన కొక తమ్ముడున్నాడనీ, చిన్నతనంలోనే సముద్రంమీద తుపాను వచ్చిన ఫలితంగా తనకు దూరమైనాడనీ తెలియగానే, తన నౌకరయిన పెద్దరాముణ్ణి వెంటబెట్టుకుని తమ్ముణ్ణి, తల్లిని వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. వెళ్లినవాడు మళ్ళీ తిరిగి రాలేదు. అయిదేళ్లు గడిచాయి. ధనపాలుడికి పుత్ర వియోగబాధ పట్టుకున్నది. ఆయన తన వ్యాపారాన్ని, ఇంటినీ, అన్ని వదిలేసి తన కొడుకును వెతుకుతూ తానుకూడా దేశాల మీద బయలుదేరాడు.

ఇల్లు వదిలిన రెండేళ్ళకు ధనపాలుడు రుద్రపురం చేరుకున్నాడు. ఆయన అ సగరంలో అడుగు పెట్టగానే రాజభటులు ఆయనను ప్రశ్నించి, కాంచన సగరవాసుడని తెలుసుకుని, రాజుగారి వద్దకు పట్టుకు వెళ్ళారు. ఎందుచేతనంటే కొద్దికాలంగా

రాముడూ ఒక జట్టుగానూ, ధనపాలుడి భార్య, చిన్నమాధవుడూ, చిన్నరాముడూ ఒక జట్టుగానూ చీలిపోయారు. సముద్ర తీరాన గల కొందరు వల్లెకార్లు ధనపాలుడి భార్యనూ ఆమె వెంట ఉన్న పిల్లలనూ రక్షించి రుద్రపురం అనే నగరానికి చేర్చారు. ధనపాలుడు ఒక తెప్ప సహాయంతో తన వెంటఉన్న పిల్లలిద్దరినీ కాపాడుకుంటూ మరొకచోట ఒడ్డు చేరుకుని ఎలాగో కాంచన సగరంలో వచ్చిపడ్డాడు.

పద్దెనిమిదేళ్లు గడిచాయి. ఈలోపల రుద్రపురం చేరిన చిన్నమాధవుడు అక్కడి రాజుగారి కొలువులో చేరి, యుద్ధాలలో బల

కాంచననగరానికి రుద్రపురానికి మధ్య స్పర్థలు చెలరేగాయి. రుద్రపురంలో ఉండే కాంచన నగరవాసులందరినీ వెళ్ళగొట్టారు, కొందరిని ఖైదులోకూడా ఉంచారు. ఈ సంగతులేవీ ధనపాలుడికి తెలియవు. తాను రెండేళ్ళుగా తన పెద్దకుమారుడికోసం వెతుకుతున్నాననీ, వాడు ఏడేళ్ళక్రితం తన తమ్ముడికోసం వెతుకుతూ బయలుదేరాడనీ ఆయన రాజుగారితో చెప్పాడు.

“శాసనం ప్రకారం మిమ్మల్ని ఖైదు చెయ్యాలి. అయితే మీరు పెద్దమనిషిగా కనిపిస్తున్నారు గనక ఎక్కడైనా వెయ్యి వరహాలు తెచ్చి ధరావతుగా కట్టండి. అలా చేసినట్లయితే మీకు ఖైదు తప్పే తుంది,” అని రాజుగారు ధనపాలుడి వెంట ఒక భటుణ్ణి ఇచ్చి నగరంలోకి పంపించాడు.

ధనపాలుడు రుద్రపురం చేరిననాడే పెద్ద మాధవుడూ, పెద్దరాముడూ కూడా ఆ నగరం చేరారు. అయితే వాళ్ళు తమది కాంచన నగరమని చెప్పకోలేదు, అలా చెబితే ప్రమాదమని వారికి ముందుగానే తెలిసింది. కాంచననగరం నుంచి వచ్చిన ఒక పెద్ద మనిషిని రాజభటులు పట్టుకుపోయారని విని పెద్దమాధవుడు చాలా జాలిపడ్డాడు. ఆ పెద్దమనిషి తన తండ్రేనని అతను

ఉహించనుకూడా లేదు. అందుచేత అతను తన తండ్రిని కాపాడుకునే యత్నం ఏమీ చేయలేదు.

ఆ వూళ్ళోనే హొదాతో బతుకుతూన్న చిన్నమాధవుడుకూడా తన తండ్రికి సులువుగా సహాయం చేసి ఉండును. కాని అతనికి తన తండ్రిని గురించిగాని, అన్నగురించిగాని, అఖరుకు తల్లిగురించిగాని తెలియనే తెలియదు. ఎందుచేతనంటే అతనినీ, అతని నౌకరయిన రాముణ్ణి, అతని తల్లిని కాపాడిన పల్లెకార్లు ధనలోభంచేత విల్లలను వేరుచేసి ఒక సామంతుకు అమ్మేశారు. ఆ సామంతువద్ద పెరిగి పెద్దవాడైన చిన్నమాధవుణ్ణి రాజుగారు

ఒకనాడు చూసి ముచ్చట పడి తన సైన్యానికి ఒక నాయకుడుగా నియోగించాడు.

ఆ రోజే నగరానికి చేరుకున్న పెద్ద మాధవుడూ, పెద్దరాముడూ ఒక బస కుదుర్చుకుని, నగరం పర్యటించబోయారు. కొంతసేపు తిరిగాక పెద్దమాధవుడు తన నౌకరు చేతికి కొంత డబ్బిచ్చి, "దీన్ని మన బసలో ఇచ్చి వంట సిద్ధం చేయమని చెప్పు. నేను మరికొన్ని వీధులు చుట్టబెట్టి భోజనం వేళకు చేరుకుంటాను!" అన్నాడు.

పెద్దరాముడు వెళ్ళిన కొద్దిసేపటికే పెద్ద మాధవుడికి వాడు తిరిగి రావటం కనిపించింది. అయితే ఈ వచ్చినవాడు చిన్న

రాముడు. ఆ సంగతి తెలియక పెద్ద మాధవుడు, "అప్పుడే వచ్చేశావేమిటిరా? నేనిచ్చిన డబ్బేంచేశావు?" అని అడిగాడు. ఇద్దరు రాములూ అచ్చు ఒకేలాగుండటం చేత అతనికి తేడా తెలియరాలేదు.

పెద్దమాధవుడు వడిన పొరపాటే చిన్న రాముడుకూడా పడ్డాడు. వాడు ఆ మాధవుణ్ణి చూసి తన యజమానే అనుకుని, "అమ్మ గారు అన్నానికి రమ్మంటున్నారండి. వంట కాలన్నీ చల్లారిపోతున్నాయిట!" అన్నాడు.

"చాలే నీ వేళాకోళాలు! దానికి వేళా పాళా ఉండవద్దా? డబ్బేం చేశావు?" అన్నాడు పెద్దమాధవుడు.

"అయ్యో బాబూ, అమ్మగారు మిమ్మల్ని నిలుచున్న పాళంగా తీసుకురమ్మంటున్నారు," అన్నాడు చిన్నరాముడు.

"అమ్మగా రెవరా?" అన్నాడు పెద్ద మాధవుడు అయోమయంగా.

"మీ భార్యగారేనండి!" అన్నాడు చిన్నరాముడు. పెద్దమాధవుడికింకా పెళ్లి అయినా కాలేదు. అతనికి మాట విని కోపం వచ్చి, "ముందు డబ్బేమయిందో చెప్పు, వెధవా. వెర్రిమాటలు మాట్లాడితే పళ్ళు రాలిపోతాను," అన్నాడు.

"మీరే పరాచకాలాడుతున్నారు నాతో. ముందు బొంబేసి ఆ తరువాత నన్ను తాపీగా

తిట్టండి!" అన్నాడు చిన్నరాముడు. పెద్ద మాధవుడు వాణ్ణి మెత్తగా తన్నాడు. చిన్నరాముడు ఇంటికి పారిపోయి మంజురితో, "అమ్మా, ఇంటికి రమ్మంటే అయ్యగారు నన్ను చచ్చేటట్టు కొట్టారు," అని చెప్పాడు.

మంజురి అసలే చాలా అసూయగల మనిషి. తన అనుమానాలతోనూ, అసూయతోనూ తన భర్త అయిన చిన్నమాధవుణ్ణి అస్తమానం రాచి రంపాన పెడుతుండేది. మంజురికి మాలతి అని ఒక చెల్లెలున్నది. తన అక్క తన బావను సూటిపాటి మాటలనకుండా చెయ్యాలని మాలతి ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేసేది.

చిన్నరాముడు చెప్పిన మాటలు వినిగానే మంజరికి తన భర్తపై రకరకాల అనుమానాలు కలిగాయి. అతను ఇంకెవరెవరే ప్రేమించి ఉండాలి. అందుకే భోజనానికి ఇంటికి రాదలచలేదు, అని ఆమె నిశ్చయించుకున్నది. తన భర్తను నాలుగు మాటలూ అడిగే ఉద్దేశంతో ఆమె బయలుదేరింది. ఈలోపల పెద్దమాధవుడు తన బసకు చేరుకుని అక్కడ తన నొకరూ, డబ్బూ భద్రంగా ఉన్న సంగతి తెలుసుకున్నాడు. అంతకు పూర్వం తనతో ఆర్థంలేని సంభాషణ చేసినందుకు రాముణ్ణి మళ్ళీ నాలుగు చివాట్లు పెట్టే ప్రయత్నంలో అతను

ఉండగా, మంజరి అక్కడికి వచ్చి అతన్ని చూసి తన భర్తే అని పారపడింది. తనకేసి కొత్తగా చూస్తున్న పెద్దమాధవుడితో ఆమె, "ఎవరినో చూసినట్టు చూస్తారేమిటి? నేనప్పుడే అంత దూరమై పోయానా? పెళ్లి అయిన కొత్తలో ఎంత ప్రేమగా ఉండేవారు! ఆ ప్రేమంతా ఏమైపోయింది? నేనేం పాపం చేసుకున్నాను?" అన్నది.

"నాతోనేనా మాట్లాడుతున్నారు?" అని అడిగాడు పెద్దమాధవుడు. తాను ఆమెను ఎన్నడూ చూడలేదనీ, దుద్రపురానికి తాను వచ్చి రెండు గంటలే అయిందనీ అతను ఆమెతో అన్నాడు. కాని ఆమె అతని మాట ఒక్కటికూడా వినిపించుకోక, "ఈ బొల్లి కబుర్లన్నీ కట్టిపెట్టి నావెంట వచ్చేస్తారా, రారా?" అని గదమాయించి అడిగింది. చేసేది లేక పెద్దమాధవుడు మంజరివెంట వెళ్లాడు. అక్కడ మంజరి, మాలతి అతని వెంట భోజనం చేశారు. మంజరి అతనితో భార్యలాగే మాట్లాడింది. మాలతి అతన్ని "బావా" అని సంబోధించింది. అతనికి తాను మేలుకుని ఉన్నదీ, కలగంటున్నదీ కూడా తెలియలేదు.

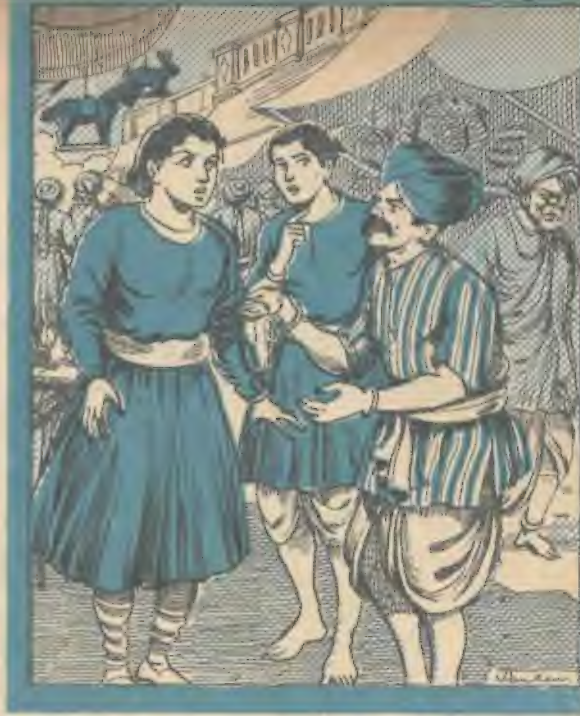
పెద్దమాధవుడి వెంటవచ్చిన పెద్దరాముడికూడా అలాటి అనుభవమే అయింది.

ఎందుచేతనంటే గంగకూడా వాడిపట్ల భార్యలాగే ప్రవర్తించింది. గంగ చాలా గయ్యాళి భార్య.

అందరూ లోపల అన్నాలు తినే సమయంలో మంజరి అసలుభర్త అయిన చిన్నమాధవుడు తన నౌకరయిన చిన్న రాముడితోకూడా ఇంటికి తిరిగివచ్చి వీధి తలుపు తట్టాడు. ఎవరు వారని అడిగితే మాధవుడూ, రాముడూ అని జవాబు వచ్చింది. "వాళ్లిద్దరూ ఇంటో అన్నాలు తింటున్నారు. మీరెవరో గాని వెంటనే దయచెయ్యండి!" అని నౌకర్లు జవాబు చెప్పారు. తన భార్య ఎవరినో తన పంక్తిన పెట్టుకుని అన్నం తింటున్నదని విని మంజరి భర్తఅయిన చిన్న మాధవుడు మండిపడ్డాడు.

భోజనాలు కాగానే ఏదో వంక పెట్టి పెద్ద మాధవుడూ, పెద్దరాముడూ బయటపడ్డారు. పెద్దమాధవుడికి మాలతి నచ్చింది గాని మంజరి కర్కశపు సంభాషణ కొంచెం కూడా నచ్చలేదు. పెద్దరాముడికూడా గంగ గయ్యాళి వేషాలు చూస్తే చాలా అసహ్యం కలిగింది. వారిద్దరూ కొద్ది దూరం వచ్చారో లేదో ఒక కంసాలి ఎదురుపడి, పెద్దమాధవుణ్ణి చూసి చిన్నమాధవుడనుకుని, "మాధవుడుగారూ, మీకోసమే వస్తున్నాను. మీరు

తయారుచెయ్యమన్న గొలుసు ఇదుగో, తీసుకోండి," అంటూ అతని చేతిలో ఒక బంగారు గొలుసు పెట్టాడు. పెద్ద మాధవుడు నివ్వెర పోయి, "ఏమిటిది? దీన్ని నాకెందుకిస్తున్నారు?" అని అడిగాడు.

కంసాలి నవ్వి, "అప్పుడే మరిచారా? మీరు నన్ను ఈ గొలుసు తయారు చెయ్యమని అడిగితిరిగా? తీసుకోండి, డబ్బు తరవాత ఇద్దరుగాని!" అంటూ అక్కణ్ణించి వెళ్లిపోయాడు.

పెద్దమాధవుడు పెద్దరాముడికేసి తిరిగి, "రామా, మనం ఈ పాపిష్టి ఊళ్లో ఒక్క క్షణంకూడా ఉండవద్దు. వెంటనే బసకు

వెళ్లి నా సామానంతా రేవుకు తీసుకువడ. పడవ చేసుకుని వెళ్లిపోదాం!" అన్నాడు.

కంసాలి పెద్దమాధవుడికి నగ ఇచ్చిన కొద్దిసేపటికల్లా బాకిదార్లు వచ్చి అతనిని రాజభటులకు పట్టికట్టారు. అదే సమయానికి చిన్నమాధవుడు అటుగా వచ్చాడు. అతన్ని చూసి కంసాలి, "సమయానికి దేవుడల్లె వచ్చారు. ఇందాక నేను మీకిచ్చిన బంగారుగొలుసు తాలూకు పైకం ఇప్పిస్తారా వీళ్ల బాకి తీర్చి బయటపడతాను!" అన్నాడు.

చిన్నమాధవుడు నిర్భాంతపోయి, "నువ్వు నాకు బంగారుగొలుసు ఎక్కడ ఇచ్చావు? శుద్ధ అబద్ధం!" అన్నాడు. ఎన్ని గుర్తులు

చెప్పినా చిన్నమాధవుడు గొలుసు తీసుకున్నట్టు ఒప్పుకోకపోవటం చూసి కంసాలి రక్షకభటులతో, "నాదగ్గర నగ తీసుకుని దాని ఖరీదు ఎగవేయాలని చూస్తున్నందుకు ఈ పెద్దమనిషినికూడా నాతోపాటు పట్టుకొండి!" అన్నాడు.

రాజభటులు చిన్నమాధవుణ్ణికూడా పట్టుకున్నారు. వారు కంసాలిని, చిన్నమాధవుణ్ణి జైలుకు తీసుకుపోతూండగా పెద్దరాముడు వచ్చాడు. సామానంతా రేవు చేరిందనీ, పడవ బయలుదేరటానికి సిద్ధంగా ఉందనీ తన యజమానితో చెప్పటానికే వాడు వచ్చాడు. అయితే చిన్నమాధవుడు వాణ్ణి

చూసి తన నౌకరే అని భ్రమపడి, "ఒరే నువ్వు మన ఇంటికి వెళ్లి, అమ్మగారి సడిగి అయిదువందల పరహా లిమ్మన్నానని పట్టుకురా," అన్నాడు.

ఆ మనిషి తన యజమాని కాడని పెద్దరాముడికి తెలియదు. మళ్ళీ ఆ దిక్కుమాలిన ఇంటికి తనను యజమాని ఎందుకు పొమ్మంటున్నదీ వాడికి బోధపడలేదు. వాడు పైకి ఏమీ అనక, "యజమానులు ఏం చెయ్యమన్నా చెయ్యా లినిందే, పాపిష్టి బతుకు!" అని గొణుక్కుంటూ తాము భోజనం చేసిన ఇంటికి బయల్పడేరాడు. పెద్దరాముడు తన భర్తను రాజభటులు పట్టు

కున్నారని చెప్పగానే మంజరి అయిదు వందల పరహాలా ఇచ్చేసింది. పెద్దరాముడు ఆ సొమ్ము తీసుకుని వస్తూండగా వాడి అసలు యజమాని అయిన పెద్దమాధవుడు కనిపించాడు. పెద్దమాధవుడికి అంతా కలలాగా ఉన్నది. విధివెంట పోతుంటే అందరూ అతన్ని పలకరించేవారే. కొందరు తనకు డబ్బు బాకీ ఉన్నామని చెప్పారు. ఒక బట్టలకొట్టువాడు అతనిని ఏలిచి, "తమ కోసమే ఈ పట్టుతానులు తెప్పించాను!" అని కొన్ని తానులు చూపించాడుకూడా! ఇదంతా చూసి పెద్దమాధవుడు ఈ నగరంలో వారందరికీ మతులు పోయాయని

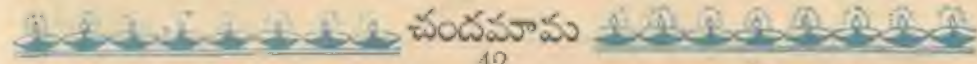
అక్కడ ఆమె డబ్బు చెల్లించి తన భర్తను విడిపించుకున్నది. చిన్నమాధవుడు ఆమెపై అనేక నిందలు వేశాడు. భోజనంవేళకు తనను లోపలికి రానివ్వలేదన్నాడు, రాజ భటులనుంచి బయటపడటానికి డబ్బు వెంటనే పంపలేదన్నాడు. ఈ మాటలన్నీ వింటుంటే మంజరికి తన భర్త పిచ్చివాడయి పోయాడని అనుమానం కలిగింది. తమ నౌకరు రాముడుకూడా తన యజమాని చెప్పిన మాటలన్నీ నిజమన్నాడు. అందు చేత ఆమె వాల్లిద్దరినీ పెడరెక్కలు విరిచి కట్టి ఇంటికి తీసుకుపోయి, ఇంటి వెనక భాగంలో ఉన్న చీకటికొట్టులో పెట్టించి వైద్యుడికోసం కబురు చేసింది.

మరి కొద్దిసేపటికల్లా నౌకర్లు కొందరు మంజరివద్దకు వచ్చి, "అమ్మా, అయ్యగారూ, రాముడూ తప్పించుకుపోయినట్టుంది. పక్క వీధిలో వాళ్లు ఎవరితోనో మాట్లాడు తున్నారు!" అని చెప్పారు. ఈమాట వింటూనే మంజరి కొందరు నౌకర్లను సహాయం తీసుకుని పక్కవీధికి వెళ్లింది. అక్కడ పెద్దమాధవుడూ, పెద్దరాముడూ, కంసాలి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

పెద్దమాధవుడి మెడలో కంసాలి ఇచ్చిన గొలుసున్నది.

నిశ్చయించుకున్నాడు. మిగిలినవాళ్ళకు మతి పోవటం అటూంచి తన నౌకరయిన పెద్ద రాముడికకూడా పూర్తిగా మతిపోయినట్టు కనిపించింది. ఎందుచేతనంటే వాడు తనను చూడగానే, "రాజభటులు వదిలేశారా, బాబూ? మరి బాకీ ఎలా రద్దయింది? అందుకోసం సొమ్ము తెస్తున్నానే!" అంటూ వరహాల నంచి చూపించాడు. పెద్దమాధవుడు ఈ మాటకు జవాబు చెప్పక ఆకాశం కేసి చూసి, "ఈశ్వరా, నాకుకూడా మతి పోకుండా కాపాడు!" అన్నాడు.

తన భర్త ఎంతసేపటికీ తిరిగి రాక పోవటం చూసి మంజరి జైలువద్దకు వెళ్లింది.

"ఏం, బాబూ? గొలుసు తీసుకుని లేదంటివే! నాసొమ్ము అప్పుడే నాకు పారేస్తే మన కింత తిప్పలుండేవికావుగా?" అంటున్నాడు కంసాలి.

"నిన్ను నేను గొలుసు ఇమ్మన్నావా? నీఅంతట నువే ఇచ్చి చక్కాపాయావు. నీతో నేను గొలుసు తీసుకోలేదన్నదెప్పుడూ? ఆ పోయినవాడివి ఇప్పుడేగా మళ్ళీ కని పిస్తున్నావా?" అంటున్నాడు పెద్ద మాధవుడు కోపంగా.

"ఆయన తప్పించుకుని ఇక్కడికి వచ్చారు! పట్టి పెడరెక్కలు విరిచి ఇంటికి తీసుకు పదండి! ఆ రామ్ముణ్ణికూడా!" అంటూ మంజరి వారిని సమీపించింది.

తమకేదో ప్రమాదం రాబోతుందని పెద్ద మాధవుడూ, పెద్దరాముడూ ఆ సమీపం లోనే ఉన్న ఆశ్రమంలోకి పారిపోయారు. ఆ ఆశ్రమం ఒక యోగినిది. బయట కలకలం విని ఆ యోగిని పచ్చింది. తన భర్తకు మతిపోయిందని, అతను తననుంచి తప్పించుకుని ఆశ్రమంలోకి పచ్చాడనీ, అతన్ని తనపరం చెయ్యమనీ మంజరి యోగినితో చెప్పుకున్నది.

"నీ భర్త ఇంకెవరినన్నా ప్రేమించటం చేత మతిపోయిందా? లేక డబ్బు పొగొట్టు

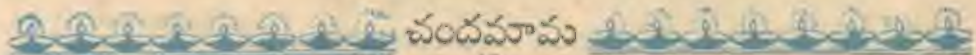

కున్నాడా? ఏం జరిగింది?" అని యోగిని మంజరిని అడిగింది.

"ఇంకెవరెవే ప్రేమించటంవల్లనే మతి పోయింది! నేను మొదటినుంచీ అనుమా నిస్తూనే ఉన్నాను!" అన్నది మంజరి.

"తెలిసినదానివి భర్తను మందలించు కోవద్దా?" అన్నది యోగిని.

"అయ్యో, మందలించకేం, తల్లీ? ఎప్పుడూ దెప్పతూనే ఉంటాను. ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ నేను నోటికి తాళం వేసు కోను. అన్నం తినేటప్పుడుకూడా మంద లిస్తూనే ఉంటాను! అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరయింది," అన్నది మంజరి.

మంజరి ఎలాటి భార్యో యోగిని అర్థం చేసుకున్నది. ఆమె పెద్దమాధవుణ్ణి మంజరి పరం చెయ్యి నిరాకరించింది. ఈ ఘర్షణ జరుగుతూండగా రాజభటుడి వెంట ధన పాలుడు అక్కడికి వచ్చాడు. ఆయనకు ఆ సగరంలో ఎరిగినవారూ, డబ్బిచ్చేవారూ కనిపించనే లేదు.

ఆయన ఆశ్రమంవద్దకు వచ్చేసరికి, చీకటికొట్టునుంచి తప్పించుకుని చిన్న మాధవుడూ, అతని నౌకరూకూడా వచ్చారు. చిన్నమాధవుణ్ణి చూడగానే ధనపాలుడు అపేక్షగా పలకరించి, "మీ తమ్ముణ్ణి వెతు కుతూ ఇక్కడికి చేరావా, నాయనా? ఈ రాజ భటుడు నన్ను పట్టుకున్నాడు, వెయ్యి వర హాలు చెల్లించి నన్ను ముందు వీళ్లవారి నుంచి విడిపించు!" అన్నాడు.

"అయ్యా, తమరెవరో నేనెరగను!" అన్నాడు చిన్నమాధవుడు. అతను ఎన్నడూ తన తండ్రిని చూసి ఉండలేదాయె. "నేను

అంత మారిపోయానుబ్రా, మాధవా?" అంటూ ధనపాలుడు గుర్తులు చెబుతున్న సమయంలో ఆశ్రమం లోపలినుంచి పెద్ద మాధవుడూ, పెద్దరాముడూ, యోగిని అక్కడికి వచ్చారు.

తన భర్తలలాటివాళ్ళు ఇద్దరు ఒక్క సారి కనబడేసరికి మంజరి నివ్వెరపోయింది. ఆ తరువాత జరిగినదానికి కారణాలు సులు వుగా బోధపడ్డాయి. యోగిని ధనపాలుడి భార్యేనని బయటపడింది. పసిపిల్లలుగా విడిపోయిన కవలలు ఇంత కాలానికి తిరిగి కలుసుకున్నారు. పెద్దమాధవుడుకూడా రాజుగారివద్ద కొలువు సంపాదించి మాలతినీ వరించి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. వారిద్దరి అన్యేన్య దాంపత్యాన్ని చూసి మంజరి తన భర్తను సూటిపాటిమాట లనటం మానేసింది. ధనపాలుడు రుద్రపురంలోనే స్థిర పడి తన భార్యతోనూ, పిల్లలతోనూ, వారి నౌకర్లతోనూ సుఖంగా ఉన్నాడు.

ఉత్తర విందు

పూర్వం బాగాదునగరంలో ఒక సంపన్నుడైన వృద్ధుడుండేవాడు. ఆయనకు నగరంలో ఒక రాజభవనంలాటి ఇల్లా, దాని ముందు రమ్మమైన పూలతోట, ఇంటినిండా మళ్ళిలోపరిచిన ఆసనాలూ ఉండేవి. ఆయనకు ఎందరో నౌకర్లూ చాకర్లూ ఉండేవారు. అయినా ఆయన మనస్సు క్రూరమైనది. పేదసాదలనూ, అనాథలనూ మానసికంగా హింసించటం ఆయనకు పెద్ద సరదా.

ఒకనాడాయన వరండాలో మెత్తలపై కూచుని ఉండగా తిండికి లేని నిర్భాగ్యుడొకడు వచ్చి ఆయనముందు పంగి సలాం చేశాడు. ఈ నిర్భాగ్యుడి పేరు షక్కాషిక్. వాడు తన తండ్రి పోయిననాటినుంచి తిండి కోసం పీఠులవెంట ముష్టి ఎత్తుతున్నాడు. ముసలివాడు వాణ్ణి చూసి అప్యాయంగా, "నీకు ఏం సహాయం కావాలి, నాయనా?"

అని అడిగాడు. "బాబూ, కాస్త ధర్మం చెయ్యండి. రెండు రోజులుగా తిండి లేదు, డొక్క మాడిపోతున్నది," అన్నాడు షక్కాషిక్.

ముసలివాడు ఉద్రేకంతో, "అరే అల్లా! ఏమన్నావూ? నేను ఈ నగరంలో బతికి ఉండగానే ప్రజలు తిండిలేక అలమటిం చటమా? అలా జరిగేందుకు చిలులేదు. నేను సహించను," అన్నాడు.

"పదితరాలపాటు తమరు చల్లగా ఉండాలి, బాబూ. ఈ అకలిబాధ ఇంక సహించలేకుండా ఉన్నాను," అన్నాడు షక్కాషిక్.

"ఇంకేం? నువ్వు ఈ పూట ఇక్కడే ఉండి నాతోపాటు భోంచేద్దావుగాని!" అంటూ ముసలివాడు ఒక కుర్రవాణ్ణి పిలిచి, చేతులు కడుక్కునేటందుకు నీరు సిద్ధం చెయ్యమన్నాడు. తరవాత ఆయన

పక్కకు వెళ్లి ఉత్తుత కూబాలోనుంచి చేతులమీద నిదుపోసి కడుక్కుంటున్నట్టు నటిస్తూ, "నువ్వుకూడా చేతులు కడుక్కో!" అన్నాడు షక్కాషిక్ తో. ఆయన తన చేతులు తడిపినట్టుగానూ, వాటిని తుడుచుకుంటున్నట్టుగానూ నటించాడు.

ఈ నటన ఏమిటో షక్కాషిక్ అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు.

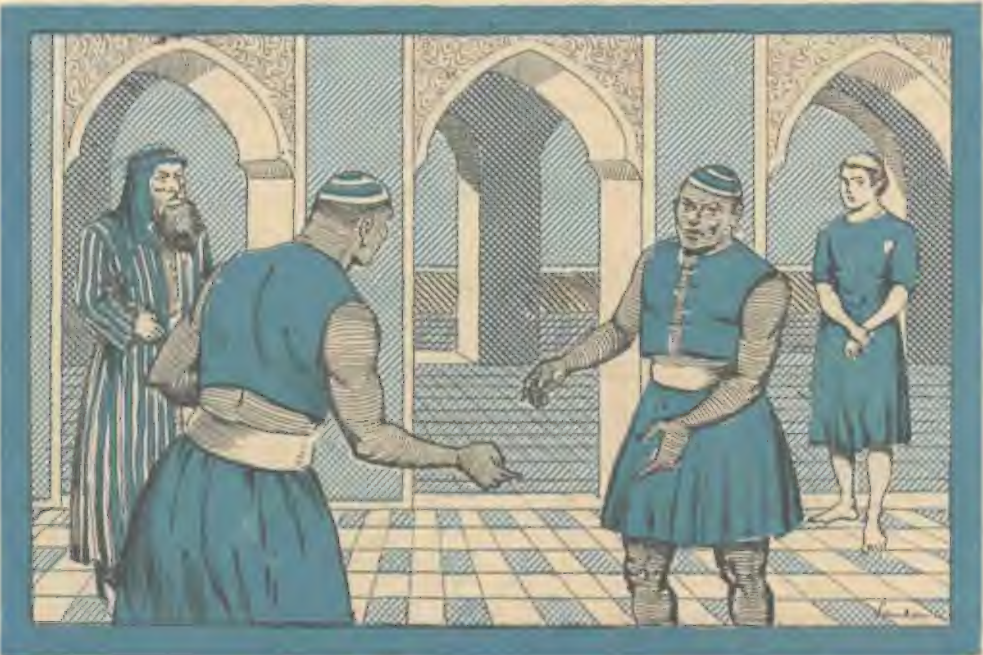
ముసలివాడి హస్తభోరణికి లోలోపల ఆనందిస్తూ వాడుకూడా చేతులు కడుక్కున్నట్టు అభినయించాడు.

"ఒరే, బిల్లమీద గుడ్డ పరిచి వేగిరం భోజనం వడ్డించండి. పావం, ఊ నిర్భా

గ్యుడు చాలా అకలిమీద ఉన్నాడు," అని ముసలివాడు తన నౌకర్లను కేకవేశాడు.

వెంటనే అనేకమంది నౌకర్లు అదరా బాదరా వచ్చారు. కొందరు బిల్లమీద గుడ్డ పరుస్తున్నట్టు నటించారు. మరికొందరు కంచాలు పెడుతున్నట్టు, అహరపదార్థాలు తెస్తున్నట్టు నటించారు. షక్కాషిక్ కు అకలి దహించుకుపోతున్నా ఈ నాటక మంతా నహించి ఊరుకున్నాడు. ధనికుల సరదాలను విమర్శించటం దరిద్రుడికి ప్రమాదమని వాడికి తెలుసు.

"కూర్చో, తమ్ముడా! ప్రారంభించు!" అంటూ ముసలివాడు తన ముందున్న

పవార్థాలను విడివిడిగా రుచిచూసినట్టు అభినయించి దశదలు అడించసాగాడు.

"మొహమోట పడకు. నీకు కావలసినంత హాయిగా తిను. ఇదుగో, ఈ రొట్టె చూశావా? ఎంత తెల్లగా ఉన్నదో!" అన్నాడు ముసలివాడు.

"ఇంత తెల్లని రొట్టె నేనెన్నడూ తినలేదు. దీని రుచికూడా అద్భుతం," అంటూ షక్కామిక్ తానుకూడా తినటం అభినయించాడు.

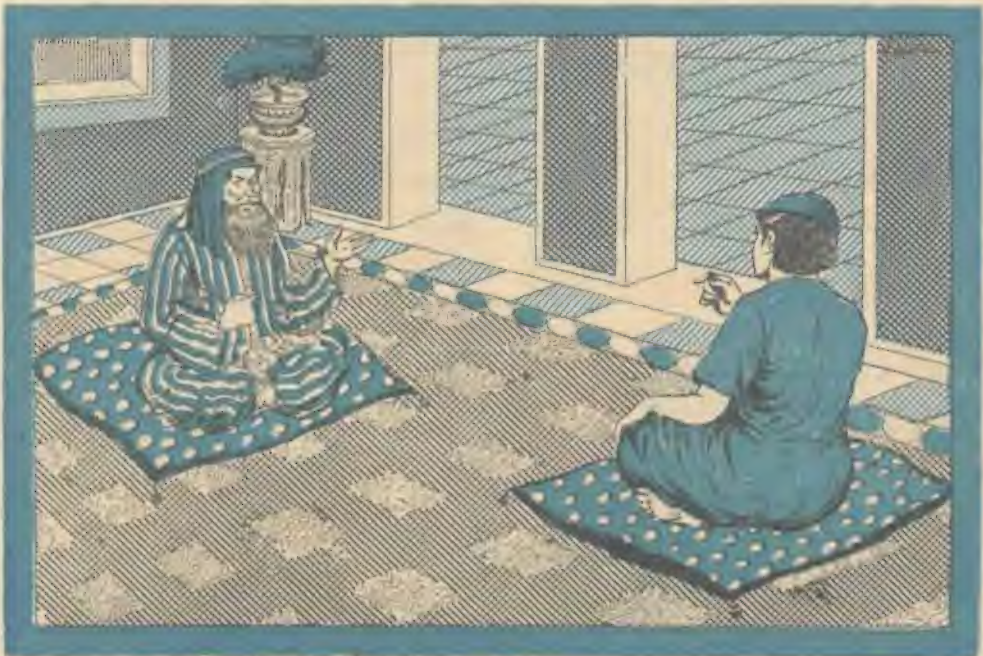
ముసలివాడు ఆ రొట్టెను చేసిన నీగ్రో మనిషిగురించి, ఆమెకు తానిచ్చే డబ్బు గురించి చెప్పాడు; తమ ఎడట ఉన్న

కూరలనూ, మాంసాలనూ పర్ణించాడు, వాటి రుచినీ, వాసననూ మెచ్చుకున్నాడు. ఆ పర్ణన వింటున్నకొద్దీ షక్కామిక్ కు అకలి మరింత అవుతున్నది.

మామూలు భోజనం అయిపోయాక ముసలివాడు మితాయిలూ, హల్వాలూ తెమ్మని కేక పెట్టాడు. నౌకర్లు వాటిని తెచ్చి పెట్టినట్టు నటించారు.

ముసలివాడు వెనకటిలాగే వాటిని వర్ణించి, పొగడి, వాటి రుచిని గురించి తన అభిగ్రహ అతిథిని ప్రశ్నించాడు.

ఆ తరవాత ముసలివాడు పళ్లనూ, పానీయాలనూ తెమ్మన్నాడు. నౌకర్లు బల్లమీద

ఉన్న పళ్ళాలన్నిటినీ తీసుకుపోయినట్టు నటించి, షర్పుతులూ, సారాలూ తెచ్చినట్టు అభినయించారు.

"తాగు, నాయనా! ఇలాటి షర్పుతు ఎక్కడా లేదు. ఈ సారా చూశావా? చాలా పాతది! తాగు! సుఖంగా తాగు!" అని ముసలివాడు తన అతిథిని ప్రోత్సహించుతూ, అతని నోటికి గ్లాసులు అందించి నట్టు అభినయించాడు.

ఇంతసేపూ ఈ ముసలివాడి నటనను సహించి ఊరుకున్న షక్కాపిక్ ఇక ఊరుకో లేకపోయాడు. వాడు చివాలున లేచి ముసలి వాడి మెడమీద తన చేత్తో దభాల్ని ఒక్కటి పెట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ఇల్లంతా ఒక్కసారి మారుమోగింది.

ముసలివాడు ఆగ్రహంతో, "ఏం చేస్తున్నావురా, చండాలుడా?" అని అరిచాడు.

"యజమానీ, నేను నీ బానిసను! కాని నువ్వు నాచేత ఆ ఘాటైన సారా తాగించ

కుండా ఉండవలసింది, అలవాటు లేక నాకు నిపా ఎక్కిపోయింది!" అన్నాడు.

ఈ మాటకు ముసలివాడు విరగబడి నవ్వుతూ, "ఓరి, పిడుగా! నేనిలా ఎందరినో విడిపించాను. ఒక్కడుకూడా నువ్వు చూపి సంత ఓర్పు చూపలేదు. నీకున్న హాస్య భోరణికూడా నేనెవరిలోనూ చూడలేదు. నాకు మంచి పాతమే చెప్పావు. కూచో! ఆసలు విందు రప్పిస్తాను!" అన్నాడు.

ఈసారి నిజమైన అహరపదార్థాలే బల్ల మీదికి వచ్చాయి. అంతకుముందు ముసలి వాడు ఏయే పదార్థాలను వర్ణించాడో అవన్నీ షక్కాపిక్ ఈసారి ప్రత్యక్షంగా తిని అనందించాడు.

అది మొదలు షక్కాపిక్ తిండికి చూడ లేదు. ఎందుచేతనంటే తాను బతికి ఉన్నన్నాళ్ళూ ముసలివాడు వాణ్ణి రెండు పూటలా తన సరసను కూచోబెట్టుకుని భోజనం చేశాడు.

17

[తనను పెళ్ళాడమని వేధించే యువకులలో ఎవడైనా తన భర్త బాణాన్ని ఎక్కువెట్టి, తన భర్తలాగా పన్నెండు గొడ్డలి తలలకుండా బాణం కొట్టగలిగితే అలాటి మనిషిని పెళ్ళాడటానికి పద్మమూలి నిశ్చయించుకున్నది. ముసలి బిచ్చగాడి రూపంలో వచ్చిన తన భర్తను గుర్తించక ఆమె ఈ నిశ్చయాన్ని ఆయనతోనే చెప్పేసింది. మర్నాడు ఈ విషయాన్నే ఆమె తన యింట పడి తింటున్నవారికికూడా చెప్పి, రూపధరుడి విల్లునూ, బాణాలనూ తెచ్చి వారి ఎదట ఉంచింది.]

ఒక్కొక్కరే వంతుప్రకారం వచ్చి ధనుస్సుకు నారి సంధించే ప్రయత్నం చేసి ఓడిపోసాగారు. ఇది చూసి దుర్బుద్ధి, కాళుష్టి పిలిచి, "ఒరే, ఈ విల్లుకు కొవ్వూ రాచి నిప్పుడగ్గిర కాచు!" అన్నాడు. కాళుడు అలాగే చేశాడు. కాని అందువల్ల ఏమాత్రం ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఈ విధంగా ధనుస్సుతో దుర్మార్గులు సతమత

మవుతూ ఉన్న సమయంలో పందులకాపరీ, పశువులకాపరీ బయటికి వెళ్ళారు. ఇది గమనించి రూపధరుడుకూడా బయటికి వెళ్ళాడు. అతను వారిని దగ్గిరికి పిలిచి రహస్యంగా "నేను చెప్పేది శ్రద్ధగా వినండి. మీ యజమాని అయిన రూపధరుడు పస్తే మీరు అతనికి ఏమి సహాయం చేస్తారు? ఆ లోపల ఉన్న వాళ్ళందరినీ ఎదిరించి అతని పక్షాన

(గ్రీకు పురాణగాథ)

పోరాడతారా? దాపరికం లేకుండా నిజం చెప్పండి," అన్నాడు.

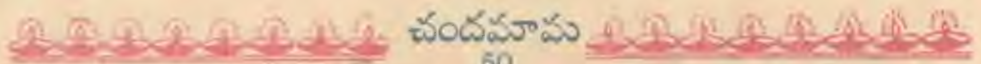
పోరాడతామని ఇద్దరూ ప్రమాణాలూ, శపథాలూ చేసినాక రూపధరుడు వారితో, "నేనే రూపధరుణ్ణి! నేను తిరిగి వచ్చి నందుకు సంతోషించేవారు మీరిద్దరే నాకు కనబడుతున్నారు. దేవుడి దయవల్ల నేను నా శత్రువులను నాశనం చెయ్యగలిగితే మీకు గొప్ప బహుమానా లిస్తాను—పాలా లిస్తాను, ఇళ్ళిస్తాను. నేను రూపధరుణ్ణి కాదని అనుమానం ఉంటే ఈ మచ్చ చూడండి!" అంటూ అతను తన కాలిమీది మచ్చ చూపాడు.

ఇద్దరు సేవకులూ తమ యజమానిని చూసి అసందబాధ్వాలు రాల్చారు.

"ఇప్పుడు సంతోషానికి, కన్నీరుకూ వ్యవధి లేదు. నేను ముందు లోపలికి పోతాను. తరవాత మీరిద్దరూ ఒక్కొక్కరుగా రండి. నేను విల్లుకొనం అడుగుతాను. వాళ్ళు ఇవ్వరు. అప్పుడు పండులకాపరి ఆ విల్లు తెచ్చి నాచేతికివ్వాలి, తరవాత ఆడ వాళ్ళుండే చోటికి వెళ్ళి వాళ్ళు తమ గదుల లోకి వెళ్ళి తలుపులు బిగించుకోవాలని, గడ బిడ జరిగినా బయటికి రాగూడదని హెచ్చరిక చెయ్యాలి. సుఖప్రాప్తి, నువు బయటికి వెళ్ళి సింహద్వారం బంధించాలి. తెలిసిందా?" అన్నాడు రూపధరుడు.

తరవాత ఆ ముగ్గురూ ఒకరి తరవాత ఒకరుగా లోపలికి వెళ్ళి తమ స్థానాలలో కూచున్నారు. ఈ సమయానికి విపుల యోధుడు ధనుస్సుపైస తన బలం చూపు తున్నాడు. దానిని వంచటం అతనిపల్ల కాలేదు. అతను నిరాశతో మూలిగి, "మనం ఎంత దౌర్భాగ్యులం! పెళ్ళిమాట అటుం చండి, పెళ్ళాడాలంటే ఈవిడ కాకపోతే ఇథకానిండా ఆడవాళ్ళున్నారు. కాని రూప ధరుడితో పోల్చితే మనం ఇంత బల హీనులమా అని నాకు విచారంగా ఉన్నది.

మన తరంవాళ్లను చూసి రాదోయే తరాల వాళ్లు ఏమనుకుంటారు?" అన్నాడు.

దుర్బుద్ధి ఈ మాటలకు, "చాదస్తంగా మాట్లాడకు. ఇవాళ పర్యవేక్షణ. మనం ధనుస్సులతోలికి పోవేకూడదు. దాన్ని అలా పెట్టెయ్యి, మరొకనాడు దాని సంగతి చూడవచ్చులే!" అన్నాడు.

ఈ మాట అందరికీ నచ్చింది. అందరూ భోజనాలు ముగించాక రూపధరుడు, "అయ్యోబారా, ఆ విల్లు ఒకసారి నా చేతికి ఇచ్చిస్తారా? ఇవాళకు మీరు దానితోలికి పోవటంలేదుగదా! నా బలం ఏపాటి అయినదీ చూస్తాను. అయినా నా బలం ఏనాడో హరించిందిలే!" అన్నాడు.

అందరికీ ఆగ్రహం సచ్చింది. ఆ ముసలి వాడు విల్లును వంచుతాడేమోనని వారికి భయంకూడా కలిగింది. దుర్బుద్ధి కోపంతో, "నీచుడా, నీకేమైనా మతి పోయిందా? సారా తలకెక్కినట్టుందే? నిజంగా నువ్వు ధనుస్సు వంచితే నీ ప్రాణాలు దక్కుతాయనుకున్నావా?" అన్నాడు.

"దుర్బుద్ధి, నా కొడుకు తెచ్చిన అతిథికి ధనుస్సు ఎందుకు నిరాకరిస్తున్నావు? ఆయన విల్లు వంచేసి నన్ను పెళ్లాడతానంటాడనా నీ భయం? అలాటి ఉద్దేశం ఆయన

కున్నదని ఎందు కనుకోవాలి?" అన్నది పద్మముఖి కోపంగా.

"మాకలాటి భయమేమీ లేదు, దేవి. కాని మేము వంచలేకపోయిన వింటిని ఈ నామరూపాలు లేని ముసలివాడు వంచి గొడ్డలితలలకుండా బాణం కొట్టాడనుకో, మాకందరికీ ఎంత అవమానం!" అన్నాడు విపులయోధుడు.

"అమ్మా, నీకి గొడవలన్నీ దేనికి? నేని విల్లును నా యిష్టం వచ్చినవాడికి దానం ఇచ్చినా నన్ను అడగగల మగవాడి దేశంలో లేదు, సలేనా? నువ్వు వెళ్లి నీ వని చూసుకో!" అన్నాడు ధీరమతి.

ఈ మాటలు వద్యముఖికి అశ్చర్యమూ, అనందమూకూడా కలిగించాయి. తన కొడుకు సమర్థుడవుతున్నాడని సంతోషిస్తూ ఆమె తన గదికి వెళ్లిపోయింది.

ఈ లోపల పండులకాపరి ధనుస్సును తీసుకుని రూపధరుడిపద్దకు బయలుదేరాడు. ఇది చూసి అందరూ గోలగా అరిచారు. వాళ్ల అరుపులకు పండులకాపరి టిడిరి విల్లు కింద పడేశాడు. కాని ధీరమతి అతన్ని ప్రోత్సహించి, “వాళ్ల వాగుడుతో నికేమిటి? నీవని నువు చెయ్యి,” అన్నాడు.

పండులకాపరి ధనుస్సును రూపధరుడి కిచ్చి స్త్రీలుండే చోటికి వెళ్లి, బహుకీర్తితో,

“చిన్నబాబుగారు చెప్పమన్నారు, అడవాళ్లంతా గదుల్లోకి పోయి తలుపులు వేసుకోవాలట; గడబిడ జరిగినా బయటికి రాకూడవట!” అన్నాడు. ఇదంతా ఏమిటో ఆమెకు బోధపడలేదు, అయినా ఆమె పండులకాపరి చెప్పినప్రకారం ఏర్పాటు చేసింది. సుఖప్రాప్తి చల్లగా బయటికి జారుకుని తలవాకిలి బంధించివచ్చాడు.

ఈలోపుగా రూపధరుడు విల్లును తన చేత పట్టుకుని అటూ ఇటూ తిప్పి పరీక్షించాడు. అందరి కళ్ళూ అతనిపైనే ఉన్నాయి. “బాణాల సంగతి తెలిసిన వాడల్లెనే కనబడుతున్నాడు... అటువంటి

బాణం చెయ్యాలని చూస్తున్నాడులాగుంది... దానికి తాడు తగిలించి బావుకునేడేమిటో బావుకోనీ!" అంటూ వాళ్లు రకరకాలుగా వ్యాఖ్యానించారు.

రూపధరుడు ధనుస్సును పరీక్షించటం పూర్తిచేసి, సునాయానంగా దానికి తాడు తగిలించి, ధనుస్సును కుడిచేత పట్టుకుని ఎడమచేత తాడు మీదాడు. అది చక్కని నావంచేసింది. అందరూ దిగ్భ్యుమచెందారు. రూపధరుడు ఒక మంచి బాణాన్ని అంబుల పొదినుంచి తీసి ఎక్కు పెట్టి గురిచూసి అన్ని గొడ్డలితలలకుండానూ దూసుకు పోయేటట్టు కొట్టాడు.

తరవాత అతను తన కొడుకుతో, "నాయనా, ధీరమతి! నేను నీకు అప్రతిష్ఠ తీసుకురాలేదు. అవలీలగా వింటికి తాడు తగిలించాను, గురిగా బాణం కొట్టాను. ఈ పెద్దమనుషులు ఏమంటే విం గాక, నా బలం తగ్గలేదు. చీకటి పడబోతున్నది. ఈ పెద్దలకు రాత్రిబోజనం సిద్ధంచేయించు. తరవాత క్రిడాదిశేదాలూ, సృత్యగానాలూ ఉండనే ఉన్నాయి," అంటూ సైగవేశాడు. వెంటనే ధీరమతి ఒకచేత కత్తి, ఇంకొక చేత పదునైన ఈటె తీసుకుని తన తండ్రి పక్కనే వచ్చి నిలబడ్డాడు. రూపధరుడు తన చింకిగుడ్డలు తీసి ఎడంగా పారేసి

చేతిలోనుంచి కింద పడింది, అతను పక్కకు పడిపోయాడు.

మరుక్షణం హాహాకారాలు చెలరేగాయి. అందరూ తమ అసనాలమీదినుంచి లేచి అయుధాలకోసం గోడలకేసి చూశారు. గోడలన్నీ బోడిగా ఉన్నాయి.

"మనిషిని కొడతావురా, దుర్మార్గుడా! చూడు నీ ప్రాణాలు తీస్తాం!" అని వారు రంకెలు పెట్టారు.

అప్పటికికూడా వారు నిజం గ్రహించలేదు. ఆ బిచ్చగాడు ప్రమాదవశాన దుర్బుద్ధిని కొట్టాడనే వారి సమ్మకం.

రూపధరుడు కనుబొమలు ముడేసి వారితో ఇలా అన్నాడు:

"కుక్కల్లారా, నేను బ్రోయనుంచి తిరిగి రానని అశపడ్డారు. ఆ దైర్యంతోనే మీరు నా ఇంటిపై పడి నా సొత్తంతా తినేశారు, నా దాసీలను మీ ఉంపుడుగత్తెలు చేసుకున్నారు, నేను బతికి ఉండగానే నా భార్యను పెళ్లాడటానికి సిద్ధపడ్డారు. మీకు దైవభీతి లేదు, నా భయమూ లేదు. యమపాళాలు మీ కంఠాలకు తగులుకున్నాయి!" అన్నాడు.

భయంతో ఎవరి నోటా మాట రాలేదు. విపులయోధుడుమాత్రం, "నువు నిజంగా రూపధరుడివే అయితే నీ మాటలలో నిజం

ఒక్క గంతుతో వెళ్లి గడపమీద నిలబడి మిగిలిన బాణాలను తన కాళ్ళవద్ద నేలమీద పరిచి, "అసలు అట అరంభమయింది. నే నీసారి ఇంకొక గురి కొట్టబోతున్నాను. దాన్ని ఎవరూ లోగడ కొట్టి ఉండలేదు!" అంటూ బాణం ఎక్కుపెట్టి దుర్బుద్ధికేసి కొట్టాడు.

ఆ బాణం తనకు తగులుతుందని దుర్బుద్ధిగాని మిగిలినవారుగాని కలలో కూడా ఊహించలేదు. దుర్బుద్ధి పెద్ద కూజాలో ఉన్న సారాయిని రెండు చేతులా ఎత్తి తాగుతుండగా బాణం పచ్చి అతని కంఠంలో గుచ్చుకున్నది. కూజా అతని

ఉన్నది. మావల్ల చాలా అక్రమాలు జరిగాయి. ఏటికన్నీటికి మూలకారకుడు దుర్బుద్ధి. వాడు కేవలం భార్యకోసం ఇక్కడికి రాలేదు. నీ కొడుకును చంపి అస్తికాజెయ్యాలనే దుర్బుద్ధితో వచ్చాడు. నీకు నష్టపరిహారం చేస్తాం; తాగిన పానా అంతా ఇచ్చేస్తాం, చందాలు వేసుకుని డబ్బు పోగు చేస్తాం, తలకు ఇరవై ఎద్దుల వంతున ఇచ్చుకుంటాం. నష్టపరిహారం ముట్టేదాకా నీకు మాపైన అగ్రహించే అధికారం ఉన్నది!" అన్నాడు.

"దుర్బుద్ధులారా మీరు చేసిన అకటాయి తనానికి ఒకటే పరిహారం—మీ ప్రాణాలు. మీలో ప్రతిఒక్కరి ప్రాణాలూ పుచ్చుకుంటాను. మీకు పారిపోయే అవకాశం కూడా లేదు," అన్నాడు రూపధరుడు.

విపులయోధుడు తన అనుచరులతో, "అన్నలారా, ఇతను తెగబడ్డాడు. కత్తులు దూసి అందరమూ ఒక్కసారిగా కలియబడడాం పట్టండి. ఎంతమందినని చంపగలడు! మనం చీధిలోకి వెళ్లి కేక పెట్టామంటే అందరూ వస్తారు, ఏడి అట కట్టవు తుంది!" అన్నాడు.

ఇలా అంటూనే అతను కత్తి దూసి ఒక పెడబొబ్బతో రూపధరుడివేపు లంఘించాడు.

మరుక్షణం రూపధరుడి బాణం అతని ఛాతిలో దిగజడిపోయింది.

మిగిలినవాళ్ళుకూడా రూపధరుడిపైకి కలియబడ వచ్చారు. కొందరిని ధీరమతి తన ఈటెతో పడగొట్టాడు. తరవాత అతను తండ్రితో, "నాన్నా, నీకూ పండులకావరికి, పశువులకావరికి ఆయుధాలు తీసుకువస్తాను!" అన్నాడు.

"బాణాలు అయిపోకముందే పట్టుకురా!" అన్నాడు రూపధరుడు. ధీరమతి సామాన్ల గదికి వెళ్ళి నాలుగు డాళ్ళూ, ఎనిమిది ఈటెలూ, నాలుగు శిరస్రాజాలూ తీసుకుని క్షణంలో తిరిగివచ్చాడు.

వీటిని నలుగురూ ధరించి వాకిలికి అడ్డంగా నిలబడ్డారు.

బాబాలు అయిపోయాక రూపధరుడు విల్లును అవతల పెట్టి, ఈటెలు వట్టాడు. అప్పటికి కొందరు చచ్చారుగాని ఇంకా కొందరు మిగిలి ఉన్నారు. ఈ సమయానికి కాళుడు తన యజమానులకు సహాయం చేశాడు. వారు వెనకదారిన వెళ్లి సామాన్ల గదినుంచి ఒక డబ్బను ఈటెలూ, డబ్బను డాళ్ళూ తెచ్చి అందరికీ పంచిపెట్టాడు.

ఈ సంగతి గమనించి రూపధరుడు, "ధీరమతి, వాళ్ళకి ఇంట్లో దాసీలెవరో సహాయం చేస్తున్నారు!" అన్నాడు...

"తప్పు నాదే, నాన్నా! సామాన్లగది తలుపు తాళం వెయ్యటం తొందరలో మరి చాను!" అంటూ ధీరమతి, పండులకావరిని వెళ్లి సామాన్లగది మూసిరమ్మని పంపాడు. రెండవసారి సామాన్లగదిలో ప్రవేశిస్తూ కాళుడు పండులకావరికి దొరికిపోయాడు.

తరవాత ఉభయపక్షాలకూ ఈటెలతో యుద్ధం జరిగింది. అద్భుతవశాత్తూ శత్రువుల ఈటెలలో ఒక్కటికూడా రూపధరుడికిగాని ధీరమతికిగాని తగలలేదు. కాని వారి ఈటెలకు శత్రువులు పడిపోయారు. ఈటెలు అయిపోయాక రెండుపక్షాలవారూ దొమ్మియుద్ధానికి తలపడ్డారు.

ఆ రోజు దేవతలు రూపధరుడి పక్షాన ఉన్నారు. అతని శత్రువులందరూ చివరకు చచ్చారు. ఇద్దరినిమాత్రం అతను ప్రాణాలతో వదిలిపెట్టాడు; వారు అమాయకులు.

హలంతా పీనుగుపెంటలతో నిండి పోయింది. రూపధరుడు ముసలిదాడిని పిలిచి, "దాసీలచేత ఈ హలంతా కడిగి శుభ్రం చేయించు. ఈ శవాలన్నిటినీ బయటి అవరణలో చేర్చమని నౌకర్లకు చెప్పి," అన్నాడు. హాలు శుభ్రంగా కడిగినాక ధూపం వేయించాడు.

(వచ్చే సంచికలో ముగింపు)

కష్ట సుఖాలు

విసుగుచెందని విక్రమార్కుడు మరొకసారి చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్లి, చెట్టుపైనుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, శృశానంకేసి ఎప్పుటిలాగే మౌనంగా నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, రాజులు భోగలాలనులు. వారి బుద్ధి ఎప్పుడూ కొత్త సుఖాలనే కాంక్షిస్తూ ఉంటుంది. నీలాగా ఏ రాజుకూడా శ్రమజీవితం గడవదు. కొందరు రాజులు ఉన్న సుఖాలు చాలక, కొత్తవి లభ్యంకాక ఎంతో మానసిక వ్యథ అనుభవిస్తారు. దీనికి నిదర్శనంగా నీకు సత్యజిత్తుమహారాజు కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పనారంభించాడు :

హస్తినాపురాన్ని పరిపాలించిన రాజులలో సత్యజిత్తుమహారాజుకడు. చంద్రవంశాన వుట్టిన ఈ రాజు కురుపాంచాల దేశాలను చాలాకాలం పాలించాడు. ఆయన కాలంలో

బేతాళ కథలు

దేశం సుఖక్షేమంగా ఉన్నది. వానశ్రు సవ్యంగా కురిశాయి, వంటలు చక్కగా వండాయి. ప్రజలు యుద్ధభయమూ, చోరభయమూ, అగ్నిభయమూ ఎరగరు. ధర్మం నాలుగు పాదాలా సడిచి ప్రజలు చాలా సుఖవడ్డారు.

ఇక రాజు సంగతి చెప్పేనే అవసరం లేదు. ఆయన వైభోగం ఇంద్రవైభోగాన్ని మించింది. అన్నివిధాలైన సుఖాలూ ఆయన అనుభవించాడు. కాని రానురాను ఆయన మనసులో ఏదో విచారం వృద్ధి కాసాగింది. కొద్దికాలానికి ఆయనకు అనందించే శక్తి పూర్తిగా పోయింది. రాజవైద్యులందరూ కలిసికూడా ఆయన విచారాన్ని పోగొట్టలేక

పోయినారు. మంత్రులు ఆయనను, "మహారాజా, మీ కోరిక ఏమిటో చెప్పండి. అది ఎంత శక్తమైనప్పటికీ సాధించి మీకు అనందం చేకూర్చుతాము. మాదగ్గర మీరు ఏమీ దాచపలిననవనిలేదు," అన్నారు.

రాజు నిట్టూర్చి, "నన్ను ఏమి చూసి అనందించమన్నారు? జీవితం ఏప్పిలాగా ఉన్నది. ఎందులోనూ నాకు కొత్తదనం కనిపించటం లేదు," అన్నాడు.

రాజుగారికి వైరాగ్యం కలిగిందనుకుని మంత్రులు కొందరు తత్వవేత్తలను రప్పించి వారిచేత వేదాంతం చెప్పించారు. కాని తత్వవేత్తల సంభాషణలు రాజుకు మరింత చిరాకు తెప్పించాయి. రాజుగారి మనోవ్యాధికి మందులే నట్టే కనబడింది.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు రాజభవనానికి శాసకమహాముని వచ్చాడు. మంత్రు లాయ సతో రాజుయొక్క మనస్థితిగురించి చెప్పి, "స్వామీ, మా రాజుగారికి ఉన్న సుఖాలపై అసంతృప్తి కలిగింది. ఆయనకు కొత్త సుఖాలు కల్పించటానికి మాకు శక్తి చాల కుండా ఉన్నది. మాకేదైనా మార్గం ఉపదేశించండి!" అని ప్రార్థించారు.

శాసకమహాముని అంతా విని తల ఊచి, "మీ రాజుకు కావలినన కొత్త సుఖాలు

నేను చూపుతాను. మీరేమీ చింతించకండి!" అన్నాడు.

తరవాత ఆయన లోపలికి వెళ్లి రాజును చూసి, "రాజా, నీకొక చిన్న సహాయం చేసి పోదామని వచ్చాను. మనం మేడ పైభాగాన ఉన్న నీ రహస్య మందిరానికి పోదాం పద!" అన్నాడు.

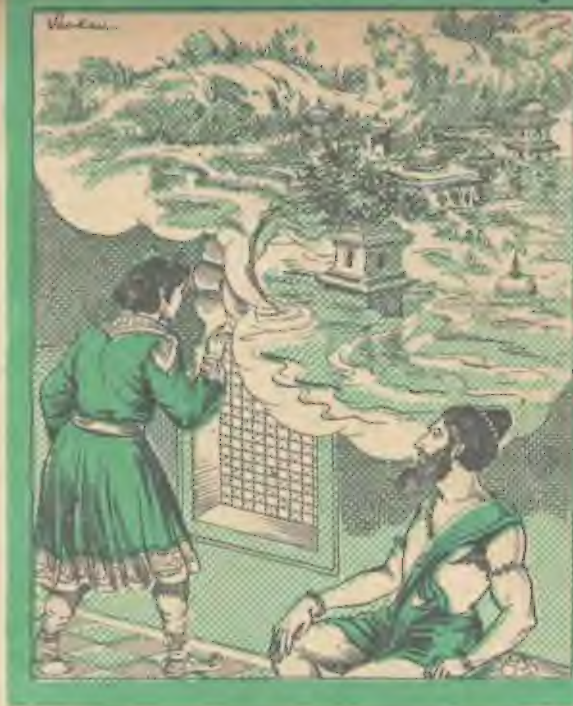
రాజు భక్తితో శౌనకమహామునిని తన రహస్యగృహానికి తీసుకువెళ్ళాడు. అక్కడ ఇద్దరూ ఆననాలపై కూచున్నారు.

"రాజా, ఆ దక్షిణ గవాక్షం దగ్గరికి వెళ్లి ఏమీ కనిపిస్తుందో చూడు!" అన్నాడు మహాముని.

రాజు లేచి వెళ్లి దక్షిణపు గవాక్షంకుండా చూశాడు. ఆయన గుండె ఒక్క క్షణంపాటు ఆగి గబగబా కొట్టుకొసాగింది. తన కొట వెలవల శత్రువుల గుడారాలు కనిపించాయి. లక్షలాది సైనికులు తన కొటగోడలు ఎక్కుతూ, భయంకరంగా అరుస్తున్నారు.

రాజు వెనక్కు తిరిగి, "స్వామీ, నాపైకి దేశంలో ఉన్న రాజు లందరూ దండెత్తి వస్తున్నారు!" అన్నాడు.

"వారెవరో సరిగా చూడు!" అన్నాడు ముని. రాజు మళ్ళీ గవాక్షంలోనుంచి చూస్తే ఏమీ కనిపించ లేదు.

తరవాత రాజు తూర్పు గవాక్షంలోనుంచి చూస్తే యమునానది పొంగి కనుచూపుమేర దాకా దేశాన్ని ముంచివేసినట్టూ, నదీ తరంగాలు తన కొటలోకి తోసుకువస్తున్నట్టూ కనబడింది. కాని ఇంకొకసారి చూస్తే అదంతా అదృశ్యమైపోయింది.

ఆ తరవాత రాజు ఉత్తర గవాక్షంనుంచి చూసేసరికి హస్తినాపురనగరం యావత్తూ తగలబడిపోతున్నట్టు కనిపించింది. రాజు భయంతో కళ్లు గట్టిగా మూసుకుని మళ్ళీ తెరిచేసరికి నగరం మామూలుగానే ఉంది.

అలాగే రాజు పడమటి గవాక్షంనుంచి కూడా చూశాడు. పచ్చని పైర్లతోనూ, వల్ల

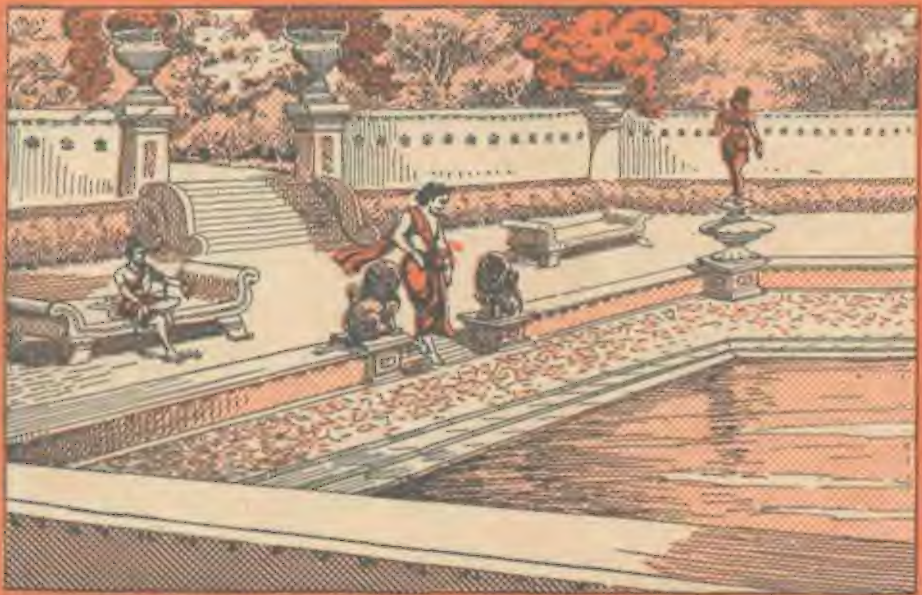

తోటలతోనూ కళ్ళకళ్ళలాడుతూ ఉండే ప్రదేశమంతా ఎడారిలాగా కనిపించింది. అందులో అక్కడక్కడా రాళ్లగుట్టలూ, జంతువుల ఎముకలూ కనిపించాయి. ఆ దృశ్యం చూడగానే రాజు కంట నీరు కారింది. అయిన కళ్ళు తుడుచుకుని మళ్ళీ చూస్తే మామూలు పంటచేలూ, పళ్లతోటలూ, ఉద్యానాలూ కనిపించాయి.

రాజు గవాక్షం దగ్గరనుంచి తన అవసం వద్దకు తిరిగివచ్చి, శౌనకమహామునితో "స్వామీ, నేను చూసిన దృశ్యాలన్నీ నిజమా, భ్రమా? అవి ఒకప్పుడు జరిగినవా, లేక ఇక జరగనున్నవా?" అని అడిగాడు.

"నాయనా, ఒకసారి జరిగినవే మళ్ళీ జరుగుతాయి. నిన్న జరిగినదాన్ని, రేపు జరగబోయేదాన్ని ఇవాళ చూస్తే దాన్ని భ్రమ అనుకుంటాం. నీవు చూసిన దృశ్యాలు నిన్ను చాలా బాధించినట్టున్నాయి. సుఖంగా స్నానం చేసి రా," అన్నాడు ముని.

రాజు మునిని వెంటపెట్టుకుని తన క్రిడా సరస్సుకు వెళ్లాడు. ముని దాని ఒడ్డున కూర్చుని ఉండగా రాజు సరస్సులో ప్రవేశించాడు. ఆయన నీటిలో తల ముంచిన మరుక్షణం నీరు అల్లకల్లోలంగా ఉన్నట్టు కనబడింది. తాను మునిగినది ఒక సముద్రంలోననీ, ఆ సముద్రంలో తుఫాను

చెలరేగుతున్నదని రాజు గ్రహించాడు. ఆయన ఆ సముద్రంలో పడి ఈదుకుంటూ, పెద్దపెద్ద కెరటాలచేత దెబ్బతింటూ ఒక తీరాన్ని చేరుకున్నాడు. ఆయన తల ఎత్తి చూసేసరికి అక్కడ కొందరు పల్లెటూరి జనం చేరి ఆయనను వింతగా చూస్తున్నారు.

“ఏమిటలా చూస్తారు? నేను హస్తినా పుర రాజును సత్యజిత్తును. మీరంతా వెళ్లి పొండి!” అని ఆయన వారిని ఆజ్ఞాపించాడు. వాళ్లు విరగబడి నవ్వుసాగారు. వారిలో ఒకడు రాజును సమీపించి, “నెత్తిన ఈ ఇత్తడి బొప్పి ఏమిటి? పనికి అడ్డంగా ఈ కోక ఏమిటి?” అంటూ రాజు నెత్తిపై గల

కిరీటాన్ని, ఆయన శరీరంపై ఉన్న ఉత్త రీయాన్ని లాగి సముద్రంలో గిరవాటు వేశాడు. “పాపం, దేశంగాని దేశంలో వచ్చి పడ్డావు. ఒళ్లు వంచి పని చేస్తే ఇక్కడ బతకలేకపోవులే! ఈ పొరలూ పలుగులూ నెత్తిన పెట్టుకుని మావెంట రా. ఇవాళకు పొలంపని ముగించి ఇళ్లకు పోతున్నాం,” అన్నాడు వాడు.

రాజుకు పట్టరాని కోపం వచ్చింది. కాని చేసేదేమీలేక ఆయన, “బరువులు మోయటం నాకు చాతకాదు!” అన్నాడు.

“మనిషివై ఉండి ఎద్దు చేసే పనికూడా చాత కాదంటావే?” అంటూ ఆ మనిషి

అక్కడవున్న పలుగులూ పొరల్లా కట్టి గట్టి రాజు నెత్తిన పెట్టాడు.

రాజు ఆ బరువు మోసుకుంటూ వాడి వెంట వాడి ఇంటికి వెళ్లాడు. వాడు తన భార్యతో, "ఒసే ఈ మనిషికి మనిషి పని చేత కాదుట. ప్రస్తుతం గొడ్డు పని నేర్చు కుంటున్నాడు. విజ్ఞు మన గొడ్డు సావిట్లో కట్టేసి ఇంత దాణా వెయ్యి!" అన్నాడు.

రాజు ఆ రాత్రి ఉలప గుగ్గిళ్లు తిని మర్నాటికల్లా ఎద్దుగా మారిపోయాడు. ఆ రైతు రాజుచేత ఎద్దు చేసే పనులు చేయించటానికి ప్రయత్నిస్తే రాజు మొరాయించాడు. రైతుకు కోపంవచ్చి ఆ ఎద్దును కాస్తా ఒక

సూనె గానుగవాడికి అమ్మాడు. గానుగవాడు ఆ ఎద్దుకు గంతలు కట్టి గానుగకు కట్టి అహారాత్రాలు పని చేయించాడు. ఎద్దు అగినప్పడల్లా కొరడాతో కొట్టాడు. ఆ ఎద్దు రోజుకు రెండుసార్లు మాత్రమే మేత తినటానికి ఆగేది. ఇలా అయిదు సంవత్సరాలు గడిచాక ఒకనాడు గానుగ పైకప్పు కూలి ఎద్దుకు స్పృహ తప్పింది.

తిరిగి స్పృహ వచ్చేసరికి రాజు మనిషి రూపంలో ఒక కొత్త దేశంలో ఉన్నాడు. అంత దూరాన కోనేటి దగ్గర అడవాళ్లు బట్టలు ఉతుకుతూ, స్నానాలు చేస్తున్నారు. రాజుకు అకలి అవుతున్నది.

అంతలో ఎవరో ఒక వ్యక్తి రాజును సమీపించి, "ఎవరు నువ్వు? ఈ దేశంవాడివి కావే?" అన్నాడు.

"కాను. నాకు అకలి అవుతున్నది," అన్నాడు రాజు.

"ఈ దేశంలో భార్య పెడితే తప్ప ఎవడికి తిండి ఉండదు. నీకు భార్య ఉన్నదా?" అన్నాడు ఆ వ్యక్తి.

"ఎక్కడో మా దేశంలో ఉన్నది," అన్నాడు రాజు.

"అయితే ఒంటరిదాన్ని చూసి వెంటనే పెళ్లాడు. నీకు తిండి దొరుకుతుంది,"

అన్నాడా వ్యక్తి. రాజు కొంచెంసేపు ఆలోచించి ఏమీపాలుపాక "ఎలా పెళ్ళాడటం?" అని వాణ్ణి అడిగాడు.

"ఆ నీలాటిరేపు నుంచి వచ్చే ప్రతి ఆడదాన్ని, 'నీకు పెళ్ళయిందా? లేక ఒంటరిదానవా?' అని అడుగు. అలా ప్రతి స్త్రీని ఆడగాలినుమా. ఎవరినీ వదిలిపెట్టరాదు. వారిలో ఒంటరి మనిషి ఎవతె అయినా ఈంటు వెంటనే నీకామె భార్య అవుతుంది," అంటూ వ్యక్తి ముందుకు సాగివెళ్ళాడు.

రాజు అక్కడే నిలబడి నీలాటి నేవువేపు చూశాడు. ఒక పదహారేళ్ళ అందగత్తె బిందె చంకన పెట్టుకుని అటుగా వచ్చింది.

"అమ్మాయీ, నీకు పెళ్ళి అయిందా? లేక ఒంటరిదానవా?" అని అడిగాడు రాజు.

"కిందటేదే పెళ్ళయింది?" అంటూ ఆమె ముందుకు సాగింది. ఆమె వెనకగా ఒక యాభైవిళ్ళ వృద్ధురాలు వచ్చింది. రాజు భయపడుతూ ఆమెనుకూడా అలాగే ప్రశ్నించాడు. "పెళ్ళి అయింది, నాయనా!" అంటూ ఆమె వెళ్లిపోయింది. ఆమె వెనక ఒక ఎనభైవిళ్ళ బోసినేటి ముసలిది చేత కర్రపట్టుకుని వచ్చింది. రాజు నవ్వుతూ ఆమెనుకూడా అలాగే అడిగాడు.

"నేను ఒంటరిదాన్ని. ఇంటికి పోదాం పద!" అంటూ ముసలిది రాజు చెయ్యి

పట్టుకుంది. రాజు విడిపించుకోవటానికి ప్రయత్నించేసరికి ముసలిది గొంతెత్తి నలుగురినీ కేకలు పెట్టింది.

ఈ లోపల రాజు ఎలాగో ముసలిదాని పట్టు తప్పించుకుని కొనేటి వద్దకు పరిగెత్తి అందులో దూకేశాడు.

రాజు నీటిలోనుంచి మళ్ళీ పైకి లేచే సరికి ఆయన తన క్రిడాసరస్సులోనే ఉన్నాడు. గట్టున మునిమాత్రం లేడు. ఆయన స్నానం ముగించి ఇంట్లోకి వచ్చేశాడు. కాని ఆయన కిప్పడు ఏది ఛూసినా ఆనందంగానే ఉన్నది. తన ఇల్లు స్వర్గంలాగున్నది. భార్యలు అప్పరసలలాగున్నారు, తిండి అమృతంలాగున్నది, పరిచారకులు దేవతల్లాగున్నారు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, "రాజా, నాకొక్క సందేహం. శౌనకమహాముని రాజు మనోవ్యాధిని ఎలా పోగొట్టాడు? ఆయన రాజుకు కొత్తసుఖాలు చూపటానికి బదులు

కష్టాలు చూపటానికి కారణమేమిటి? సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో నీ తల వెయ్యి చెక్కలవుతుంది," అన్నాడు.

"సుఖాలన్నవాటికి పరిమితి ఏమీలేదు. సత్యజిత్తుకు అన్ని సుఖాలూ ఉండీకూడా అనుభవించే శక్తి కోల్పోవటంచేత మనోవ్యాధి పాలయాడు. శౌనకమహాముని కొత్త సుఖాలను చూపినా త్వరలోనే వాటితో రాజుకు ముఖం మొత్తేదే. అందుచేత మహాముని రాజుకు సుఖాలు అనుభవించే శక్తిని తిరిగి ఇచ్చాడు. ఇది కష్టాలు అనుభవించటంద్వారా మాత్రమే పునరుజ్జీవనం పొందుతూ ఉంటుంది. అందుచేతనే మహాముని చేసిన చికిత్స రాజు మీద పారింది," అని విక్రమార్కుడు జవాబిచ్చాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై తిరిగి చెప్పేశాడు. —(కల్పితం)

ప్రకృతి వింతలు

5

వేరియు యుని చివరకు సమీపించే సమయంలో వాడు కత్తి పైకెత్తాడు. దానికి ఒక పైకిచేప గుచ్చుకునిఉన్నది. అది వెడల్పుగా ఉన్నది. దానికి పొడుగాటి తోక, దాని చివర ఒక పూసా ఉన్నది.

మేము యురిని దాటివెళ్లాక ఆ కుర్రవాడు నా కా చేపను గురించి చెప్పాడు. అది లోతులెని నీటిలో ఇనకలోనూ, బురద లోనూ దూరి ఉంటుందట.

ఏవరుగాని పొరపాటున దానిపై కాలు వేస్తే అది తోకతో కాటువేస్తుంది. ఆ విషానికి ప్రాణం పోదుగాని చాలా బాధపెడుతుంది. ఈ పైకిచేపలకు భయపడే వాడు నీటిని కత్తితో పొడుస్తూవచ్చాడు.

రెండుగుంటలు తెడ్లు వేసి మేము మా నొక ముణిగిన చోటికి వచ్చాం. మేము

వెళ్లినప్పుడది ఎలా ఉన్నదో ఇప్పుడూ అలాగే ఉన్నది. మధ్యాహ్నమయింది. అప్పటికే అకలిగొని ఉన్న నా అనుచరులు మమ్మల్ని చూసి చాలా సంతోషించారు.

మేము తెచ్చిన చేపలు మొత్తం పడ హారు. అందులో మణుగు పైచిల్లర బరు వున్నవికూడా ఉన్నాయి. వాటిని మంటల మీద కాలిటానికి కుర్రవాడు కర్రలు తయారుచేశాడు.

పడవను ఒడ్డుకు లాగి మరమ్మతు చెయ్యటానికి పడకొండు గజాల తాడు కావాలి. పడవకు తాడు కట్టి అందరూ వట్టి లాగితే పని జరుగుతుంది; కాని తాడేలేదు. ప్రయాణికులీ విషయం మాట్లాడుకుంటూ ఉండటం విని కుర్రవాడు, "టోజనాలయ్యాక తాడు తయారుచేద్దాం," అన్నాడు.

ఒక సంచీలో వేసి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు కుర్రవాడి కివ్వడలిచారు.

భోజనాలయక తాడు తయారుచేసే పని వడింది. ప్రయాణీకులను కొంతమందిని తనవెంట తీసుకుని కుమేవావా అడవిలోకి బయలుదేరాడు. అరవై గజాల దూరం వెళ్ళాక విసవకర్రలలాటి ఆకులు గల చెట్లకట్టి, పోకచెట్టు జాతిది, కనిపించింది. అది ఆటే ఎత్తు లేదు. కుర్రవాడు ఒక ఆకు విరిచి పది నారపోగులు తీసి చూపుతూ, "ఇదుగో, మీ తాడు!" అన్నాడు.

వాడు తమను వేళాకోళం పట్టిస్తున్నాడని సరంగుకు కోపం వచ్చింది.

"నేను వేళాకోళం చెయ్యటం లేదు. ఇలాటి నారపోగులు చాలా కలిపితే చిన్న తాడవుతుంది. అలాటి చిన్న తాళ్ళు కలిపి పేనితే పెద్ద తాడు, చూడండి," అంటూ వాడు ఆ పోగులను తన తొడమీద పరిచి చేత్తో రాచి దారం పేని చూపాడు. ఆ దారం చాలా బలంగా ఉన్నది. అలాటి దారాలు మూడు కలిపి పేని ఆ తాడును వాడు సరంగుచేతి కిచ్చాడు.

ఆ తాడును తెంచటం ఎవరిపల్లా కాలేదు.

"బాగానే ఉన్నదిగాని ఈ లెక్కన పద కొండు గజాల తాడు పేనటానికి నెలరోజు

కొందరికి ఇది అసంభవంగా తోచింది. ఇది గ్రహించి వాడు, "అడవిలో మనిషికి కావలసినదంతా ఉన్నది. దాన్ని ఉపయోగించుకోవటం తెలియాలి, అంతే!" అన్నాడు.

"ఈ కుర్రవాడు మనకు చాలా సహాయ పడ్డాడు. మనసుంచి ఏమి ప్రతిఫలం కోరుతాడో?....ఏంరా, అబ్బీ, ఈ చేపల కెంత డబ్బు ఇవ్వమంటావు?" అన్నాడు పడవ సరంగు. "నాకు డబ్బు అక్కర్లేదు. మనిషికి కావలసినదంతా అడవిలో దొరుకుతుంది," అన్నాడు కుమేవావా.

ఈ మాట విని అందరూ హర్షించారు. అయినా ప్రయాణీకులు తమకు తోచినది

లకు తక్కువ వట్టడు,” అన్నాడు సరంగు.
 “అందరూ కలిసి పనిచేస్తే సాయం
 కాలంలోగా తాడు తయారవుతుంది. ఇలాటి
 చెట్లు వెతికి, సాధ్యమైనంత పొడుగైన
 పొగులు తీసుకురండి. తాడు పేనుతాను,”
 అన్నాడు కుమేవావా.

అందరమూ అలాటి చెట్లకోసం వెతికాం.
 కొందరికి అవి దొరికాయి. ఒక్కొక్కరే
 పన్నని పొగులు ఆ చెట్ల అకులనుంచి
 తెచ్చి కుర్రవాడికి ఇస్తుంటే వాడు వాటితో
 తాడు పేసాగాడు. ప్రయాణీకులలో ఒక
 యువకుడు తానుకూడా తాడు పేసటం
 నేర్చుకున్నాడు. తరవాత మూడోపాడుకూడా
 తయారయ్యాడు.

కొంతసేపటికల్లా ఆ ముగ్గురూ కలిసి
 పేసిన తొమ్మిది తాళ్ళు పేససలు లావున,
 ఇరవై గజాల పొడుగున తయారయాయి.
 వాటిని కలిపి పేసగా 15 గజాల పొడుగు
 గల పడవమోకు తయారయింది.

కుమేవావాపైన అందరికీ గౌరవం
 హెచ్చింది. ఆ మోకుతో మర్నాడు పడవను
 ఒడ్డుకు చేర్చటానికి నిర్ణయం జరిగింది.
 చీకటి పడగానే అందరమూ మంట
 చుట్టూ చేరుకున్నాం. ప్రయాణీకులలో
 ఒక స్త్రీ కుమేవావా చెక్కిళ్ళపై ఉన్న

వలయాలను గురించి అడిగింది. ఆ కుర్ర
 వాడు వాటి సంగతి వివరంగా చెప్పాడు :

జరబా జాతి ఇండియన్స్ లో బాలబాలి
 కలు ఈ వలయాలకోసం అత్రంగా ఎదురు
 చూస్తారు. ఇవి వేయించుకుంటే పెద్ద
 వాళ్ళలో జమ. ఈ వలయాలు వేయించు
 కున్న యువకుడు ఇతరులతో కలిసి వేటాడ
 వచ్చు, సృత్యాలు చెయ్యవచ్చు, మంత్ర
 విద్య నేర్చుకోవచ్చు, పెళ్ళికూడా చేసుకో
 వచ్చు. కాని ఈ వలయాలు సులువుగా
 లభించవు. ఏళ్ళతో వాటికి నిమిత్తం లేదు.
 ఇవి సంపాదించగోరేవారు అడవిలో ఇతరుల
 సహాయం లేకుండా ఒంటగా జీవించాలి.

ఈ జాతిలో మగపిల్లలు అయిదో ఏట బాణాలు వెయ్యటం నేరుస్తారు. ఏడో ఏట వారి విల్లూ, బాణాలూ వారే తయారుచేసు కుంటారు. తొమ్మిదేళ్ళకు తేనెపట్టు పట్టుకు వస్తారు. కుమేవావా అలాగే పెరిగాడు. వాడు అదివరకే పెద్దవాళ్ళతో చేపల వేటకూ, మృగాల వేటకూ పాతున్నాడు. ఏదైనా మృగాన్ని వాడు కొట్టలేకపోతే వెనకనుంచి పెద్దవాళ్ళు కొడతారు, అంతేగాని వాణ్ణి చూసి నవ్వరు.

ఒకనాడు వాళ్ళ నాయకుడు కుమే వావాకు రెండు ఎండుకట్టెలిచ్చి, వాటిని మధించి నిప్పుచెయ్యమన్నాడు. ఎంతోసేపు మధించినమీదట నిప్పుపడింది.

కిందటేదే వాణ్ణి పదిహేనేళ్ళ పిల్లల జట్టులో చేర్చారు. ఏడాదిపాటు వాళ్ళు అడవిలో అంతటా వేటాడారు. ఒక గురువు వారివెంట ఉండి వేట నేర్పాడు. ఆఖరు నెలరోజులపాటు మాత్రం గురువు వెంట

లేకుండా కుర్రవాళ్లే వేటాడారు. విద్య పూర్తి అయి వాళ్ళు తమ గ్రామానికి తిరిగి రాగానే వాళ్ళకు పెద్ద పరీక్ష పెట్టారు. వాళ్ళకు రకరకాల అడవిమృగాల కాళ్ళ గుర్తులు చూపి మృగాలను పోల్చమన్నారు, తరవాత వాటిని కొట్టి తినుకురమ్మన్నారు. ఈతలో, గురిలో, పరిగెత్తటంలో, గుడిసెలు నిర్మించటంలో పోటీలు జరిగాయి. పోటీ ఫలితాలను బాటివాళ్ళంతా కలిసి నిర్ణయించారు. కొందరిని పెద్దవాళ్ళలో చేర్చారు, మరికొందరిని ఇంకొక ఏడు శిక్షణ పొంద మన్నారు. నెగ్గినవాళ్ళ చెక్కిళ్ళపైన మాంత్రి కుడు వలయాలు కాల్చాడు. కాల్చినప్పుడు కుమేవావాకు దుర్భరమైన బాధ కలిగింది, కాని దాన్ని వాడు సహించాడు. పెద్దవాడు కాగరేవాడు పైకి ఏడవరాదు. తరవాత మాంత్రికుడు కాల్చిన వలయాలకు రంగు పూశాడు. ఆ రంగు ఎప్పటికీ ఉంటుంది.

—(ఇంకా ఉంది)

త మా షా లు

[గతనెల ప్రశ్నలకు సమాధానాలు]

1. ఆరుగురు విద్యార్థులు ఒక జెంచీమీద కూచున్నట్లు కూచోకుండా మారి కూర్చోవటానికి రెండేళ్లు వడుతుంది. అందుచేత వారు మొదటి రోజు కూచున్న విధంగా మళ్లీ కూచునేలోపుగా బియ్యే చదువు పూర్తి అవుతుంది.

$$\begin{array}{r}
 2. \quad \begin{array}{r} 415 \\ 382 \\ \hline 830 \end{array} \\
 \begin{array}{r} 3320 \\ 1245 \\ \hline 158580 \end{array}
 \end{array}$$

3. 987, 652, 413

1. కూరల అంగడిలో వెలగకాయలు కొనబోయాను. దుకాణంవాడు రెండు కుప్పలు చూపాడు. ఒక కుప్పలో కాయలు కొంచెం పెద్దవి, మూడేసి అంగుళాల లావున్నాయి. రెండో కుప్పలోవి కొద్దిగా చిన్నవి, రెండున్నర అంగుళాలు లావు. పెద్ద వెలగకాయ ఖరీదు అనా, చిన్నదాని ఖరీదు మూడు కాన్లూ చెప్పాడు అంగడివాడు.

పెద్దవి కొనటం లాభమా? చిన్నవి కొనటం లాభమా?

2. మా ఇంట్లో రెండు నేతి ఝారీలున్నాయి. అవి ఒకే ఆకారం గలవి. మేము నెయ్యిచేసినప్పుడు అవి రెండూ నిండేటంత నెయ్యి వస్తుంది. ఒకసారి భోజనాలకు కూచోబోయేముందే నెయ్యి కాచి రెంటిని నింపి, అది చల్లారటానికి వేచిఉండవలసి వచ్చింది.

ముందు చల్లారిన నెయ్యి ఏ ఝారీలోది? పెద్దదానిలోదా, చిన్నదానిలోదా?

3. తెనాలినుంచి రేపల్లెకు గల రైలుదారిలో 8 స్టేషనులున్నాయి. ఈ ఊళ్లమధ్య తిరిగే ప్రయాణీకులు ఎన్ని రకాల టిక్కెట్లు కొంటారో చెప్పగలరా?

[సమాధానాలు పై సంచికలో]

త గ ని బా ధ్య త లు

ఒక కుండా, మట్టిముద్ద, తోటకూర స్తంభమూ, ఈగా, సూది కలిసి కావరం పెడదామనుకున్నాయి. ఇంటి పనులను అవి ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేసు కున్నాయి. మట్టిముద్ద నీరు తేవాలి; తోటకూర స్తంభం ఆవును కాయాలి; సూది ఇల్లు ఊడ్చాలి; ఈగ ఎద్దును కాయాలి; కుండ ఇంటి పెత్తనం చెయ్యాలి.

అందరూ పనులమీద బయలుదేరారు.

నీరు తేబోయిన మట్టిముద్ద నీటిలో కలిసిపోయింది.

ఆవుకు ఆకలేని, తనను తోలే తోటకూర స్తంభాన్ని కాస్తా తినేసింది.

ఎద్దును తోలే ఈగపైన ఎద్దు కడి వేసింది; ఈగ అందులో చిక్కుకు పోయింది.

ఇల్లు చిమ్మటానికి చీపురుకట్ట కొసం వెతుకుతూ సూది చీమల బొక్కలో పడిపోయింది.

ఇంటిపెత్తనంచేసే కుండ మిగిలినవారేమయారో చూడాలని అటకమీది నుంచి కిందికి దూకి ముక్కలైపోయింది.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1959 జనవరి నంచెకలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

★ పై ఫోటోలకు సరిపస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ నవంబరు నెల 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పొదుకార్లుపైన వ్రాసి, ఈ ఆశ్రమకు పంపాలి.-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

నవంబరు నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : గ్రామసింహము

రెండవ ఫోటో : శాంతిచిహ్నము

పంపినవారు : ఎ. వెంకట్రామయ్య,

8-వ తరగతి, శ్రీకొలను పోస్టు, (వయా) నంగం, అత్మకూరు తా|| (నెల్లూరు జిల్లా)

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

చిత్రకథ

ఒకరోజున దానూ, వాసూలు 'టైగర్' ను వెంటబెట్టుకుని తోటలోనుంచి వెళుతూ వుండగా, ఒక పొదచాటునుంచి వికృతమైన అరుపులు రాసాగినై. ఆ అరుస్తున్నది ఏదో వింత మృగమని దానూ వాసూలు భయపడ్డారు. ఇంతలో 'టైగర్' చడిచప్పుడూ లేకుండా పొదలచాటుకు వెళ్ళి, అక్కడ వికృతంగా అరుపులు వస్తున్నది ఒక పెద్ద జూరనుంచి అని తెలుసుకుని దానిమీదికి ఎగిరి గంతేసింది. దానితో మూరా వెనకవుండి, ఈ నాటకం ఆడుతున్న కొంటెకుర్రాడు తారుకుని కేకలుపెడుతూ అక్కడినించి పారిపోయాడు.

చిన్నివారి కాట్స్ వార్

BY 101a

మీ శరీరాన్ని వాతావరణంనుంచి కాపాడే
అత్యద్భుత వస్త్రాలు

"విల్లంకదే స్వేచ్ఛగా బతుక.
పాటలో పాటానవచ్చు. కం.
వాతావరణంనుంచి కాట్స్ వార్
మీ ముందు కాపాడుతుంది.
ఎప్పుడూ నడుచుగా వుంటుంది.

కాట్స్ వార్ పాటలేని విలువ కలది;
కారణం...అది శాస్త్ర శాస్త్రం. శాస్త్రీయ
మైన వస్త్రంకో శ్రేష్టమైన వున్నది.
నూరు కలిపి అది తయారుచేయబడింది.

ఎంత బేషంగా వాడినా తుడిచవలసి
మెత్తగా, మృదువుగా వుంటుంది. ప్రత్యేకించి
పావలకు, నిల్లంకు తగినది. వారి మృదువైన
తయారీకి ఎంతమాత్రం హాని చేయవు.
ఎప్పుడూ కల్ల చీగేర్ మనేటట్లు అందంగాను
ప్రతి సీజన్ కు తగినట్లుగాను వుంటుంది.
అనేక రంగులు, అనేక దిశలైనా వున్నందున
మీ యిష్టం వచ్చినదానిని, మీకు వచ్చినదానిని
ఎన్నుకోవచ్చును.

కాట్స్ వార్ కుంగడని హామీ యిస్తున్నాము.
ఇంటిలోనే కాట్స్ వార్ వస్త్రాలు ఉతుక్కోవచ్చు.
అనేక రంగులలో, ప్రింట్ లలో, గల్లలో,
వైజుమా గీరంలో కొనుగడుతుంది.

కాట్స్ వార్ కు ప్రత్యామ్నాయమైంది లేదు;
అదిక వేచ్చవనానికి చిన్నివారి
అంగేటా దొరించండి!
ఉన్నది, నూరు కలిపిన మేలి కళం, చట్టంగా
వుంటుంది, చరిత్రానికీ జహా మందిరి.
అనేక రంగులనుంచి ఎన్నుకోండి :

ఉచితముగా దొరికే నమూ
నాం ఫోల్డరు కాదాని మీ
కాట్స్ వార్ డీలర్ ను అడగండి.

చి. బెదగురులు వుండే, కాటన్ & సిల్క్ మిశ్రిత కంపెనీ, లిమిటెడ్.
మేనేజింగ్ పోజెంట్లు : చిన్ని & కం. (మద్రాసు) లిమిటెడ్.

ఇది నిక్కము...

శిరోజడ యోగ శిరోజచమకములు

శ్రీనివాసాచార్యుల వ్రాసిన పుస్తకములు.

రోమా శిరోజములను వహించిగా పలువురేయును.

అంశ పేర్లు :- ఎమ్మెల్యే, ఎమ్మెస్సీ ఖండర్ వారా ఆహ్వానాలూ

வினாக்கள்

సి. నరేంద్రమ్ అండ్ కో.,

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର - ୨.

★

రెడ్డి మెడికల్ శాస్త్రం, రెడ్డి.

షాహ బవిషి అండ్ కో.,

రాధాబజార్ స్ట్రీట్, కలకత్తా.

જે. બર્લોઝાઈ અન્ડ કો.

నేతాజీ సుభాష్ రోడ్, మద్రాసు.

మామి అంకువుల అలవాటులు. మన్మథుని
గల స్త్రీనికే తయారైనవి. ఒక్కొక్కటి
మూడు 2 అంగుళాల మట్టుపై ఆరున్న
బదియందును, ప్రదర్శనకు, పర్రకానికి,
విశేషమైనది. పా.కేసులకు అద్భుతం.

ఉత్సాహ సంగ్రహ పేటిక

ఒక్కొక్క అడుగులో ఉండే లాకర్లు :

4 ఏనుగులు, 4 జిరాఫలు, 8 గొండా
మృగాలు, 4 గావీరలు, 4 నక్కలు, 8 గుంట
నక్కలు, 4 గుట్టములు, 4 సింహాలు,
8 పెద్దపులులు 8 కంగారాలు, 4 తేళ్లు,
4 కాగిమీములు, 4 అవులు, 8 కోళ్లు,
8 పాపామృగాలు, 4 కోతులు. వెల రు. 8/-
ప్యాకింగ్, ప్యాప్టి డి. 1-50 ఏ.ప్ర. ఏ. ఏ.
ఏ. గా. చంపబడును. వేరు కేటలాగ్ లేదు.

పెదవాళ్ళకు అవకాశము

పుట్టాల్ సెట్ : టూర్నమెంటు రకం
పుట్టాల్, రు. 16/-

నోటీజాల్ : ఒలింపిక్ రకం. రు. 20/-

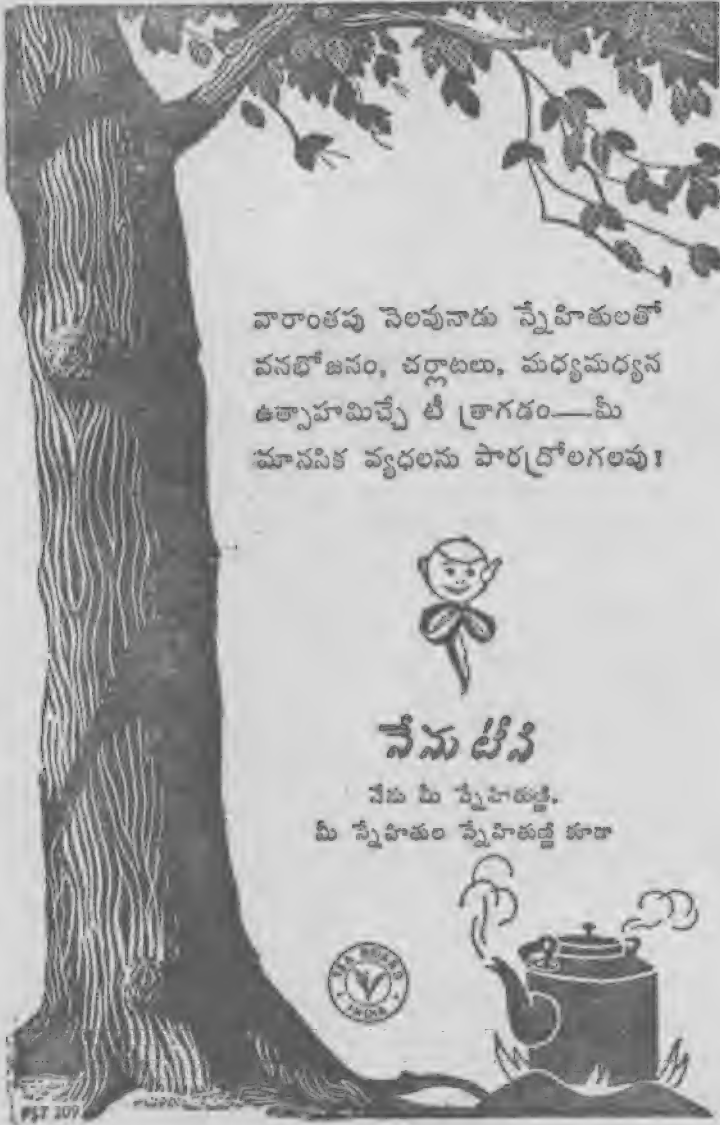
పెంగపాంగ్ టేబిల్ టెనిస్: 2 బ్యాట్లు,
రెండువేపులా ఆతి మృదువైన రబ్బరు,
పూరి సెజా, 2 బంతులు సహా రు. 24/-

బాల్కన్స్ నెట్టు: 2 బాల్కన్స్ రాకెట్లు, ఘోరి సెజా, నూపర్ గట్, గ్యూరంటి రిజిస్టర్లు. 3 నూపర్ తెలలి పెదర్ పటిల్ కాక్కురు. 28/

రూ. 30/- లకు మించిన ఆర్డరుకు
ప్యాకింగు, పోస్టేజి, ఉచితము.

పీఠా గిర్హ హృద్య

పోస్తుచాక్కు నం. 4118, బొంబాయి - 7.

వారంతపు నెలవునాడు స్నేహితులతో
వనభోజనం, చల్లాటలు, మధ్యమధ్యన
ఉత్సాహమిచ్చే టీ త్రాగడం—మీ
మానసిక వ్యధలను పారద్రోలగలవు!

నేను టీని

నేను మీ స్నేహితుడి.
మీ స్నేహితుల స్నేహితుడే నానా

ముద్రణయంత్రాలపై విధింపబడిన
దిగుమతుల నిషేధంపల్ల మేము చేసే
సప్లయలు తగ్గించక తప్పింది కాదు!

*

అందుచేత ఈ తాత్కాలికపు అటంకాన్ని
గమనించవలసిందిగా మా వ్యాపార
మిత్రులందరినీ కోరుతున్నాము

*

అయితే, తదితర దేశీయ వస్తువులు:
అనగా ముద్రాపకుల వివిధ పరికరాలను
పూర్తిగా సప్లయ చేయగలుగుతున్నాము

“ముద్రణశాఖలో మా సహకారము
మీకు ఎల్లప్పుడూ కలదని నమ్ముండి”

ది ప్రైంట్మోషన్ ప్రింటింగ్ మెషిన్ రీ కంపెనీ,

12/81 శంబుదాన్ స్ట్రీట్ :: మద్రాసు - 1.

తండ్రి :

“PRINTMAHO”

టెలిఫోన్ :

55096

రవి టాయ్లెట్స్ ను వాడండి

రవి గ్లీసరిన్ సోపు:

మీ అందమును వర్చస్సును కాపాడును.

రవి వెజిటబుల్ హేరాయిల్:

మీ కేశములను విరివిగా పెంపొందించును.

రవి స్నో:

మీ ముఖవలనమును అభివృద్ధి చేయును.

సోల్ ఏజంట్లు :

డి న్యూ ప్రార్ & కంపెనీ,

తండ్రియాచేట :: మద్రాసు-21

ఎక్కడ విన్నా న్యూట్రీన్ ప్రశంసే!

మీ మధురానందమునకు :

సి. న్యూట్రీన్ కనెక్ట్ నెరీ కో., లిడ్.,

చిత్తూరు - (అండ్ర ప్రదేశ్)

పిల్లలకు న్యూట్రీన్

"డ్రమ్" అంటే ఎంతో

యిష్టం. ఏమంటే,

న్యూట్రీన్ కంపెనీవారు

అందముగా ప్యాక్ చేయుటలో కొత్త పద్ధతిని

అవలంబిస్తున్నారు. అత్యంత రుచికరమైన

న్యూట్రీన్ మిఠాయిలు, టాఫీలు ఒక ఆకర్ష

ణీయమైన పెట్టెలో ఆమర్చబడినవి, కరీడు

హెచ్చింపబడక, మామూలు వెలకే అన్ని

చేటులందు

అభిస్తున్నవి.

అక్షలాది ప్రజలు ఉపయోగించి, వారి పరీక్షలో నెగ్గినవి.

CHAMPION

చాంపియన్

బనియన్లు

★

తయారీలో, మన్నికలో
ఉత్తమోత్తమమైన విదేశీ
బనియన్లకు సమానమైనవి.

చాంపియన్

నిట్టింగ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నం. 42, తిరుపూర్.

ప్రెసిడెంట్
టాయలెట్స్

ప్రెసిడెంట్

డిలక్స్ టాయలెట్ పౌడరు

— సమీక్షా సాందర్బానికీ

★

ప్రెసిడెంట్ స్నో

— మందరమైన పర్వస్సుకు

సినీమాతారలందరిచే
వాడబడుతున్నవి.

RATHOD TRADING CO. MADRAS-1

హెర్క్యులిస్ నిజానికి సైకిల్ కంటే ఎక్కువైనది...

అది జీవిత భాగస్వామి

ఇంట్లో ప్రతి ఒక్కరు సైకిల్ ప్రోత్సహిస్తోయినా, ఒక హెర్క్యులిస్ కొని ఉంచుకుంటే, అది మటుకుంటే అందరికీ ఉపయోగపడుతుంది. "అవ్వకు ముందు రెక్కేరా" "నాన్నగారు అలాసిపోయి ఉండాలి, మా రెక్కలునుంచి హారతి రెక్కేరా" హెర్క్యులిస్ సైకిల్ ఉంటే, చిన్న చిన్న పనులకు పోయిరావడానికి ఎల్లప్పుడూ తమంత తాము నిర్లబ్ధమయేవాళ్ళు చాలామంది ఉంటారు. జీవితంలో మనిషికి హెర్క్యులిస్ ఉపయోగపడినంత కాలం పనికివచ్చే ఇతర

వస్తువులు విహా కొద్దిగా ఉంటవి.

శ్రేష్ఠమైన సైకిళ్ళను తయారుచేయటంలో దాదాపు 50 సంవత్సరాలు గడిచిన అనుభవంతో టి. బి. సైకిల్స్ వారి ఆధునిక కర్మాగారంలో హెర్క్యులిస్ దృఢంగాను, విశుష్టంగాను తయారుచేయబడింది అది అందంగా ఉంటుంది. ఏమాత్రం శ్రమ లేకుండా సాఫీగా వరుస్తుంది. అందివల ఈ రోజుల్లో మీరు కొనగల సైకిళ్ళలో హెర్క్యులిస్ ప్రళప్తమైనది.

మీ సైకిల్ మీకు పెట్టుబడి

హెర్క్యులిస్

మీ డబ్బుకు ఉత్తమమైన ప్రతిఫలం.

తయారీ :

టి. బి. సైకిల్స్ ఆఫ్
ఇండియా లిమిటెడ్,
మద్రాసు

TIC 311a

అతి సూతన భావములతో
వికసించే అనందమునకు...

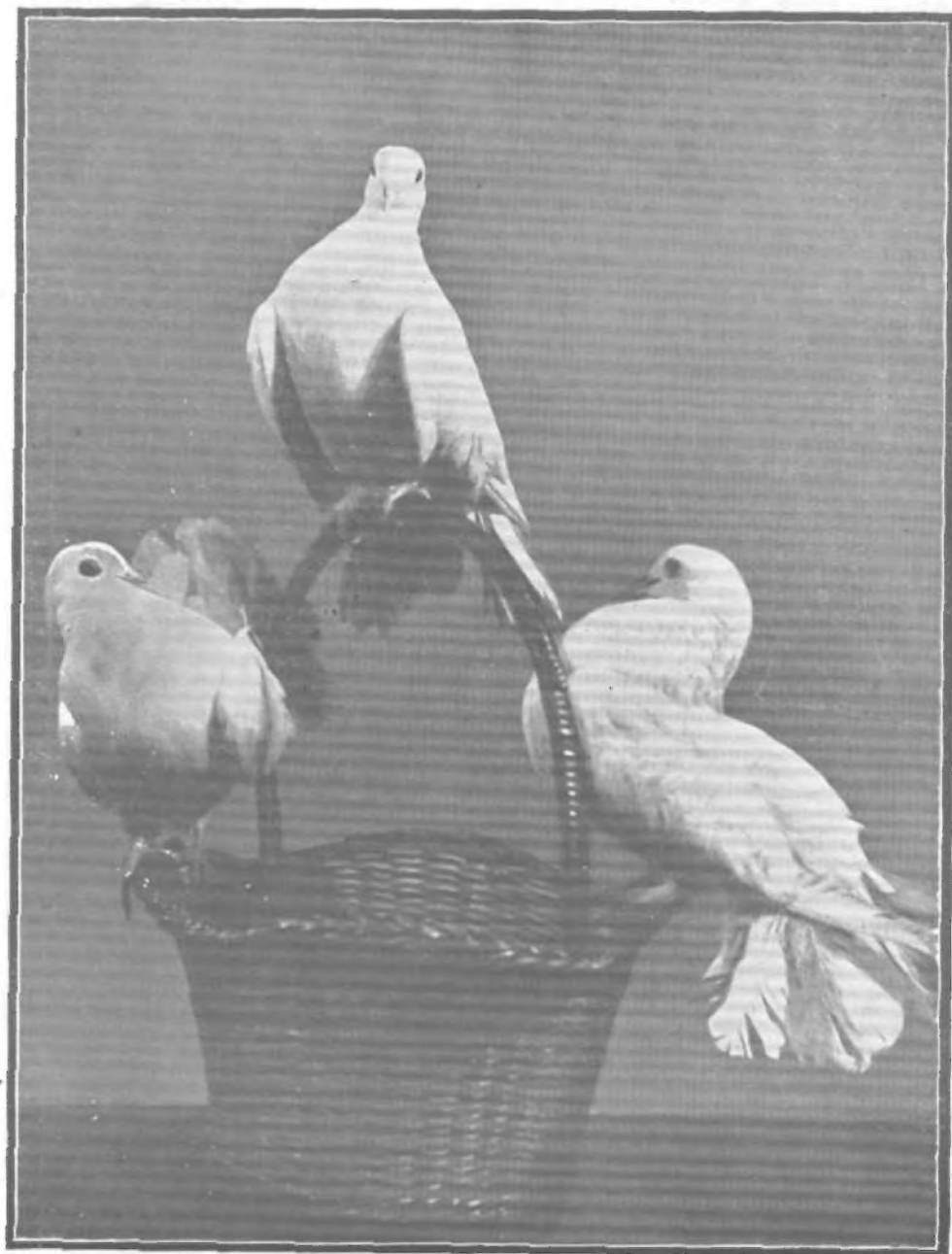
రెమి

టూయిలెట్
పొడరు

ఎమ్.ఎస్.ఆర్.ఎస్.

CP AVRA-501

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

శాంతిచిహ్నము

పంపినవారు :
ఎ. వి. రామయ్య - శ్రీకొలను

